

ଆଇ.ସି.- 38

ବିଭାଗ - ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

ସ୍ଵୀକାରୋକ୍ତି

ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମଟି ଭାରତୀୟ ବୀମା ବିନିୟମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ (ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ.) ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଂଶୋଧିତ ପାଠ୍ୟ ବିବରଣ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଅଟେ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ବୀମା ସଂସ୍ଥାନ, ମୁମ୍ବାଇ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

ଲେଖକ/ସମୀକ୍ଷକ (ବର୍ଷମାଳା କ୍ରମରେ)

ଡ. ଆର୍. କେ. ଦୁଗ୍ଗାଲ୍

ଡ. ଶଶୀଧରନ କେ. କୁଟ୍ଟୀ

ସି.ଏ.ପି. କୋଟେଶ୍ଵର ରାଓ

ଡ. ପ୍ରଦୀପ ସରକାର

ପ୍ରୋ. ମାଧୁରୀ ଶର୍ମା

ଡ. ଜର୍ଜ ଇ. ଅମାଭ୍

ପ୍ରୋ. ଅର୍ଚ୍ଚନା ବାଜେ

ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ସି-ଡ୍ଵାକ୍, ପୁନା ର ସହାୟତାରେ ଓଡ଼ିଆରେ ଅନୁବାଦ ଓ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହ ଚରଣ ନାୟକ

ଶ୍ରୀ କିଶୋର କୃଷ୍ଣ ପଣ୍ଡା

ଜି-ବ୍ଲକ୍, ପ୍ଲଟ ନଂ. ସି-46, ବାହା କୁର୍ଲା କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ, ବାହା (ପୁ), ମୁମ୍ବାଇ-400051.

ବିଭାଗ - ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଆଇ.ସି.-38

ସଂସ୍କରଣ ବର୍ଷ: 2023

ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ସଂରକ୍ଷିତ

ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବିଷୟବସ୍ତୁଟି ଭାରତୀୟ ବୀମା ସଂସ୍ଥାନ (III) ର ସଭାଧିକାର ଅଟେ । ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପରିକଳ୍ପନା ଭାରତୀୟ ବୀମା ସଂସ୍ଥାନ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଉଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶୈକ୍ଷଣିକ ନିବେଶ (ଇନପୁଟ) ଯୋଗାଇବା ସକାଶେ କରାଯାଇଛି । ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ, ଆଶିଂକ ରୂପେ କିମ୍ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ହେଉ, ସଂସ୍ଥାନର ପୂର୍ବ ବ୍ୟକ୍ତ ଲିଖିତ ଅନୁମତି ବିନା, ବ୍ୟବସାୟିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପୁନଃପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ନ ପାରେ ।

ବିଷୟବସ୍ତୁ ପ୍ରଚଳିତ ସର୍ବୋତ୍ତମ ପ୍ରଥା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ଅଟେ ଏବଂ ବୈଧିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ବିବାଦ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କିମ୍ବା ସମାଧାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ ।

ଏହା କେବଳ ଏକ ସଙ୍କେତାତ୍ମକ ଅଧ୍ୟୟନ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅଟେ । ଦୟାକରି ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ ଯେ, ପରୀକ୍ଷାରେ ଆସୁଥିବା ପ୍ରଶ୍ନସବୁ କେବଳ ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ବିଷୟବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରକାଶିତ: ମହା ସଚିବ, ଭାରତୀୟ ବୀମା ସଂସ୍ଥାନ, ଜି-ବ୍ଲକ୍, ପ୍ଲଟ୍ ସି-46, ବାହା-କୁର୍ଲା କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ, ବାହା (ପୂ), ମୁମ୍ବାଇ-400 051
ଦ୍ଵାରା ଏବଂ ମୁଦ୍ରିତ

ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କୌଣସି ବି ସୂଚନାକୁ ଆବରଣ ପୃଷ୍ଠାରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ବିଷୟ ଶୀର୍ଷକ ଓ ଅନନ୍ୟ ପ୍ରକାଶନ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ctd@iii.org.in କୁ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ପ୍ରସ୍ତାବନା

ଭାରତୀୟ ବୀମା ସଂସ୍ଥାନ, ଭାରତୀୟ ବୀମା ବିନିୟମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ (ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ.ଆଇ) ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଆଧାରରେ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବିକଶିତ କରିଛି । ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ ।

ପାଠ୍ୟକ୍ରମଟି ସମ୍ୟକ୍ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରେ, ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟିକ ବୃତ୍ତିକୁ ବୁଝିବା ଓ ପ୍ରଶଂସା କରିବାକୁ ସମ୍ମୁଖିତ ବ୍ୟାପାର ପଦ୍ଧତିରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ କରିବାପାଇଁ ଜୀବନ, ସାଧାରଣ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ମୂଳଭୂତ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସଂରଚନା ଚାରି ବିଭାଗରେ କରାଯାଇଛି । (1) ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ—ଏକ ସାଧାରଣ ବିଭାଗ ଯାହା ବୀମା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ବିନିୟମକ ବିଷୟକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ଯାହା ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ (2) ଜୀବନ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା, (3) ସାଧାରଣ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏବଂ (4) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ହେବାପାଇଁ ଆକାଂକ୍ଷା ରଖୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଲଗା ଅଲଗା ବିଭାଗ ଦିଆ ଯାଇଛି ।

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା ନମୁନାର ଏବଂ ପଚରାଯିବାକୁ ଥିବା ବସ୍ତୁନିଷ୍ଠ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ପ୍ରକାରର ଧାରଣା ଦେବାପାଇଁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଏକ ସମୂହକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ସେମାନେ ଯାହା ଶିଖିଛନ୍ତି, ତାକୁ ପୁନଃ ପରୀକ୍ଷିତ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଆଦର୍ଶ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

ବୀମା ଏକ ଗତିଶୀଳ ପରିବେଶରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ବଜାରରେ ଘରୁଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ମୁଖରେ ସର୍ବଶେଷ ଜ୍ଞାନ (ଅପଟୁଡେଟ୍) ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେମାନେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଧ୍ୟୟନ ଏବଂ ସମ୍ମୁଖିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଥିବା ଇନ୍-ହାଉସ୍ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମମାନଙ୍କରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଆରେ ସକ୍ରିୟରୂପେ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତିର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।

ସଂସ୍ଥାନ ଉପରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଥିବାରୁ ସଂସ୍ଥାନ ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ. ଆଇ. କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରୁଛି । ସଂସ୍ଥାନ ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାରେ ଆଗ୍ରହୀ ଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବୀମା ବିପଣନରେ ଏକ ସଫଳ ଜୀବିକା ପାଇଁ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜଣାଉଛି ।

ସୂଚୀପତ୍ର

ଅଧ୍ୟାୟ ସଂ.	ଶୀର୍ଷକ	ପୃଷ୍ଠା ସଂ.
<u>ବିଭାଗ</u>	<u>ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା</u>	
H-01	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ପରିଚୟ	2
H-02	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦଳିଲୀକରଣ	10
H-03	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ	19
H-04	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ	51
H-05	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ	69

ବିଭାଗ
ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ

ଅଧ୍ୟାୟ H-01

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ପରିଚୟ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଆପଣମାନଙ୍କୁ କହିବ ବୀମା କିପରି ସମୟ କ୍ରମେ ବିକଶିତ ହେଲା । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପ୍ରଣାଳୀ କ'ଣ ଅଟେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ସ୍ତର ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ପ୍ରକାର ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବ । ଆପଣ ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରକ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଶିଖିବେ । ପରିଶେଷରେ, ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କିପରି ବିକଶିତ ହେଲା ଏବଂ ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରରେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସାୟୀ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

- A. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାକୁ ବୁଝିବା
- B. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ର ସ୍ତର
- C. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ର ପ୍ରକାର
- D. ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ବିକାଶ
- E. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣମାନେ ସକ୍ଷମ ହେବେ:

- a) ବୀମା କିପରି ବିକଶିତ ହେଲା, ତାହା ବୁଝିବା ପାଇଁ ।
- b) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ଅବଧାରଣା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ପ୍ରକାର ଓ ସ୍ତରଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
- c) ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରକ ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନତା ଠାରୁ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଗତିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ
- d) ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ବିକାଶକୁ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ।
- e) ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରକୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ।

A. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାକୁ ବୁଝିବା

'Health' (ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ) ଶବ୍ଦକୁ 'hoelth' ଶବ୍ଦରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି 'ଶରୀରର ସୁସ୍ଥତା (ଆରୋଗ୍ୟତା)' ।

ପୁରାତନ ସମୟରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ଏକ 'ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଦାନ' ରୂପେ ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ଅସୁସ୍ଥତା କୁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପାପ କାରଣରୁ ହୋଇଛି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଉଥିଲା । ଏହା ହିପୋକ୍ରେଟସ୍ (ଖ୍ରୀ.ପୂ 460 ଠାରୁ 370) ଥିଲେ ଯିଏ ଅସୁସ୍ଥତା/ରୋଗ ପଛରେ ଥିବା କାରଣ ବାହାର କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଅନୁସାରେ, ବାତାବରଣ, ସ୍ୱଚ୍ଛତା, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ଆହାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଭିନ୍ନ କାରକର କାରଣରୁ ରୋଗ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତର ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ କୁହେ 'ଆରୋଗ୍ୟମେ ମହାଭାଗ୍ୟମ୍' ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି 'ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହିଁ ମହାଭାଗ୍ୟ ଅଟେ' କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ 'ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହିଁ ଧନ' । ପ୍ରାଚୀନ, ଭାରତର ଅନେକ ଆଲୋଷ (ପ୍ରକରଣ) ଯେପରି କି ଅଥର୍ବ ବେଦ, ଚରକ ସଂହିତା, ସୁଶ୍ରୁତ ସଂହିତା, ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ହୃଦୟମ୍, ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ସଂଗ୍ରହ, ଭେଲ ସଂହିତା ଏବଂ କାଶ୍ୟପ ସଂହିତା ପୁରାତନ ସମୟରେ ଭାରତରେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବା ଉପଚାରାତ୍ମକ ପରମ୍ପରା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି ।

ପରିଭାଷା

ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିଲା-'ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହେଉଛି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶାରୀରିକମାନସିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସୁସ୍ଥତା , / କୁଶଳତାର ଏକ ଅବସ୍ଥା ଏବଂ କେବଳ ରୋଗ କିମ୍ବା ଦୁର୍ବଳତାର ଅନୁପସ୍ଥିତି ନୁହେଁ ।'

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଧାରକ

ଏହା ସାଧାରଣତଃ ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ ଯେ ନିମ୍ନଲିଖିତ କାରକଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତି:

a) ଜୀବନ ଶୈଳୀ କାରକ

ଜୀବନ ଶୈଳୀ କାରକ ସେଗୁଡ଼ିକ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକାଂଶତଃ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରହିଥାନ୍ତି, ଉ.ସ୍ୱ. ବ୍ୟାୟାମ କରିବା ଏବଂ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଭୋଜନ କରିବା, ବ୍ୟାକୁଳତା/ତିଡା, ଯାହା କାରଣରୁ କ୍ୟାନସର, ଏଡ୍ସ, ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ ଓ ମଧୁମେହ, କେବଳ କିଛି ନାମ ନେବା ପାଇଁ, ହୋଇଥାଏ, ତାହାକୁ ଏଡ଼େଇବା ଯାହାର ପରିଣାମ ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

b) ପରିବେଶଗତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ

ଜନସଂଖ୍ୟା ଓ ଚିକିତ୍ସା ଭଳି ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗଗୁଡ଼ିକ ଖରାପ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଯୋଗୁଁ ବ୍ୟାପିଥାଏ, ମ୍ୟାଲେରିଆ ଓ ଡେଙ୍ଗୁ ଭଳି ରୋଗଗୁଡ଼ିକ ଖରାପ ପର୍ଯ୍ୟବରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଯୋଗୁଁ ବ୍ୟାପିଥାଏ, ଯେତେବେଳେ କି କିଛି ରୋଗ ବାତାବରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରକ ଯୋଗୁଁ ବି ହୋଇଥାଏ ।

c) ଆନୁବଂଶିକ କାରକ

ରୋଗଗୁଡ଼ିକ ପିତାମାତାଙ୍କ ଠାରୁ ଛୁଆପିଲାମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଜିନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଚାରିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେଭଳି ଆନୁବଂଶିକ କାରକ ଫଳରେ ଜାତି, ଭୌଗଳିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଏପରିକି ସଂପ୍ରଦାୟ ଆଧାରରେ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରବୃତ୍ତି ବ୍ୟାପିଯାଇଛି ।

ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱଳ୍ପ ଯେ ଏକ ଦେଶର ସାମାଜିକ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତି ଏହାର ଲୋକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଏହା ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଦାଏ ଯେ ବିଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି କି ?

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ରୋଗପାଇଁ ଜୀବନ ଶୈଳୀ କାରକକୁ ଆରୋପିତ କରାଯାଏ ନାହିଁ (ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ୟକ୍ତିର ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ନ ଥାଏ) ?

- I. କ୍ୟାନସର
- II. ଏଡ୍ସ
- III. ମ୍ୟାଲେରିଆ
- IV. ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ

B. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ସ୍ତର

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା/ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଯତ୍ନ ଲୋକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା, ବଜାୟ ରଖିବା, ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା କିମ୍ବା ସୁଧାରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ସମେତ ବିଭିନ୍ନ ଏଜେନ୍ସି ଓ ପ୍ରଦାନକାରୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସେବାର ଏକ ସମୂହ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ । ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହେବା ପାଇଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ହେବା ଉଚିତ୍ :

- ଲୋକମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ
- ବ୍ୟାପକ
- ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ
- ସହଜରେ ଉପଲବ୍ଧ
- ଶସ୍ତା

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ଜନ ସମୁଦାୟ ପାଇଁ ରୋଗ ହେବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଆଧାରରେ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ଅନେକ ଥର ଜ୍ୱର, ଥଣ୍ଡା, କଫ, ଚର୍ମ ଏଲର୍ଜି ଇତ୍ୟାଦିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଥଣ୍ଡା ଓ କଫ ତୁଳନାରେ ହେପାଟାଇଟିସ୍ – ବି ଦ୍ୱାରା ତାର ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା କମ୍ ଅଟେ ।

ତେଣୁକରି, ଏକ ଗ୍ରାମ କିମ୍ବା ଏକ ଜିଲ୍ଲା କିମ୍ବା ଏକ ରାଜ୍ୟ, ଯାହା ବି ହୋଇଥାଉ, ଯେ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ସେହି କ୍ଷେତ୍ରର ସୂଚକ କୁହାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା କାରକ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବ ଯଥା:

- ✓ ଲୋକ ସଂଖ୍ୟାର ଆକାର
- ✓ ମୃତ୍ୟୁ ହାର
- ✓ ଅସୁସ୍ଥତା/ ବେମାରୀ ର ହାର

- ✓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ହାର
- ✓ ଲୋକମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ଓ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ
- ✓ ଲୋକମାନଙ୍କ ସାଧାରଣ ପୋଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସ୍ଥିତି
- ✓ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରକ ଯେପରି କି ଏହା ଏକ ଖଣି କ୍ଷେତ୍ର କିମ୍ବା ଔଦ୍ୟୋଗିକ କ୍ଷେତ୍ର ଅଟେ କି
- ✓ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ପ୍ରଣାଳୀ, ଉ.ସ୍ୱ. ଏକ ଗାଆଁରେ ହୃଦୟ ତାଳର ହୁଏତ ହଠାତ୍ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇ ନ ପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏକ ସହରରେ ରହି ପାରନ୍ତି
- ✓ କେତେ ପରିମାଣର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଉପଯୋଗ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି
- ✓ ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ କାରକ ଯଥା: ସାମର୍ଥ୍ୟ

ଉପରୋକ୍ତ କାରକଗୁଡ଼ିକ ଆଧାରରେ, ସରକାର ପ୍ରାଥମିକ, ଦ୍ୱିତୀୟକ ଓ ତୃତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାପିତ କରିବା ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି ଏବଂ ଜନ ସମୁଦାୟ ପାଇଁ ଶସ୍ତ୍ର ଓ ଅଭିଗମ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥାନ୍ତି ।

C. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ପ୍ରକାର

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ:

1. ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା

ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଡାକ୍ତର, ନର୍ସ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଛୋଟ ଛୋଟ କ୍ଲିନିକ୍ ଯାହା ସହିତ କୌଣସି ଅସୁସ୍ଥତା ପାଇଁ ରୋଗୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମେ ଯୋଗାଯୋଗ କରାଯାଇଥାଏ, ଏଗୁଡ଼ିକୁ ସୂଚୀତ କରେ, ଅର୍ଥାତ୍ କହିବାକୁ ଗଲେ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ରୋଗୀଙ୍କ ପାଇଁ ସଂପର୍କର ପ୍ରଥମ ବିନ୍ଦୁ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଯଦି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଜ୍ୱର ପାଇଁ ଏକ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଏ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ରୋଗ ନିଶ୍ଚୟ ତେଜୁ ଜ୍ୱରର ସୂଚକ ହୋଇଥାଏ, ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା କେବଳ କିଛି ଔଷଧର ପରାମର୍ଶ ଦେବ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ବିଶେଷାକୃତ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ରୋଗୀକୁ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମଧ୍ୟ ଦେବ ।

ଏକ ଦେଶ ସ୍ତରରେ, ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଉଭୟ ସରକାର ଏବଂ ବେସରକାରୀ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ । ସରକାରୀ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଆକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ତରରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

2. ଦ୍ୱିତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା

ଦ୍ୱିତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ମେଡିକାଲ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ଅନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଫେଶନାଲ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହାକି ସାଧାରଣତଃ ରୋଗୀ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଂପର୍କ ନ ଥାଏ । ଏହା ଏକ ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ପାଇଁ ଏକ ଅଳ୍ପ ଅବଧି ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଗମ୍ଭୀର ସେବାକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ, ଅନେକ ସମୟରେ (କିନ୍ତୁ ଆବଶ୍ୟକ ରୂପେ ନୁହେଁ) ଏକ ଆକ୍ଷୟ-ରୋଗୀ ରୂପେ, ଯେଉଁଥିରେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଗମ୍ଭୀର ଯତ୍ନ ସେବା, ଆତ୍ମଲ୍ୟାନ୍ତ ସୁବିଧା, ପ୍ୟାଥୋଲୋଜି, ଡାଇଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମେଡିକାଲ ସେବା ।

3. ତୃତୀୟକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା

ତୃତୀୟକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ହେଉଛି ବିଶେଷାକୃତ ପରାମର୍ଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା, ସାଧାରଣତଃ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ/ଦ୍ଵିତୀୟକ ସେବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ରେଫରାଲ୍ ଆଧାରରେ ।

ତୃତୀୟକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତାମାନେ ସେହିମାନେ ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉନ୍ନତ ମେଡିକାଲ ସୁବିଧା ଓ ମେଡିକାଲ ପ୍ରଫେଶନାଲ୍ ଥାଆନ୍ତି, ଯାହା ଦ୍ଵିତୀୟକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ସୀମାର ବାହାରେ ହୋଇଥାଏ, ଉ.ସ୍ଵ. ଅନେମୋଲୋଜି (କ୍ୟାନସର ଚିକିତ୍ସା), ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ସୁବିଧା. ଉଚ୍ଚ ସଙ୍କଟ ବିଶିଷ୍ଟ ଗର୍ଭାବସ୍ଥା ବିଶେଷଜ୍ଞ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ଯେପରି ସେବାର ସ୍ତର ବଢ଼ିଥାଏ, ସେବା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଥାଏ । ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ସେବା ପାଇଁ ଆଧାରିକ ସଂରଚନା ବି ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ, ଗ୍ରାମୀଣ-ସହରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ଯେତେବେଳେ କି ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ କାରକ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

ସ୍ଵୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 2

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ଅଂଶ ଅଟେ ?

- I. କ୍ଷୁର
- II. କ୍ୟାନସର
- III. ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ
- IV. ଉଚ୍ଚ ସଙ୍କଟ ବିଶିଷ୍ଟ ଗର୍ଭାବସ୍ଥା

D. ଭାରତରେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ବିକାଶ

ଯେତେବେଳେ ସରକାର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଉପରେ ତାଙ୍କ ନୀତି ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାଆନ୍ତି । ଏହା ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାପିତ କଲେ । ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀମାନଙ୍କୁ ପରେ ପରେ ହିଁ ଆଣିଥିଲେ । ଭାରତରେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କିପରି ବିକଶିତ ହେଲା, ଏଇଠି ଦିଆଯାଇଛି:

1. କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା

ଭାରତରେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା, 1947 ରେ ଦେଶର ସ୍ଵାଧୀନତା ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ, ESI ଅଧିନିୟମ, 1948 ଅନୁସାରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇ, କର୍ମଚାରୀ ରାଜ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନାର ଆରମ୍ଭ ସହିତ ଔପଚାରିକ ରୂପେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା, ଏହି ଯୋଜନାକୁ ଔପଚାରିକ ଘରୋଇ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ କାର୍ମିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ନିଜର ଡିସ୍ପେନ୍ସରୀ ଓ ଡାକ୍ତରଖାନା ଗୁଡ଼ିକର ଏକ ନେଟୱର୍କ କରିଆରେ ବ୍ୟାପକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ESIC (କର୍ମଚାରୀ ରାଜ୍ୟ ବୀମା ନିଗମ) ହେଉଛି ଲାଗୁ କରୁଥିବା ମାଧ୍ୟମ ଯାହା ନିଜର ଡାକ୍ତରଖାନା ଓ ଡିସ୍ପେନ୍ସରୀ ଗୁଡ଼ିକୁ ଚଳାଏ ଏବଂ ସରକାରୀ/ବେସରକାରୀ ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଅନୁବନ୍ଧିତ କରେ ଯେଉଁଠି ଏହାର ନିଜର ସୁବିଧାସବୁ କମ୍ ହୋଇଥାଏ ।

2. କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା

ESIS ଠିକ୍ ପରେ ପରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଯୋଜନା (CGHS) ଆସିଲା, ଯାହାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସହିତ ପେନଶନଭୋଗୀ ଓ ସଭିଲିଆନ୍ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ 1954 ରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରକୁ ବ୍ୟାପକ ମେଡିକାଲ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ଆଂଶିକ ରୂପେ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା (କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର) ଦ୍ୱାରା ନିଧି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

3. ବ୍ୟାପାରିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗର ଜାତୀୟକରଣ ପୂର୍ବରୁ ତଥା ପରେ କେତେକ ସାଧାରଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାପାରିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକୁ ପ୍ରାଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

1986 ରେ, ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ମାନକୀକୃତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦନ ଶୁଭାରମ୍ଭ ସମସ୍ତ ଚାରି ଜାତୀୟକୃତ ସାଧାରଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ (ଏମାନେ ସେତେବେଳେ ଭାରତୀୟ ସାଧାରଣ ବୀମା ନିଗମର ସହାୟକ ଥିଲେ) ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଉତ୍ପାଦ, ମେଡିକ୍ଲେମ୍ କୁ, କେତେକ ଅପବର୍ଜନ ଯଥା: ପ୍ରସୂତି, ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ ଏକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାର୍ଷିକ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତ ଆଧାରିତ ବାର୍ଷିକ ରୁକ୍ତି ଭାରତରେ ଆଜିକାଲି ସବୁଠୁ ଲୋକପ୍ରିୟ ପ୍ରକାରର ବେସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୂପେ ଚାଲୁ ରହିଛି । 2001 ରେ ଘରୋଇ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆସିବା ସହିତ, ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ଅଧିକ ରୂପେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ଏବେବି ଏକ ବିରାଟ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବଜାର ରହିଛି ।

ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିଛନ୍ତି । ସ୍ୱୟଂ ନିଜର, ପତି/ପତ୍ନୀ ଏବଂ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଆୟ କର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 80D ଅନ୍ତର୍ଗତ କରଯୋଗ୍ୟ ଆୟଠାରୁ କଟାଯିବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ । ଏହି ଧାରାରେ 60 ବର୍ଷ ବୟସରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ମାତା ପିତା/ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚତର ସୀମାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଏ ।

ବୀମାସୁରକ୍ଷା, ଅପବର୍ଜନ ଓ ନୂଆ ଆଡ୍-ଅନ୍ ସୁରକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକରେ ବିଚାରଣୀୟ ଭିନ୍ନତା ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି ଯାହା ବିଷୟରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟୟନମାନଙ୍କରେ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ମାନକୀକୃତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦନ ଶୁଭାରମ୍ଭ ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ସମସ୍ତ ଚାରି ଜାତୀୟକୃତ ସାଧାରଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ବର୍ଷ _____ ରେ କରାଯାଇଥିଲା ।

- I. 1948
- II. 1954
- III. 1986
- IV. 2001

E. ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର

ଆଜିକାଲିର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରରେ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ବ୍ୟବସାୟୀ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି, ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ଯାହାକୁ ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା କୁହାଯାଏ, ଅନ୍ୟମାନେ ବୀମା ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ମଧ୍ୟସ୍ଥମାନେ ମଧ୍ୟ ଥାଆନ୍ତି । କେତେକ ମୂଳଭୂତ ଇନ୍ସୁରନ୍ସର ଗଠିତ କରନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କି ଅନ୍ୟମାନେ ସହାୟତା ସୁବିଧା ଯୋଗାଇଥାନ୍ତି । କେତେଜଣ ସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଛନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଛନ୍ତି ।

1. ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା

ଭାରତରେ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଶାଳ ବେସରକାରୀ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ଅଛି ଯାହା ସମସ୍ତ ତିନି ପ୍ରକାରର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଯତ୍ନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରେ— ପ୍ରାଥମିକ, ଦ୍ଵିତୀୟକ ଏବଂ ତୃତୀୟକ । ଏଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଵେଚ୍ଛିକ, ନନ-ପ୍ରଫିଟ୍ ସଂଗଠନ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଲାଭ- ପାଇଁ କର୍ପୋରେଟ୍, ଗ୍ରନ୍ଥ, ଏକଲ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଅନାଗ୍ରିତ/ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ବିଶେଷଜ୍ଞ ସେବା, ନିଦାନ-ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରୟୋଗଶାଳା, ଫାର୍ମାସୀ ଦୋକାନ, ଏବଂ ଅଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା (କ୍ଲାସ୍) ଶ୍ରେଣୀର ଅଛନ୍ତି ।

ଭାରତରେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଶାଳୀର ଔଷଧ (ଆୟୁର୍ବେଦ/ସିଦ୍ଧ/ୟୁନାନୀ/ହୋମିଓପାଥୀ) ରେ ସର୍ବାଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀ ଅଛନ୍ତି ଯାହା 7 ଲକ୍ଷ ବ୍ୟବସାୟୀଠାରୁ ଅଧିକ ଅଟେ । ଏମାନେ ସରକାରୀ ତଥା ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବସ୍ଥିତ । ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ଲାଭ ପାଇଁ ବେସରକାରୀ ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ, NGO ଓ ସ୍ଵେଚ୍ଛିକ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ମଧ୍ୟ ଜନ ସମୁଦାୟକୁ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଯତ୍ନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ସାଧାରଣ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସେବାଗୁଡ଼ିକର ପୁଞ୍ଜ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଏକଲ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା (SAHI) କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ସବୁ ପ୍ରକାରର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର କାରବାର କରିବାର ଅନୁମତି ମିଳିଛି, ଯେତେବେଳେ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ କିଛି ପ୍ରକାରର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କାରବାର କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ମିଳିଛି ।

2. ମଧ୍ୟସ୍ଥ

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗର ଅଂଶ ରୂପେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକେ ଏବଂ ସଂଗଠନମାନେ ମଧ୍ୟ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରର ଅଂଶ ହୋଇଥାନ୍ତି । ବୀମା ମଧ୍ୟସ୍ଥମାନଙ୍କୁ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଅଧିନିୟମ, 1999 ର ଧାରା 2 ଅନ୍ତର୍ଗତ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ବୀମା ଟ୍ରାକର, ରିଇନ୍ସୁରାନ୍ସ, (Reinsurance) ବୀମା ପରାମର୍ଶଦାତା, ସର୍ବେକ୍ଷକ ଏବଂ ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ତଥା ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ ।

ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA) ହେଉଛି ଆଇ. ଆର. ଡି. ଏ. ଆଇ.ସହିତ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିବା ଏକ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ, କିଛି ଶୁଳ୍କ ବଦଳରେ, ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ଵାରା ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏକ TPA ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ରାଜିନାମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ:

- ଦାବାଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ପାଇଁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପଲିସୀର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ମାର୍ଗଦର୍ଶକାର ସୀମା ମଧ୍ୟରେ, ନଗଦହାନ ଚିକିତ୍ସା କିମ୍ବା ନଗଦହାନ ଦାବା ବ୍ୟତୀତ ଦାବାଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କିମ୍ବା ଉଭୟର ପୂର୍ବ- ଅନୁଷ୍ଠା ଜରିଆରେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବାଗୁଡ଼ିକର ସେବା ପ୍ରଦାନ ।
- ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ ଏବଂ ଘରୋଇ ଯାତ୍ରା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଦାବାଗୁଡ଼ିକର ସେବା ପ୍ରଦାନ ।

c. ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୀମା-ପୂର୍ବ ମେଡିକାଲ ପରୀକ୍ଷାକୁ ସଂପାଦିତ କରିବାରେ ସହାୟତା କରିବା ।

ସାରାଂଶ

- a) ଅନେକ ଶତାବ୍ଦୀ ପୂର୍ବେ ବୀମା କୌଶସି ନା କୌଶସି ରୂପରେ ରହିଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏହାର ଆଧୁନିକ ରୂପ ହେଉଛି ମାତ୍ର କିଛି ଶତାବ୍ଦୀ ପୁରୁଣା । ଭାରତରେ ବୀମା ସରକାରୀ ବିନିୟମନ ସାହାଯ୍ୟରେ ଅନେକ ତରଣ ଦେଇ ଗତି କରିଛି ।
- b) ଏହା ନାଗରିକମାନଙ୍କର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଅତି ମହତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଣାଳୀ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସରକାରମାନେ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି ।
- c) ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ତର ଏକ ଦେଶର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନେକ କାରକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।
- d) ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଚିକିତ୍ସା ସେବାର ସ୍ତର ଆଧାରରେ ତିନି ପ୍ରକାରର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ହେଉଛି ପ୍ରାଥମିକ, ଦ୍ଵିତୀୟ ଏବଂ ତୃତୀୟକ । ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତରରେ ବହୁଥାଏ, ଯେଉଁଥିରେ ତୃତୀୟକ ସେବା ସବୁଠୁ ମହଙ୍ଗା ହୋଇଥାଏ ।
- e) ଭାରତ ର ନିଜର ବିଶେଷ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି ଯେପରି କି ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ସହରୀକରଣ ଯାହା ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।
- f) ସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ର ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ଯୋଜନାସବୁ ଆଣିବାରେ ପ୍ରଥମ ଥିଲେ ଯାହା ପରେ ବ୍ୟାପାରିକ ବୀମା ଏବଂ ତା' ପରେ ବେସରକାରୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଆସିଲେ ।
- g) ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର ଅନେକ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗଠିତ – କିଛି ଇନ୍ସୁରନ୍ସକର୍ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ତ ଅନ୍ୟମାନେ ବୀମା ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଯେପରି କି ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ସେବା ହେଉଥିବା ବ୍ରୋକର, ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ ଏବଂ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିନିୟାମକ, ଶୈକ୍ଷିକ ତଥା ବୈଧିକ ସଭ୍ଵ ଯେଉଁମାନେ ନିଜ ନିଜ ଭୂମିକା ନିଭାଉଥାନ୍ତି ।

ସ୍ଵୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

- ଉତ୍ତର 1   ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III
- ଉତ୍ତର 2   ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I
- ଉତ୍ତର 3   ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III

ମୁଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

- a) ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା/ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଯତ୍ନ
- b) ବ୍ୟାପାରିକ ବୀମା
- c) ଜାତୀୟକରଣ
- d) ପ୍ରାଥମିକ, ଦ୍ଵିତୀୟକ ଏବଂ ତୃତୀୟକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା
- e) ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ

ଅଧ୍ୟାୟ H-02

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦଲିଲୀକରଣ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗରେ, ଆମେମାନେ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଫର୍ମ, ଦସ୍ତାବିଜ ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ କାରବାର କରୁ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଆମମାନଙ୍କୁ ଦସ୍ତାବିଜ ଏବଂ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ମହତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

- A. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ
- B. ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି (ସଙ୍କଟାଙ୍କନ)
- C. ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା (ପ୍ରୋକ୍ସେକ୍ଟସ୍)
- D. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ
- E. ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ଖାରେଷ୍ଟି

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣମାନେ ସକ୍ଷମ ହେବେ:

- a) ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଉପରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
- b) ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ
- c) ବୀମା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ଥିବା ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
- d) ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ଖାରେଷ୍ଟିଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ
- e) ପୃଷ୍ଠାକ୍ରମଗୁଡ଼ିକୁ କାହିଁକି ଜାଣି କରାଯାଏ, ଏହାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଜାଣିବା ପାଇଁ
- f) ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ
- g) ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା କାହିଁକି ଜାଣି କରାଯାଏ, ଏହାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଜାଣିବା ପାଇଁ

A. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

1. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ସାଧାରଣ ଅଧ୍ୟାୟମାନଙ୍କରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଥିବା ଭଳି, ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ସେହି ସୂଚନା ସମ୍ମିଳିତ ଥାଏ ଯାହା ବୀମା ପାଇଁ ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ହୋଇଥାଏ । ନିମ୍ନରେ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର କେତେକ ବିବରଣୀ ଦିଆଯାଇଛି ।

1. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଏକ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଯାହା ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଯଥା: ବୀମା ସୁରକ୍ଷା, ଅପବର୍ଜନ, ପ୍ରାବଧାନ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଇଥାଏ । ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଅଂଶ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହେଲି ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ଏଥିରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।
2. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ନାମ, ଠିକଣା, ବ୍ୟବସାୟ, ଜନ୍ମ ତାରିଖ, ଲିଙ୍ଗ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରସ୍ତାବକ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ, ହାରାହାରି ମାସିକ ଆୟ ଏବଂ ଆୟ କର PAN ନମ୍ବର, ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିସନର୍ ନାମ ଓ ଠିକଣା, ତାଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ପଞ୍ଜିକରଣ ସଂଖ୍ୟା ସମ୍ପର୍କୀୟ ସୂଚନା ଏକତ୍ରିତ କରେ ଯିଏ ସଲଖ ବ୍ୟାଙ୍କ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରିଆରେ ଦାବୀ ଟଙ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଆଜିକାଲି ବୀମିତର ବ୍ୟାଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ମଧ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ ।
3. ଏହା ଅତିରିକ୍ତ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ମେଡିକାଲ ଅବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କୀୟ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ରହିଥାଏ । ଫର୍ମରେ ଏହି ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଅତୀତର ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏବଂ ସଙ୍କଟର ଉପଯୁକ୍ତ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରାପ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ ।
4. ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ରହେ ଯେ ସେ ଫର୍ମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ନ ଥିଲା ତ ।
5. ଆହୁରି, ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅସୁସ୍ଥତା କିମ୍ବା ରୋଗ କିମ୍ବା ସହ୍ୟ କରିଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣାର ବିବରଣୀକୁ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ମଗାଯାଇଥାଏ :
  - a. ରୋଗ/ କ୍ଷତର ସ୍ୱରୂପ ଓ ଚିକିତ୍ସା
  - b. ପ୍ରଥମ ଚିକିତ୍ସାର ତାରିଖ
  - c. ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ନାମ ଓ ଠିକଣା
  - d. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରିଛି କି ନାହିଁ
6. ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରକଟ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ତା'ପାଖରେ କୌଣସି ରୋଗ କିମ୍ବା କ୍ଷତର କୌଣସି ସକାରାତ୍ମକ ବିଦ୍ୟମାନତା କିମ୍ବା ଉପସ୍ଥିତ କୌଣସି ଜ୍ଞାନ ଅଛି କି ଯାହା ଉପରେ ଚିକିତ୍ସା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।
7. ଫର୍ମରେ ଅତୀତର ବୀମା ଓ ଦାବୀ ଇତିହାସ ଏବଂ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବୀମା କର୍ତ୍ତା ସହିତ ଅତିରିକ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନର ବୀମା ସମ୍ପର୍କୀୟ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ବି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଏ ।
8. ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାକ୍ଷରିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଘୋଷଣାପତ୍ରର ବିଶିଷ୍ଟତାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ୍ ।

9. ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି, କୌଣସି ଡାକ୍ତରଖାନା/ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିସନର, ଯିଏ କୌଣସି ରୋଗ ଯାହା ତାର ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ, ତାହା ସମ୍ଭବରେ କୌଣସି ସମୟରେ ଚିକିତ୍ସା କରିଥିବେ କିମ୍ବା କରି ପାରନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଠାରୁ ମେଡିକାଲ ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ, ସମ୍ମତ ହୁଏ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ଅଧିକାର ଦିଏ ।
10. ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପୁଷ୍ଟି କରେ ଯେ ଫର୍ମର ଅଂଶ ହୋଇଥିବା ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାକୁ ସେ ପଢ଼ିଛି ଏବଂ ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛୁକ ଅଛି ।
11. ଘୋଷଣାପତ୍ର ଉଚ୍ଛିନ୍ନତ୍ୱକର ସତ୍ୟତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସାଧାରଣ ଖାରେଷ୍ଟି ଏବଂ ଚୁକ୍ତିର ଆଧାର ରୂପେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥାଏ ।

2. ମେଡିକାଲ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଚିକିତ୍ସା ଇତିହାସ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ, ମଧୁମେହ, ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ, ଛାତି ଯନ୍ତ୍ରଣା କିମ୍ବା କୋରୋନରୀ ଦୁର୍ବଳତା କିମ୍ବା ମାୟୋକାର୍ଡିଆଲ୍ ଇନ୍ଫାର୍କ୍ସନ୍ ଭଳି ରୋଗଗୁଡ଼ିକର ବିଷୟରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀକୁ ପୂରା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ଏସବୁକୁ ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଏକ ଡାକ୍ତର ଦ୍ୱାରା ପୂରା କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଫର୍ମ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ପିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହି ଫର୍ମକୁ କମ୍ପାନୀ ପ୍ୟାନେଲ୍ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥାଏ, ଯାହାଙ୍କ ମତ ଆଧାରରେ, ସ୍ୱୀକୃତି, ଅପବର୍ଜନ, ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଯାଇଥାଏ ।

ଘୋଷଣାପତ୍ରର ଆଦର୍ଶ/ ମାନକ ଫର୍ମ

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବରେ ମାନକ ଘୋଷଣା ପତ୍ରର ପ୍ରାରୂପ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଭଳି ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଛି:

1. ମୁଁ/ଆମେ ମୋ ତରଫରୁ ଏବଂ ବୀମିତ ହେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ତରଫରୁ, ଏତଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରୁଛି/କରୁଛୁ, ଯେ ମୋ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ଉକ୍ତି, ଉତ୍ତର ଏବଂ/ କିମ୍ବା ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକ, ମୋର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଜ୍ଞାନ ଅନୁସାରେ ସତ୍ୟ ଓ ସବୁ ଦିଗରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଏବଂ ଯେ ମୋତେ/ଆମକୁ ଏହି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବା ପାଇଁ ଅଧିକାର ଦିଆଯାଇଛି ।
2. ମୁଁ ବୁଝୁଛି ଯେ ମୋ' ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା ବୀମା ପଲିସୀର ଆଧାର ହେବ, ବୀମା କମ୍ପାନୀର ବୋର୍ଡ ଅନୁମୋଦିତ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀର ଅଧୀନରେ ଅଟେ ଏବଂ ଯେ ପଲିସୀଟି କେବଳ ଲାଗୁ ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ହିଁ ପ୍ରଭାବୀ ହେବ ।
3. ମୁଁ /ଆମେ ଆହୁରି ଘୋଷଣା କରୁଛି/କରୁଛୁ ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବଟିକୁ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ପରେ କିନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସଙ୍କଟ ସ୍ୱୀକୃତିର ସୂଚନା ପୂର୍ବରୁ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ/ପ୍ରସ୍ତାବକର ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରେ ଘଟିଥିବା କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବି/କରିବୁ ।
4. ମୁଁ / ଆମେ ଘୋଷଣା କରୁଛି/କରୁଛୁ ଏବଂ କୌଣସି ଡାକ୍ତର କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନା ଯିଏ କୌଣସି ନା କୌଣସି ସମୟରେ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ/ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ଚିକିତ୍ସା କରିଛି , ତା'ଠାରୁ କିମ୍ବା ଯାହା ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ/ପ୍ରସ୍ତାବକର ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ, ତା' ବିଷୟରେ ଅତୀତ କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନର ନିମ୍ନଲିଖିତାତାରୁ ମେଡିକାଲ ସୂଚନା ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ଏବଂ କୌଣସି ବୀମା କମ୍ପାନୀ, ଯାହା ପାଖରେ ପ୍ରସ୍ତାବର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ/କିମ୍ବା

ଦାବୀ ସମାଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ/ପ୍ରସ୍ତାବକ ଉପରେ ବୀମା ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ କରାଯାଇଛି, ତା' ଠାରୁ ସୂଚନା ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା କମ୍ପାନୀ ସହିତ ସମ୍ପର୍କିତ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି/କରୁଛି ।

5. ମୁଁ / ଆମେ ପ୍ରସ୍ତାବ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଦାବୀ ସମାଧାନର ଏକମାତ୍ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ମେଡିକାଲ ରେକର୍ଡ ସହିତ ମୋ'ପ୍ରସ୍ତାବ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନାକୁ କୌଣସି ସରକାରୀ ଏବଂ/କିମ୍ବା ବିନିୟମିତ ପ୍ରାଧିକରଣ ସହିତ ଆବଣ୍ଡିତ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀକୁ ଅଧିକାର ଦେଉଛି/ଦେଉଛି ।

3. ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱରୂପ

ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମା ପ୍ରକାର ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ବୀମା ରାଶି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାୟିତ୍ୱର ସୀମାକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରକାରର ବୀମା ଯେପରି କି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ ଯାତ୍ରା ବୀମାରେ ପ୍ରସ୍ତାବକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଜୀବନ ଶୈଳୀ ଓ ଅଭ୍ୟାସ, ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅବସ୍ଥା, ମେଡିକାଲ ଇତିହାସ, ଆନୁବଂଶିକ ଗୁଣ, ଅତୀତର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ-ବୀମା ଅନୁଭୂତି ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ ପ୍ରସ୍ତାବକର ବୃତ୍ତି, ପେଶା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ଯାହା ମହଙ୍ଗୁପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ରହିଥାଇପାରେ, ଏସବୁ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ପାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମଗୁଡ଼ିକର ଅଭିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ 1

- ✓ ଏକ ଫାଷ୍ଟ ଫୁଡ୍ ରେ ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟର ବିତରଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଯାହାକୁ ତା , ' ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ବିତରଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି , ଯାହାକୁ ତା' ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ବିତରଣ କରିବା ପାଇଁ ଦୁଇ ବେଗରେ ମୋଟର ବାଇକରେ ବାରମ୍ବାର ଯାତ୍ରା କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ସେ ଦୁର୍ଘଟଣାର ସଂସର୍ଗରେ ସେହି ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟର ଆକାଉଣ୍ଟେଣ୍ଟ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ,ହୋଇପାରେ ।
- ✓ ଏକ କୋଇଲା ଖଣି କିମ୍ବା ଏକ ସିମେଣ୍ଟ କାରଖାନାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଧୂଳି କଣିକାଗୁଡ଼ିକର ସଂସର୍ଗରେ ଆସିପାରେ ଯାହାର ପରିଣାମ ଫୁସଫୁସ ରୋଗ ହୋଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ 2

- ✓ ସମୁଦ୍ରପାରୀ ଯାତ୍ରା ବୀମା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁକେଉଁ ,କେବେ ,କିଏ ଯାତ୍ରା କରୁଛି) ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ , କିମ୍ବା (କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ,ଦେଶକୁ
- ✓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ (ଠିକଣା ଓ ପରିଚୟ ସହିତ ,ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମ) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରକରଣ ଆଧାରରେ ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ତାର , ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ 3

- ✓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେଯେତେବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ପାଇଁ ଏକ ,ଡାକ୍ତରଖାନା ଚିକିତ୍ସାର ମୂଲ୍ୟ ହୋଇପାରେ , ଦୃଷ୍ଟିର ହାନି ପାଇଁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ହୋଇପାରେ ,ଏକ ଅଙ୍ଗର ହାନି ,ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ଜୀବନର ହାନି।

a) ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ବୀମା

ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ତାର ପୂର୍ବର ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ବିଷୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ତାର ବୀମା ଇତିହାସକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ । କେତେକ ବଜାରରେ ପ୍ରଣାଳୀସବୁ ରହିଛି ଯାହାଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବୀମିତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ଗୋପନୀୟ ରୂପେ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାନ୍ତି ।

ପ୍ରସ୍ତାବକ ଏହା ବି ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ ଯେ କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତାର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଛି କି, ବିଶେଷ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଲାଗୁ କରିଛି କି, ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ବୃଦ୍ଧିକରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଆବଶ୍ୟକ କରିଛି କି କିମ୍ବା ପଲିସୀର ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ମନା କରିଛି କିମ୍ବା ପଲିସୀକୁ ରଦ୍ଦ କରିଛି କି ? କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଥିବା ତଳିତ ବୀମାର ବିବରଣୀ ସମେତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକଟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ । ଆହୁରି, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାରେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସେହି ଏକା ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା PA ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ରାଶି ଆଧାରରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ରାଶି (ବୀମା ରାଶି) କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁ ପାରେ ।

b) ଦାବା ଅନୁଭୂତି

ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ସେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ହାନିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀକୁ ଘୋଷିତ କରିବାକୁ କୁହାଯାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ବୀମିତ ହୋଇଥାନ୍ତୁ ଅଥବା ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତୁ । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ଏବଂ ବୀମିତ ଅତୀତରେ ସଙ୍କଟର ପ୍ରବନ୍ଧ କେମିତି କରିଛି, ଏସବୁ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେବ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀର ମୌଖିକ ରୂପେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବା ସମସ୍ତ ସୂଚନାକୁ ରେକର୍ଡ କରିବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି । ଯାହାକୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତାକୁ ଅନୁବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ ହିସାବରେ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

B. ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି (ସଙ୍କଟାଙ୍କଜନ)

ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସୂଚନା ଦେଇଥାଏ:

- ✓ ବୀମିତର ବିବରଣୀ
- ✓ ବିଷୟ ବସ୍ତୁର ବିବରଣୀ
- ✓ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରକାର
- ✓ ଶାରୀରିକ ବିଶେଷତାଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ – ଉଭୟ ସକାରାତ୍ମକ ଓ ନକାରାତ୍ମକ
- ✓ ବୀମା ଓ ଦାବା ଅନୁଭୂତିର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଇତିହାସ

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଉ.ସ୍ୱ. 45 ବର୍ଷ ବୟସରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ମେଡିକାଲ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ଏକ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ବି ପଠାଇପାରେ । ପ୍ରସ୍ତାବକର ଉପଲକ୍ଷ ସୂଚନା ଆଧାରରେ, ଏବଂ, ଯେଉଁଠି ମେଡିକାଲ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି, ମେଡିକାଲ ରିପୋର୍ଟ ଓ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଆଧାରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥାଏ । ବେଳେ ବେଳେ, ଯେଉଁଠି ମେଡିକାଲ ଇତିହାସ ସନ୍ତୋଷଜନକ ହୋଇ ନ ଥାଏ, ଅଧିକ ସୂଚନା ପାଇବା ପାଇଁ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ମଧ୍ୟସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତାପରେ ସଙ୍କଟ ଉପରେ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ହାର ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ କାରକ ଆଧାରରେ ପ୍ରିମିୟମର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେ, ଯାହାକୁ ତାପରେ ବୀମିତକୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥାଏ ।

C. ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା

ଏକ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ହେଉଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ତା' ଚରଫରୁ ବୀମାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ରେତାକୁ ଜାଣି କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ । ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଏକ ବ୍ରୋଚର୍ କିମ୍ବା ଲିଫ୍ଲେଟ୍ ରୂପେ ଥାଏ କିମ୍ବା ଏହା ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ରୂପେ ବି ଥାଇପାରେ ଏବଂ ଏକ ଉତ୍ପାଦକୁ ସେଭଳି ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ରେତାମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପରିଚିତ କରାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ କରିଥାଏ । ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାର ଜାଣି ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ଦ୍ଵାରା ତଥା ପଲିସାଧାରକମାନଙ୍କ ହିତ ସୁରକ୍ଷା ବିନିୟମନ 2017 ଓ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ.ର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନିୟମନ 2016 ଦ୍ଵାରା ସଂଚାଳିତ ହୋଇଥାଏ । ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଗୁଡ଼ିକର ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ପ୍ରକାଶିତ କରିଥାନ୍ତି । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଏକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ଥାଏ ଯେ ଗ୍ରାହକ ବିବରଣୀପୁସ୍ତିକାକୁ ପଢ଼ିଛି ଏବଂ ଏଥିରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ।

ଅଧ୍ୟାୟ 4 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିବା ଭଳି, ବୀମା ଅଧିନିୟମ 1938 ର ଧାରା 64VB ବିନିୟମିତ କରେ ଯେ ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ଅଗ୍ରୀମରେ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, COVID-19 ପ୍ରାଦୁର୍ଭାଗ କାରଣରୁ ଉପୁଜିଥିବା ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରିମିୟମର ପ୍ରଦାନକୁ ସହଜ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବିଚାର କରି, ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଆଇ. ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରିମିୟମକୁ କିଛିରେ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଵୀକୃତି ଦେଇଥିଲା । ଏକ ଶାସନାଦେଶ ମଧ୍ୟ ଜାଣି କରାଗଲା ଯେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ କିଛିରେ ପ୍ରିମିୟମର ପ୍ରଦାନର ସୁବିଧାର ଉପଲକ୍ଷତା ଏବଂ ତାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ, ସେମାନଙ୍କ ୱେବସାଇଟ୍ ରେ ଘୋଷିତ କରିପାରନ୍ତି । ଏହି ସୁବିଧାକୁ କୌଣସି ଭେଦଭାବ ବିନା ସମସ୍ତ ପଲିସାଧାରକଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

D. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ

ପଲିସାଧାରକଙ୍କ ହିତ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ବିନିୟମନ 2017 ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଛି ଯେ ଏକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସମ୍ମିଳିତ ଥିବା ଉଚିତ୍ :

- a) ବୀମିତ କିମ୍ବା ବିଷୟ ବସ୍ତୁରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମ (ଗୁଡ଼ିକ) ଏବଂ ଠିକଣା (ଗୁଡ଼ିକ)
- b) ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ କିମ୍ବା ବୀମିତ ହିତର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣ
- c) ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ/ କିମ୍ବା ଆପଦ ଅନୁସାରେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ରାଶି
- d) ଉତ୍ପାଦର UIN, ବିକ୍ରୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମ, କୋଡ୍ ନମ୍ବର, ସଂପର୍କ ବିବରଣୀ;
- e) ବୀମିତର ଜନ୍ମ ତାରିଖ ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷରେ ଅନୁରୂପ ବୟସ;
- f) ବୀମାର ଅବଧି ଏବଂ ତାରିଖ ଯେଉଁଠାରୁ ପଲିସାଧାରକ କୌଣସି ବି ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ବିନା ବିରାମରେ ଭାରତରେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ କରି ଆସୁଛି
- g) ଉପ-ସୀମା, ସମାନୁପାତିକ କାଟ୍ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ବିଭାଗ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପ୍ୟାକେଜ୍ ହାରର ଉପସ୍ଥିତି, ଯଦି କିଛି ଥାଏ;
- h) ସହ-ପ୍ରଦାନ/କୋପେମେଣ୍ଟ ସୀମା, ଯଦି କିଛି ଥାଏ;
- i) ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ(PED) ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି, ଯଦି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥାଏ;

- j) ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି
- k) ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥିବା ରୂପେ କାଟ ଯୋଗ୍ୟ – ସାଧାରଣ ଓ ବିଶେଷ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ଆପଦ ଏବଂ ଅପବର୍ଜନ
- l) ଦେୟ ପ୍ରିମିୟମ ଏବଂ ଯେଉଁଠି ପ୍ରିମିୟମ ସମାଯୋଜନ କିଛିରେ ହୋଇଥାଏ, ପ୍ରିମିୟମର ସମାଯୋଜନର ଆଧାର ସହିତ କିଛିଗୁଡ଼ିକର ଆବଧିକତା, ଯଦି କିଛି ଥାଏ
- m) ପଲିସୀ ନିୟମାବଳୀ, ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଓ ଖାରେଣ୍ଟି
- n) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଏକ ଆକଳ୍ପିତତାର ଘଟଣାରେ ବୀମିତ ଦ୍ଵାରା ନିଆଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପ
- o) ଏକ ଦାବୀ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବାର ଘଟଣା ଘଟିବା ଉପରେ ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ସମ୍ପର୍କରେ ବୀମିତର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ସେସବୁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଅଧିକାର
- p) କୌଣସି ବିଶେଷ ପ୍ରାବଧାନ
- q) ମିଥ୍ୟା ଉପସ୍ଥାପନା, କପଟ, ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟସବୁର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ବୀମିତର ଅସହଯୋଗ
- r) ଆର୍- ଅନ୍ ସୁରକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ
- s) ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ତନ୍ତ୍ରର ବିବରଣୀ ଏବଂ ଲୋକପାଳଙ୍କ ଠିକଣା
- t) ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ତନ୍ତ୍ରର ବିବରଣୀ;
- u) ମୁକ୍ତ-ଅବଲୋକନ/ପ୍ରିଲୁକ୍ ଅବଧି ସୁବିଧା ଏବଂ ସୁବାହ୍ୟତା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ;
- v) ପଲିସୀ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ସୁବିଧା ଏବଂ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ।

E. ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ଖାରେଣ୍ଟି

ଏଇଠି, ପଲିସୀ ଶବ୍ଦାବଳୀରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ଦୁଇଟି ମହତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ମହତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ଖାରେଣ୍ଟି ।

- 1. ସର୍ତ୍ତାବଳୀ: ଏକ ସର୍ତ୍ତ ହେଉଛି ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ଥିବା ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ଯାହା ଚୁକ୍ତିର ଆଧାର ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ :

- a. ଅଧିକାଂଶ ବୀମା ପଲିସୀରେ ମାନକ ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ:

ଯଦି ଦାବୀଟି କୌଣସି ଦିଗରୁ ବି କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ, କିମ୍ବା ତାର ସମର୍ଥନରେ କୌଣସି ମିଥ୍ୟା ଘୋଷଣା କରାଯାଏ କିମ୍ବା ଯଦି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତି କରିବାକୁ ବୀମିତ କିମ୍ବା ତା' ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ଵାରା କୌଣସି କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ସାଧନ କିମ୍ବା ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ କିମ୍ବା ଯଦି ହାନି କିମ୍ବା କ୍ଷତି (ନଷ୍ଟ) ଅଭିସନ୍ଧିମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ବୀମିତର ମୌନ ସମ୍ମତି ଦ୍ଵାରା ଘଟିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମସ୍ତ ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

b. ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଦାବୀ ସୂଚନା ସର୍ତ୍ତ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ପାରେ :

ଦାବୀଟିକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ହେବା ତାରିଖଠାରୁ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଦାଖଲ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଅବଶ୍ୟ, ଚରମ କଷ୍ଟ ଅବଧୂରେ ଏହି ସର୍ତ୍ତର ଅସ୍ୱୀକୃତିକୁ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ।

ସର୍ତ୍ତର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଇଚ୍ଛାରେ ପଲିସୀଟିକୁ ଅମାନ୍ୟ କରିପାରେ ।

2. **ଝାରେଣ୍ଡି:** ଏକ ଝାରେଣ୍ଡି ହେଉଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ରାଜିନାମା (ଚୁକ୍ତି) ଯାହାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପାଳନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଏକ ଅଂଶ ହୋଇଥାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ବିଶେଷ ରୋଗର ସଙ୍କଟକୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦେଇପାରେ ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ ବୀମିତ ଏକ ବିଶେଷଜ୍ଞ ସହିତ ଡ୍ରେମାସିକ ପରାମର୍ଶ କରିବ । ଉପରୋକ୍ତ ଉଦାହରଣରେ, ଚୁକ୍ତିର ତା' ଅଂଶକୁ ପୂରଣ କରିବାରେ ବୀମିତର ଅସଫଳତା ସେହି ବିଶେଷ ବିଭାଗ/ ଝାରେଣ୍ଡି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଅଣପ୍ରଭାବୀ କିମ୍ବା ହ୍ରାସ କରିପାରେ ।

ଝାରେଣ୍ଡିଗୁଡ଼ିକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ରୂପେ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ପାଳନ ଓ ଅନୁପାଳନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏହା ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଉ ଅଥବା ନ ହୋଇଥାଉ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ଗୋଟିକ ଏକ ଝାରେଣ୍ଡି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଠିକ୍ ଅଟେ ?

- I. ଏକ ଝାରେଣ୍ଡି ହେଉଛି ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାର ଅନୁପାଳନ ପଲିସୀରେ ବିନା ଉଲ୍ଲେଖ କରା ଯାଇ କରାଯାଇଥାଏ ।
- II. ଏକ ଝାରେଣ୍ଡି ଏକ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଅଂଶ ହୋଇଥାଏ
- III. ଏକ ଝାରେଣ୍ଡିକୁ ସର୍ବଦା ବୀମିତକୁ ଅଲଗାଭାବେ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଅଂଶ ହୋଇ ନ ପାରେ
- IV. ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ଦେଇ ହେବ ଯଦି ବି ଏକ ଝାରେଣ୍ଡିର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରାଯାଏ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ପୃଷ୍ଠାକନ

କେତେକ ଆପଦକୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦେଇ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କେତେକକୁ ଅପବର୍ଜିତ କରି, ଏକ ମାନକ ଫର୍ମରେ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକୁ ଜାରୀ କରିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କର ପ୍ରଥା ଅଟେ ।

ପରିଭାଷା

ଯଦି ଜାରୀ ସମୟରେ କିଛି ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏପୃଷ୍ଠାକନ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ମାଧ୍ୟମରେ , ସଂଶୋଧନ/ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାପିତ କରି ଏହାକୁ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏହାକୁ ପଲିସୀ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଏହା ପଲିସୀର ଏକ ଅଂଶ ହୋଇଥାଏ । ପଲିସୀ ଓ ପୃଷ୍ଠାକନ ଏକତ୍ରିତ ଭାବେ ଚୁକ୍ତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାନ୍ତି । ପରିବର୍ତ୍ତନ/ସଂଶୋଧନଗୁଡ଼ିକୁ ରେକର୍ଡ କରିବା ପାଇଁ ପଲିସୀ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ପୃଷ୍ଠାକନଗୁଡ଼ିକୁ ଜାରୀ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଯେତେବେଳେ ବି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୂଚନାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥାଏ, ବୀମିତକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ଯିଏ ଏହା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ରଖିବ ଏବଂ ତାହାକୁ ପୃଷ୍ଠାକନ ଜରିଆରେ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଅଂଶ ରୂପେ ସମ୍ମିଳିତ କରିବ ।

ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇଥାନ୍ତି:

- a) ବୀମା ରାଶିରେ ବିବିଧତା/ ପରିବର୍ତ୍ତନ
  - b) ବୀମିତର ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସଂଯୋଜନ/ବିଲୋପନ
  - c) ଏକ ରଣ ନେଇ ଏବଂ ପଲିସୀଟିକୁ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବନ୍ଧକ ରଖି ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତର ପରିବର୍ତ୍ତନ
  - d) ଅତିରିକ୍ତ ଆପଦ/ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ବୃଦ୍ଧି କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ବୀମାର ବିସ୍ତାର
  - e) ସଙ୍କଟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଉ.ସ୍ୱ. ଏକ ସମୁଦ୍ରପାରୀ ଯାତ୍ରା ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗନ୍ତବ୍ୟସ୍ଥଳରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ
  - f) ବୀମାର ରଦ୍ଦକରଣ
  - g) ନାନ କିମ୍ବା ଠିକଣାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଇତ୍ୟାଦି ।
-

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 2

ଯଦି ଜାରୀ ସମୟରେ ପଲିସୀର କିଛି ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, _____ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଶୋଧନଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାପିତ କରି ଏହାକୁ କରାଯାଇଥାଏ ।

- I. ଖାରେଣ୍ଡି
- II. ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ
- III. ପରିବର୍ତ୍ତନ
- IV. ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ଭବ ନୁହଁ

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II

ଉତ୍ତର 2 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II

ଅଧ୍ୟାୟ H-03

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଭାରତରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବ । କେବଳ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଉତ୍ପାଦ-ମେଡିକ୍ଲିମ୍ ଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଶହ ଶହ ଉତ୍ପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଉପଯୁକ୍ତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଚୟନ କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାହକ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଅଛି । ଅଧ୍ୟାୟଟି ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦର ବିଶେଷତାଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବ ଯାହା ବ୍ୟକ୍ତି, ପରିବାର ଏବଂ ସମୂହକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇପାରନ୍ତି ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

- A. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦମାନଙ୍କର ବର୍ଗୀକରଣ
- B. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇମାର୍ଗଦର୍ଶିକା.ଏ.ଡି.ଆର୍.
- C. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦ
- D. ଟପ୍-ଅପ୍ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ କାଚଯୋଗ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା
- E. ବରିଷ୍ଠ / ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ନାଗରିକ ପଲିସୀ
- F. ନିର୍ଣ୍ଣିତ ଲାଭ ସୁରକ୍ଷା - ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ ,
- G. କମ୍ପୋ-ଉତ୍ପାଦ / ମିଶ୍ରିତ ଉତ୍ପାଦ
- H. ଗରିବ ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ ସୁସ୍ଥ ବୀମା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା
- I. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା
- J. ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ଯୋଜନା
- K. ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସୁରକ୍ଷା ବୀମା ଯୋଜନା
- L. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସୁରକ୍ଷା
- M. ସମୁଦ୍ରପାରା/ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା
- N. ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା
- O. ବିଶେଷ ଉତ୍ପାଦ
- P. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣମାନେ ସକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ୍ :

- a) ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
- b) ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ
- c) ଆଜିକାଲି ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ
- d) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
- e) ସମୁଦ୍ର ପାରୀ/ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ
- f) ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀମାନଙ୍କରେ ଥିବା ମୂଖ୍ୟ ପଦ ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ଧାରାଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ

A. ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦନାକର ବର୍ଗୀକରଣ

1. ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦନାକର ପରିଚୟ

ପରିଭାଷା

ବୀମା ଅଧିନିୟମ 1938 ,ର ଧାରା 6) 2C) ଅନ୍ତର୍ଗତ “ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ” ର ସଂଜ୍ଞା ଏପରି ଏକ , “ରୁକ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଅସୁସ୍ଥତା ସର୍ଜିକାଲ କିମ୍ବା ହସ୍ପିଟାଲ , ଲାଭ କିମ୍ବା ମେଡିକାଲ (ରୋଗ)ଖର୍ଚ୍ଚ ଲାଭର ପ୍ରାବଧାନ ରଖିଥାନ୍ତେ ,–ରୋଗୀ କିମ୍ବା ବାହ୍ୟ-ରୋଗୀ ହୋଇଥାଉଥିବେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କରିବା ,ଯାତ୍ରା ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା ହୋଇଥାଉ ,” ।

ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ (ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତିକରଣ) ଉତ୍ପାଦର ସ୍ଵରୂପରେ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତିକରଣ ସମୟରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ଵାରା ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର ସୁରକ୍ଷା ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ତେଣୁକରି, ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟିକାରଣ ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ:

- ✓ କୌଣସି ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ ହେଲେ ମେଡିକାଲ ସୁବିଧା ପାଇଁ ରାଶିପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା
- ✓ ବ୍ୟକ୍ତିର ସଂଚୟକୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖିବା ଯାହା ଅନ୍ୟଥା ରୋଗ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଗୁଁ ସଫା ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା

ଆଜିକାଲି ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ସାଧାରଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ, ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଶହ ଶହ ଉତ୍ପାଦ ଦ୍ଵାରା ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ର ଅତି ବ୍ୟାପକ ରୂପେ ବିକଶିତ ହୋଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ମେଡିକେମ୍ ପଲିସୀର ମୂଳଭୂତ ଲାଭ ସଂରଚନା ଅର୍ଥାତ୍ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ସବୁଠୁ ଲୋକପ୍ରିୟ ପ୍ରକାରର ବୀମା ହୋଇ ରହିଛି ।

2. ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦନାକର ମୁଖ୍ୟ ବର୍ଗୀକରଣ

ଉତ୍ପାଦର ଡିଜାଇନ୍ ଯାହା ବି ହୋଇଥାଉ ନା କାହିଁକି, ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦନାକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇ ବର୍ଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ:

a) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରର ବୃହତ୍ ଗୁଚ୍ଛକୁ ଗଠିତ କରେ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ବାସ୍ତବ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ ।

b) ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ସୁରକ୍ଷା

‘ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ’ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଉଥିବା, ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ସମୟରେ ପ୍ରତିଦିନ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ବିଭିନ୍ନ ସର୍ଜରୀ ପାଇଁ ଏକ ପୂର୍ବ-ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଶି ବି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

3. ଗ୍ରାହକ ଶ୍ରେଣୀ ଆଧାରରେ ବର୍ଗୀକରଣ

ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗ୍ରାହକ ଶ୍ରେଣୀ ଆଧାରରେ ମଧ୍ୟ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଥାଏ । ଗ୍ରାହକ ଅନୁଭାଗଗୁଡ଼ିକ ଆଧାରରେ ବର୍ଗୀକରଣ କରାଯାଇଥିବା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛନ୍ତି:

- a) ଖୁରୁରା ଗ୍ରାହକ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ବୈୟକ୍ତିକ ସୁରକ୍ଷା
- b) କର୍ମଚାରୀ ଓ ସମୂହମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା, ସେମାନଙ୍କ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା କର୍ପୋରେଟ୍ କ୍ଷାମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସମୂହ ସୁରକ୍ଷା
- c) ସରକାରୀ ଯେପରିକି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ଯୋଜନା/ ଲୋକ ସଂଖ୍ୟାର ଅତି ଗରିବ ଶ୍ରେଣୀକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ଭଳି ମାନବ ସମୂହ ପଲିସୀ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଭାଗ ପାଇଁ ଲାଭ ସଂରଚନା, ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ, ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏବଂ ମାର୍କେଟିଙ୍ଗ୍ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ବିନିୟମନ: ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିନିୟମନ, 2016 ରେ କେତେକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅଣାଯାଇଛି, ତା ମଧ୍ୟରୁ କେତେକକୁ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

1. ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଦୀର୍ଘାବଧି ବୀମା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେଭଳି ଉତ୍ପାଦନାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଅତି କମ୍ ରେ ତିନି ବର୍ଷର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ଲକ୍ ଅବଧି ପାଇଁ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ରହିବ, ତାହା ପରେ ପ୍ରିମିୟମର ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇପାରେ ।
2. ଅଣ-ଜୀବନ ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ସର୍ବନିମ୍ନ ଅବଧି ଏବଂ ତିନି ବର୍ଷର ସର୍ବାଧିକ ଅବଧି ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି, ଯଦି ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ରହେ ।
3. ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଅଭିନବ/ପାଇଲଟ୍ 'ପ୍ରାରମ୍ଭିକ-ଉତ୍ପାଦ' ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି । ସାଧାରଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ, 1 ବର୍ଷର ପଲିସୀ ଅବଧି କିନ୍ତୁ 5 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥିବ, ଉତ୍ପାଦକୁ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି । ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ଅବଧି ପାଇଁ କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ କ୍ରେଡିଟ୍ ଲିଙ୍କ୍ ଉତ୍ପାଦ ଅବଧିକୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ହେଉ ନ ଥିବା ରଣ ସମୟାବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରେ ।
4. କୌଣସି ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଜାରୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେଉଁଠି ସ୍ୱୟଂ ଦଳଗଠନ ବୀମାର ଲାଭ ପାଇବାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରାଯାଇଥାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥିବା ହିସାବରେ ସମୂହର ଆକାର ହେବ ଯାହା ଏହାର ସମସ୍ତ ସମୂହ ପଲିସୀ ସର୍ବନିମ୍ନ 7 ସଦସ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଏମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ।
5. ସାଧାରଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ହେଉ ନ ଥିବା ରଣ ସମୟାବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଇଁ କ୍ରେଡିଟ୍ ଲିଙ୍କ୍ ସମୂହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି ।
6. ବହୁବିଧ ପଲିସୀ – ଯଦି ବୀମିତ ଏକାଧିକ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ସେହି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ନେଇଛି ଯାହା ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଏକ ବୀମିତ ଘଟଣା ଘଟିବାରେ, ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବ, ଯାହା ପଲିସୀମାନଙ୍କ ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ ସେଭଳି ପଲିସୀମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଦେୟ ରାଶିଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହୋଇଥାଏ ।

ଯଦି ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସମୟାବଧିରେ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଦୁଇ କିମ୍ବା ଅଧିକ ପଲିସୀ ନିଆଯାଇଥାଏ, ପଲିସୀଧାରକ ପାଖରେ ତାର କୌଣସି ବି ପଲିସୀ ଠାରୁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଯାହା 'ଦାବୀର ସମାଧାନ ମାଗିବାର ଅଧିକାର ରହିବ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଯାହା ପାଖରେ ଦାବୀ କରାଯାଏ, ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବ ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ ଚୟନିତ ପଲିସୀ/ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅସ୍ୱୀକୃତ ଅବଶିଷ୍ଟ ଦାବୀ କିମ୍ବା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ୟ ପଲିସୀ/ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକଠାରୁ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ବୀମା ରାଶିଟି ପୂର୍ବରୁ ଚୟନିତ ପଲିସୀ/ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇ ନ ଥିବ ।

B. ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅନେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିଭିନ୍ନ ନିୟମ ଓ ଅପବର୍ଜନଗୁଡ଼ିକର ବିଭିନ୍ନ ପରିଭାଷା ସହିତ, ବଜାରରେ ଭ୍ରମ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା । ଉତ୍ପାଦମାନଙ୍କୁ ତୁଳନା କରିବାରେ ଓ ଏକ ବିବେଚିତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାରେ ଗ୍ରାହକ ପାଇଁ କଷ୍ଟକର ହୋଇଗଲା । ଅଧିକତ୍ର, ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ ପଲିସୀମାନଙ୍କରେ ଯା ଉପରେ କୌଣସି ସ୍ପଷ୍ଟ ବୁଝାମଣା ନାହିଁ ଯେ “ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗର” ଅର୍ଥ କ’ଣ ଅଟେ ଏବଂ କ’ଣ ନୁହେଁ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ସେବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା, TPA ଓ ଡାକ୍ତରଖାନାମାନଙ୍କ ବିଭ୍ରାନ୍ତି ଏବଂ ବୀମା କରୁଥିବା ଜନତାଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ, ବିନିୟାମକ/IRDAI ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ କିଛି ପ୍ରକାରର ମାନକୀକରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିଥିଲା । ଏକ ସାଧାରଣ ବୁଝାମଣା ଆଧାରରେ, 2016 ରେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରୀ କରିଥିଲା ଯାହାକୁ 2020 ରେ ସଂଶୋଧିତ କରାଗଲା । ଏଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଧାରିତ (PA ଏବଂ ଘରୋଇ/ ବିଦେଶଯାତ୍ରା ଛାଡ଼ି) ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ (ଉଭୟ ବୈୟକ୍ତିକ ଓ ସମୂହ) ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ସାଧାରଣ ଓ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ ।

ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ବର୍ତ୍ତମାନ ନିମ୍ନଗୁଡ଼ିକରେ ମାନକୀକରଣର ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ:

1. ସାଧାରଣ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ବୀମା ଶିକ୍ଷାବଳୀର ପରିଭାଷା
2. ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗଗୁଡ଼ିକର ପରିଭାଷା
3. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପଲିସୀମାନଙ୍କରେ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର ବୈକଳ୍ପିକ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା
4. ଦାବୀ ଫର୍ମ ଏବଂ ପୂର୍ବ-ଅନୁମତି/Pre-authorisation ଫର୍ମ
5. ବିଲିଙ୍ଗ ପ୍ରାରୂପ
6. ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡ଼ିକ ଡିସ୍‌କ୍ୱାର୍ଟ୍ ସାରାଂଶ
7. TPA, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ଡାକ୍ତରଖାନା ମଧ୍ୟରେ ମାନକ ରୁଚ୍ଛି
8. ନୂଆ ପଲିସୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ସ୍ଵୀକୃତି ପାଇବାପାଇଁ ମାନକ ଫାଇଲ୍ ଓ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରାରୂପ
9. ଅପବର୍ଜନର ମାନକୀକରଣ
10. ଅପବର୍ଜନ ଲଗାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ

C. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ପାଦ

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସେହି ଖର୍ଚ୍ଚରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯାହା ସେମାନେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ଘଟଣାରେ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରି ପାରନ୍ତି । ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ପୂର୍ବରୁ ଓ ପରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନର ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ, କିନ୍ତୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ରେ ସଂପୃକ୍ତ ନ ଥିବା କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବହିର୍ଭୂତ କରିଥାଏ ।

ଲୋକପ୍ରିୟ ରୂପେ ମେଡିକ୍ଲେମ୍ କୁହାଯାଉଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପଲିସୀ ଏକ ‘କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ’ ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଏହା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରି ପଲିସୀଧାରକର କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ । କେତେକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯାହା ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥାଏ ।

ରଘୁର ପଢ଼ା ଓ 14 ବର୍ଷ ବୟସର ପୁଅକୁ ନେଇ ଏକ ଛୋଟ ପରିବାର, ସେ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ଟ 1 ଲକ୍ଷର ବୈୟକ୍ତିକ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ, ପରିବାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଏକ ମେଡିକେନ୍ ପଲିସୀ ନେଇଛି । ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟ. 1 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚର ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି କରି ପାରିବେ ।

ରଘୁ ହୃଦୟାତ କାରଣରୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେଲା ଏବଂ ସର୍ଜରୀର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ିଲା । ମେଡିକାଲ ବିଲ ଟ. 1.25 ଲକ୍ଷର ହୋଇଥିଲା । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଯୋଜନା ସୁରକ୍ଷା ଅନୁସାରେ ଟ 1 ଲକ୍ଷ ପ୍ରଦାନ କଲା ଏବଂ ରଘୁକୁ ତା'ନିଜ ପକେଟରୁ ଟ. 25,000 ର ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶିକୁ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରିତ ମେଡିକାଲ ପଲିସୀର ମୁଖ୍ୟ ବିଶେଷତାଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି, ଯଦିଓ ସୁରକ୍ଷାର ସୀମାରେ ଭିନ୍ନତା ଥାଇପାରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କାରବାର କରାଯାଉଥିବା ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ଅତିରିକ୍ତ ଅପବର୍ଜନ କିମ୍ବା ଲାଭ କିମ୍ବା କିଛି ଆଡ୍-ଅନ୍ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ ।

1. ଆନ୍ତଃରୋଗୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ

ପଲିସୀ ବୀମିତକୁ ରୋଗ/ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ହେଉଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚର ମୂଲ୍ୟକୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ପଲିସୀରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ସର୍ବନିମ୍ନ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ (ସାଧାରଣତଃ 24 ଘଣ୍ଟା) ହୋଇଥାଏ ଯାହା ପରେ ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଭାବୀ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ, ଯଦି ଥରେ ଏହି ସମୟାବଧି ପହଞ୍ଚିଯାଏ, ତେବେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟାବଧି ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡ଼ିକ ଦେୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ପର୍କୀୟ ଅଧିକାଂଶ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ତଥାପି କିଛି ଖର୍ଚ୍ଚ ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆରାମ, କମ୍ପ୍ୟୁଟିଙ୍ଗ୍ ସର୍ଜରୀର ସାମଗ୍ରୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ତେଣୁକରି ଖର୍ଚ୍ଚର ଅପବର୍ଜିତ ସାମଗ୍ରୀ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରାଇବା ଗ୍ରାହକ ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ ।

- i. ହସ୍ପିଟାଲ/ନର୍ସିଂହୋମ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଭଲ ରୁମ୍, ବୋର୍ଡିଙ୍ଗ୍ ଓ ନର୍ସିଂ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ନର୍ସିଂ ସେବା, RMO ଚାର୍ଜ, IV ତରଳ/ରକ୍ତ ସଂଚାର/ ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ୍ ଦେବା ଚାର୍ଜ ଏବଂ ସେ ଭଳି ଖର୍ଚ୍ଚ
- ii. ଗହନ ସେବା ୟୁନିଟ୍ (ICU) ଖର୍ଚ୍ଚ
- iii. ସର୍ଜନ, ଏନେସ୍ଥେସିୟା, ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର, ପରାମର୍ଶଦାତା, ବିଶେଷଜ୍ଞ ଶୁଳ୍କ
- iv. ଏନେସ୍ଥେଟିକ୍, ରକ୍ତ, ଅକ୍ସିଜେନ୍, ଅପରେଶନ ଥିଏଟର ଚାର୍ଜ, ସର୍ଜିକାଲ୍ ଉପକରଣ
- v. ଔଷଧ ଏବଂ ଡ୍ରଗ୍ସ
- vi. ଡାଏଲିସିସ୍, କେମୋଥେରାପି, ରେଡିଓଥେରାପି
- vii. ସର୍ଜିକାଲ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପିତ ପ୍ରୋକ୍ସେଟିକ୍ ଉପକରଣ, ଯେପରିକି ପେକ୍ସେକର୍, ଅର୍ଥୋପେଡିକ୍ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ, ଇନ୍ସୁଲିନ୍ କାର୍ଡିଆକ୍ ଭାଲୁ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ, ଭାସ୍କୁଲାର୍ ଷ୍ଟେଣ୍ଟ
- viii. ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଲ୍ୟାବୋରେଟୋରୀ/ଡାଇଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ ପରୀକ୍ଷା ଏବଂ ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ପର୍କୀୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ

ix. ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟାଠୋପଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତୋନର୍ ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା (ଅଙ୍ଗର ମୂଲ୍ୟକୁ ଛାଡ଼ି) ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ।

2. ଦିବସ ସେବା (ଡେ କେୟାର) ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଅନେକ ସର୍ଜରୀ ଅଛି ଯାହାକୁ ବିଶେଷୀକୃତ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଆୟୋଜିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ । ଚକ୍ଷୁ ସର୍ଜରୀ, କେମୋଥେରାପି ଭଳି ଚିକିତ୍ସା; ଡାଏଲିସିସ୍, ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଡେ-କେୟାର୍ ସର୍ଜରୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ଏଇ ଡାଲିକାଟି ଆହୁରି ବଢ଼ୁଛି । ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

3. OPD (ବାହ୍ୟରୋଗୀ) ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

OPD ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ସେଭଳି କେତେକ ଉତ୍ପାଦ, ବାହ୍ୟରୋଗୀର ବୀମାସୁରକ୍ଷା ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବେ ବି ଭାରତରେ ଅତି ସୀମିତ ଅଟେ । ଅବଶ୍ୟ, କିଛି ଯୋଜନା ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ବାହ୍ୟ ରୋଗୀ ହିସାବରେ ଚିକିତ୍ସା ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଡାକ୍ତର ଭିଜିଟ୍, ନିୟମିତ ମେଡିକାଲ ପରୀକ୍ଷା, ଦନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଓ ଫାର୍ମାସୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

4. ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପୂର୍ବ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟୟ/ଖର୍ଚ୍ଚ

i. ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପୂର୍ବ ବ୍ୟୟ/ଖର୍ଚ୍ଚ

ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ଜରୁରୀକାଳୀନ କିମ୍ବା ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ହୋଇପାରେ । ଯଦି ଏକ ରୋଗୀ ଏକ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ସର୍ଜରୀ ପାଇଁ ଯାଏ, ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପୂର୍ବରୁ ତା' ଦ୍ୱାରା କିଛି ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପୂର୍ବ ବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ ।

ପରିଭାଷା

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନଗୁଡ଼ିକରେ ହୋଇଥିବା ମେଡିକାଲ ବ୍ୟୟ, ଯଦି ଏହିସବୁ ବ୍ୟୟ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପୂର୍ବରୁ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ

a) ସେହି, ମେଡିକାଲ ବ୍ୟୟ ସେହି ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ପାଇଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥିଲା, ଏବଂ

b) ସେ ଭଳି ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପାଇଁ ଆକ୍ଟ-ରୋଗୀ ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ ଦାବୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପୂର୍ବ-ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ପରୀକ୍ଷା, ଔଷଧ, ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଶୁଳ୍କ ଇତ୍ୟାଦି ରୂପେ ହୋଇପାରେ । ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଓ ତା' ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସେସବୁ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀମାନଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ii. ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟୟ/ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ରହିବା ପରେ, ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ ପାଇଁ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ବୀମିତ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ୍ ହେବା ପରେ ତୁରନ୍ତ ଅନୁବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟୟ/ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇପାରେ ।

ଉଭୟ ଏହି ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟୟ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ଯଦି

a) ସେଗୁଡ଼ିକ ସେହି ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ପାଇଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତିକରଣର ଆବଶ୍ୟକତା ହେଲା, ଏବଂ

b) ସେଭଳି ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପାଇଁ ଆନ୍ଧ୍ର-ରୋଗୀ ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ଦାବୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମେଡ଼ିକାଲ ବ୍ୟୟ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଏସବୁକୁ ଦାବୀର ଅଂଶ ରୂପେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ହେବା ପରେ ଔଷଧ, ଡ୍ରଗ୍ସ, ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମୀକ୍ଷା ଲତ୍ୟାଦି ରୂପେ ହୋଇପାରେ । ସେହି ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

ଯଦିଓ ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପୂର୍ବ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟୟ ଗୁଡ଼ିକର ସୁରକ୍ଷାର ସମୟାବଧି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଛି, ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ର ପୂର୍ବ ତିରିଶ ଦିନ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଷାଠିଏ ଦିନ ହୋଇଥାଏ ।

ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ପୂର୍ବ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟୟ/ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡ଼ିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ରାଶିର ଅଂଶ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ପାଇଁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

iii. ଆବାସିକ ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍

iv. ସେହି ରୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏକ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ରୋଗ ଅନ୍ୟଥା ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ କିନ୍ତୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଆବାସର ଅଭାବଯୋଗୁଁ ହୋଇଥାଉ କିମ୍ବା ସେହି ସ୍ଥିତିରେ ଅଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ଏଥି ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥାଉ, ସେମାନେ ଘରେ ଚିକିତ୍ସା ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି ।

ଏହି ପ୍ରାବଧାନର ଦୁରୁପଯୋଗକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ, ଏହି ସୁରକ୍ଷାରେ ସାଧାରଣତଃ ତିନିଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଦିନର ଏକ ଅତିରିକ୍ତ କାଟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ରହିଥାଏ ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରଥମ ତିନି ଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଦିନର ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ବୀମାଦାତା ବହନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସୁରକ୍ଷାଟି କେତେକ ବହୁକାଳୀନ/ସ୍ଥାୟୀ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ରୋଗ ଯେପରି କି ଆକ୍ସା, ଟ୍ରାକ୍ଟିକାଲସ୍, ଡାଇବେଟିସ୍ ମେଲିଟସ୍, ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ, ଇନଫୁଏଜା, କଫ, ପଣ୍ଡା, ଏବଂ କ୍ଷୁର ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଆବାସିକ ଚିକିତ୍ସାକୁ ବହିର୍ଭୂତ କରିଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ମୀରା ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ଘଟଣାରେ ବ୍ୟୟସବୁର ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ନେଇଥିଲା । ପଲିସୀରେ 30 ଦିନର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଏକ କାଟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଥିଲା । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ସେ ପଲିସୀଟି ନେବାର 20 ଦିନ ପରେ, ମୀରା ମ୍ୟାଲେରିଆରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲା ଏବଂ 5 ଦିନ ପାଇଁ ତାକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଗଲା । ତାକୁ ଅତ୍ୟଧିକ ହସ୍ତିଚାଲାଲ ବିଲ୍ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ଯେତେବେଳେ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଗିଲା, ସେମାନେ ଦାବୀର ପ୍ରଦାନକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କଲେ କାରଣ ହସ୍ତିଚାଲାଲଜେଶନ୍ ର ଘଟଣା ପଲିସୀ ନେବାଠାରୁ 30 ଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଘଟିଥିଲା ।

a) ଉପଲବ୍ଧ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ବିକଳ

- i. **ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା:** ଏକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ତା' ନିଜ ସହିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ଯଥା: ପତ୍ନୀ/ ପତି, ଆଶ୍ରିତ ସନ୍ତାନ/ସନ୍ତତି, ଆଶ୍ରିତ ପିତାମାତା, ଆଶ୍ରିତ ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁର, ଆଶ୍ରିତ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦେଇପାରେ । କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧ ନାହିଁ ଯାହାକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇପାରେ । କେବଳ ଏକମାତ୍ର ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିପାଇଁ ଚୟନିତ ଏକ ଅଲଗା ବୀମା ରାଶି ସହିତ ବୀମିତର ସେଭଳିଆ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଶ୍ରିତକୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ସମ୍ଭବ ଅଟେ । ସେଭଳି ସୁରକ୍ଷାମାନଙ୍କରେ, ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପଲିସୀ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ସମୟରେ ତା' ବୀମା ରାଶିର ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାବୀ କରିପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ, ତାର ବୟସ ଓ ଚୟନିତ ବୀମା ରାଶି ଏବଂ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରକ ଅନୁସାରେ, ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯିବ ।
- ii. **ପରିବାର ପ୍ଲୋଟର୍:** ଏକ ପରିବାର ପ୍ଲୋଟର ରୂପେ ପରିଚିତ ଏକ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀରେ, ପତି/ ପତ୍ନୀ, ଆଶ୍ରିତ ସନ୍ତାନ/ସନ୍ତତି ଏବଂ ଆଶ୍ରିତ ପିତାମାତା ରହିଥିବା ପରିବାରକୁ କେବଳ ଏକମାତ୍ର ସର୍ବୋପରି ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଯାହା ସମଗ୍ର ପରିବାରରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଚାରି ଜଣକର ଏକ ପରିବାର ପାଇଁ ଟ. 5 ଲକ୍ଷର ଏକ ପ୍ଲୋଟର୍ ପଲିସୀ ନିଆଯାଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀ ଅବଧି ସମୟରେ, ଏହା ଏକାଧିକ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ କିମ୍ବା ପରିବାରର କେବଳ ଜଣେ ସଦସ୍ୟର ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଦାବୀ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବ । ଏସବୁ ଦାବୀ ଏକତ୍ରିତ ରୂପେ ଟ.5 ଲକ୍ଷର ମୋଟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଠାକୁ ଅଧିକ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରିମିୟମକୁ ସାଧାରଣତଃ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପରିବାରର ସବୁଠୁ ବରିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବୟସ ଆଧାରରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏହି ଉଭୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ଓ ଅପବର୍ଜନ ସମାନ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ପରିବାର ପ୍ଲୋଟର୍ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ବଜାରରେ ଲୋକପ୍ରିୟ ହେଉଛି ଯେହେତୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବାର ଏକ ସର୍ବମୋଟ ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଥାନ୍ତି ଯାହାକୁ ଏକ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ଏକ ଉଚିତ୍ ପ୍ରିମିୟମ ହାରରେ ଚୟନ କରାଯାଇପାରେ ।

ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ (PED)

ବୀମାର ଡିଜାଇନ୍ ସେହି ଦୁର୍ଘଟଣା/ ରୋଗ ଲତ୍ୟାଦି ଯାହା ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ରୂପେ ଘଟିଥାନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ କରାଯାଇଥାଏ । ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ମେଡିକାଲ ଅବସ୍ଥାର ଚିକିତ୍ସା କରିବାର ମୂଲ୍ୟକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ବୀମାର ଅଂଶ ହୋଇ ନ ଥାଏ, ଯେହେତୁ ଏହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ୍ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅନ୍ୟାୟ ଅଟେ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ କେତେକଙ୍କ ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହା ଏକ ପ୍ରକାରେ ରଖାଯାଇଥିବା ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ସଙ୍କଟ ସମୁଦୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ, ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ/କ୍ଷତସବୁର ବିବରଣୀ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଅତି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ, ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ସ୍ୱୀକାର କରିବା, ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରିବା ଏବଂ/ କିମ୍ବା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବୀ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ଅଟେ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଲାଗୁ କରିବା, ଏସବୁ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ସମ୍ମତ କରିବ ।

ଏକ ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ କ'ଣ ଅଟେ ?

ପଲିସୀ ପ୍ରାରମ୍ଭର ପୂର୍ବର 48 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ରୋଗଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଏ । ସେହି ଡର୍କ ଆଧାରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ, ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଲଗାତର 48 ମାସ ପାଇଁ ବୀମା ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ବହିର୍ଭୂତ କରିବାର ଅନୁମତି ନାହିଁ ।

ନୂତନୀକରଣ ଯୋଗ୍ୟତା: ଯଦିଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପଲିସୀମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ଚୁକ୍ତି ଜୀବନ ରହିଥାଏ, ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଏକ ନୂଆ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ, ସମସ୍ତ ପଲିସୀ ପାଇଁ ସାରା ଜୀବନ ପାଇଁ ନୂତନୀ କରଣ ଯୋଗ୍ୟତାକୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ପୃଥକ ବିଶିଷ୍ଟତା

ଉତ୍ପାଦରେ ନୂତନ ବିଶେଷତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ, ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଉତ୍ପାଦମାନଙ୍କରେ ଅଭିନବ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନେଇ ଆସିଛନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ମେଡିକ୍ସେମ୍ ପଲିସୀ, ଯାହା 2000 ପୂର୍ବରୁ ସବୁଠୁ ଲୋକପ୍ରିୟ ଥିଲା, ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଇ ଗତି କରିଛି ଏବଂ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାରେ ନୂଆ ବିଶେଷ ବିଶିଷ୍ଟତାଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ି ଦିଆଯାଇଛି । କେତେକ ବିଶେଷତାକୁ ମୂଳଭୂତ କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁରକ୍ଷା ସହିତ ଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ଏହି ବିଶେଷତାଗୁଡ଼ିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଓ ଉତ୍ପାଦ ଉତ୍ପାଦ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ସମାନ ରୂପେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇ ନ ପାରେ ।

i. ଉପ ସୀମା ଏବଂ ରୋଗ ବିଶେଷ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱସୀମା

କେତେକ ଉତ୍ପାଦରେ ରୋଗ ବିଶେଷ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱସୀମା ଅଛି, ଉ.ସ୍ୱ. ମୋଡିଆସିନ୍ଦ୍ରୁ/କିଛି ଉତ୍ପାଦରେ ବୀମା ରାଶି ସହ ସଂଯୁକ୍ତ କୋଠରୀ ଭଡ଼ା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଉପ ସୀମା ଅଛି, ଉ.ସ୍ୱ. ପ୍ରତି ଦିନର କୋଠରୀ ଭଡ଼ା ବୀମା ରାଶିର 1% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ ICU ଚାର୍ଜ ବୀମା ରାଶିର 2% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଯେହେତୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ଯେପରି କି ICU ଚାର୍ଜ, OT ଚାର୍ଜ ଏବଂ ଏପରିକି ସର୍ଜନର ଶୁଳ୍କ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକୁ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା କୋଠରୀର ପ୍ରକାର ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ଅଟେ, କୋଠରୀ ଭଡ଼ା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱସୀମା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକାର ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକୁ ଏବଂ ଡେଣୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ii. ସହ-ଦେୟ (ସାଧାରଣତଃ କୋ-ପେ କୁହାଯାଏ)

ସହ-ଦେୟ (କୋ-ପେମେଣ୍ଟ) କୁ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ଦ୍ୱାରା ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହଭାଗ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଏ ଯାହା ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ ପଲିସୀଧାରକ/ବୀମିତ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଦାବୀ ରାଶିର ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ ବହନ କରିବା । ଏହା ସର୍ବୋପରି ବୀମା ରାଶିକୁ କମ୍ କରେ ନାହିଁ ।

ସହ-ଦେୟ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀର ଏକ ଅଂଶ ବୀମିତ ବହନ କରୁଥିବା ଅବଧାରଣା । ଉତ୍ପାଦ ଆଧାରରେ ଏହା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ସୈଦ୍ଧିକ ହୋଇପାରେ । ସହ-ଦେୟ ଅନାବଶ୍ୟକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ କୁ ଏଡ଼େଇବା ପାଇଁ ବୀମିତ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ଶୁଖିଲା ଆଣିଥାଏ । ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବୀମିତ ତାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ବିକଳ ଚୟନ କରିବାରେ ସାବଧାନୀ ରଖୁ ଏବଂ ଆଡମ୍ବରପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ଏଡ଼ାଉ ।

ଯେତେବେଳେ ଏକ ବୀମିତ ଘଟଣା ଘଟେ, ଅନେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀରେ ବୀମିତକୁ ବୀମିତ ହାନିର ଏକ ଅଂଶକୁ ଆବଶିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ । ଉ.ସ୍ୱ. ଯଦି ବୀମିତ ହାନି INR 20000 ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସହ-ଦେୟ ରାଶି ପଲିସୀରେ 10% ହୋଇଥାଏ, ତେଣୁ ବୀମିତ INR 20000 ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

iii. କାଟଯୋଗ୍ୟ/ଏକ୍ସେସ୍

ଅଧ୍ୟାୟ 5 ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଭଳି, 'କାଟଯୋଗ୍ୟ', ଯାହାକୁ 'ଏକ୍ସେସ୍' ବି କୁହାଯାଏ, ତାହା ଏକ ଖର୍ଚ୍ଚ-ଆବଣ୍ଟନ ପ୍ରାବଧାନ ଅଟେ । ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଏହା ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପଲିସୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଟଙ୍କା ରାଶି ପାଇଁ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନ/ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ଯାହା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ, ତାହା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦାୟୀ ରହିବ ନାହିଁ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାମାନଙ୍କରେ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଅର୍ଥ ରାଶି ହୋଇଥାଏ ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦାବୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆରମ୍ଭରେ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଯଦି ଏକ ପଲିସୀରେ କାଟଯୋଗ୍ୟ ଟ. 10,000 ହୋଇଥାଏ, ବୀମିତ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ହାନିରେ ପ୍ରଥମେ ଟ. 10,000 ବହନ କରେ । ଏହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ, ଯଦି ଦାବୀଟି ଟ. 80,000 ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ, ବୀମିତ ପ୍ରଥମ ଟ.10,000 କୁ ବହନ କରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଟ. 70,000 ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ବୀମା ରାଶିକୁ କମ୍ କରେ ନାହିଁ ।

ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାଟଯୋଗ୍ୟ, ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନ/ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଲାଭ ଦେଇ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଲାଗୁ ହେବ ।

ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଉଚିତ୍ ଓ କାଟଯୋଗ୍ୟଟି ପ୍ରତି ବର୍ଷ କିମ୍ବା ପ୍ରତି ଜୀବନ କିମ୍ବା ପ୍ରତି ଘଟଣା ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ଲାଗୁ କରିବାକୁ ଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଟଯୋଗ୍ୟ , ଏ ବିଷୟରେ, ବୀମିତକୁ ଠିକ୍ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

iv. ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି

କୌଣସି ଦାବୀ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀରେ ସାଧାରଣତଃ ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭ ଠାରୁ 30 ଦିନର ଏକ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଅବଶ୍ୟ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ହସ୍ତିତାଲାଭଜେଶନ୍ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।

v. ବିଶେଷ ରୋଗଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି

ଏହା ସେହିସବୁ ରୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ ଯାହା ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସାକୁ ବିଳମ୍ବିତ ଏବଂ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ କରାଯାଇପାରେ । ଉତ୍ପାଦ ଆଧାରରେ ଗୋଟିଏ/ଦୁଇ/ତାରି ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧିକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ଏହିସବୁ ରୋଗ ପାଇଁ ଏହି ଅବଧିର ସମାପ୍ତି ପରେ ହିଁ ଦାବୀସବୁକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ରୋଗମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଉଛନ୍ତି ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ, ସୌମ୍ୟ ପ୍ରୋସ୍ଟେଟିକ୍ ହାଇପରଟ୍ରଫି, ଅତ୍ୟାଚ୍ଚବ (ମେନୋହର୍ମିଆ) କିମ୍ବା ତନ୍ତୁପେଶୀ ଅର୍ବୁଦ (ଫାଇବ୍ରୋମିଓମା) ପାଇଁ (ହିସ୍ପେରେକ୍ଲୋମି), ହାର୍ନିଆ, ହାଇଡ୍ରୋସିଲ, ଜନ୍ମଜାତ ଆନ୍ତରିକ ରୋଗ, ମଳସ୍ତରରେ ନାଡୀବ୍ରଣ (ଫିଷ୍ଚୁଲା), ଅର୍ଶ, ସାଇନୁସାଇଟିସ୍ ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିକାର ଇତ୍ୟାଦି ।

vi. ଦିବସ ସେବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚନା କରିଥିବା ଭଳି ଦିବସ ସେବା ବର୍ଗ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନର ପ୍ରଗତି ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ/ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସମାବେଶ ହେଉଛି ।

vii. ପ୍ରାକ୍ ପଲିସୀ ଯାଞ୍ଚ ଖର୍ଚ୍ଚ

ମେଡିକାଲ ଯାଞ୍ଚର ମୂଲ୍ୟକୁ ପୂର୍ବେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯାଉଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମୂଲ୍ୟର ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ, ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ, ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ 50% ଠାରୁ 100% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ.ଆଇ. ଦ୍ୱାରା ଶାସନାଦେଶ ଜାରୀ କରାଯାଇଛି ଯେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ଖର୍ଚ୍ଚର ଅନ୍ୟତମ 50% ବହନ କରିବ ।

viii. ଆଡ-ଅନ୍ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଆଡ-ଅନ୍ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କୁହାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ନୂଆ ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଉଛି:

- ✓ ମାତୃତ୍ୱ ସୁରକ୍ଷା: ପୂର୍ବେ ଖୁଚୁରା ପଲିସୀରେ ମାତୃତ୍ୱକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଥାଇ, ଅଧିକାଂଶ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇଛି ।
- ✓ ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା: କିଛି ରୋଗ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଜୀବନ ସଂକଟାପନ୍ନ ସୂଚକ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ମହଙ୍ଗା ଚିକିତ୍ସା ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ଉତ୍ପାଦ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ବିକଳ ରୂପେ ଉପଲବ୍ଧ ।
- ✓ ବୀମା ରାଶିର ପୁନଃସ୍ଥାପନ: ଦାବୀର ପ୍ରଦାନ ପରେ, ବୀମା ରାଶି (ଯାହା ଏକ ଦାବୀର ପ୍ରଦାନରେ କମ୍ ହୋଇଥାଏ) କୁ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରି ମୂଳ ସୀମାକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପନା କରାଯାଏ ।
- ✓ ଆୟୁଷ (AYUSH) ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା - ଆୟୁର୍ବେଦ -ଯୋଗ -ୟୁନାନୀ -ସିଦ୍ଧି -ହୋମିଓପାଥ: ପଲିସୀ ଆୟୁଷ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ହସ୍ପିଟାଲ ଖର୍ଚ୍ଚର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇପାରେ ।

ix. ବିଶେଷ ଅଧିକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

କିଛି କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତ ଉତ୍ପାଦ ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ଯାହାକୁ ନିମ୍ନରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଲାଭଗୁଡ଼ିକ ପଲିସୀର ଅନୁସୂଚୀରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୁରକ୍ଷା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶିର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେ, ଯାହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମାରାଶି ଦ୍ୱାରା ସୀମିତ ।

- ✓ ବାହ୍ୟ ରୋଗୀ ସୁରକ୍ଷା: ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦମାନେ ସାଧାରଣତଃ କେବଳ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ହସ୍ପିଟାଲାଲଜେଶନ୍ ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ କିଛି କମ୍ପାନୀ କେତେକ ଉଚ୍ଚ-ସମାପ୍ତି/ହାଇ-ଏଣ୍ଡ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବାହ୍ୟ-ରୋଗୀ ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସୀମିତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।
- ✓ ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ:ଏହା ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବଧି ପାଇଁ ହସ୍ପିଟାଲାଲଜେଶନ୍ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶିର ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ । ସାଧାରଣତଃ ଅବଧିକୁ 2/3 ଦିନର ପଲିସୀ କାଟଯୋଗ୍ୟକୁ ଛାଡ଼ି 7 ଦିନ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ, ଲାଭଟି ଆରମ୍ଭ ହେବ କେବଳ ଯଦି ହସ୍ପିଟାଲାଲଜେଶନ୍ ଅବଧି କାଟଯୋଗ୍ୟ ଅବଧିର ବାହାରେ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ହସ୍ପିଟାଲାଲଜେଶନ୍ ଦାବୀର ଅତିରିକ୍ତ କିନ୍ତୁ ପଲିସୀର ସମଗ୍ର ବୀମା ରାଶି ସୀମାରେ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ଏକ ଅଲଗା ଉପ-ସୀମା ସହିତ ହୋଇପାରେ ।
- ✓ ଆରୋଗ୍ୟତା ଲାଭ: ଏକ ମୋଟା ରାଶି ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯଦି ରୋଗ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ରହିବାର ମୋଟ ସମୟାବଧି 10 ଦିନଠାରୁ କମ୍ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।
- ✓ ଡୋନର୍ ର ଖର୍ଚ୍ଚ: ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ବଡ଼ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଡୋନର୍ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ଏହି ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ।
- ✓ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତ: ବୀମିତ/ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ପଲିସୀର ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କିଛି ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ ।

- ✓ ସହାୟକ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ: ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ସମୟାବଧି ରେ ବୀମିତ ରୋଗୀର ଯତ୍ନ ନେଉଥିବା ସମୟରେ ଖାଦ୍ୟ, ପରିବହନ ପାଇଁ ସହାୟକର ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଏହା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଟେ । ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ଦେୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେୟକୁ, ପଲିସୀର ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ।
- ✓ ପରିବାରର ପରିଭାଷା: କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦରେ ପରିବାରର ପରିଭାଷାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି । ପୂର୍ବେ, ପ୍ରାଥମିକ ବୀମିତ, ପତି/ପତ୍ନୀ, ଆଶ୍ରିତ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେକ ପଲିସୀ ଅଛି ଯେଉଁଠି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପିତାମାତା ଏବଂ ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇପାରେ ।

x. ଚିକିତ୍ସା ପରାମର୍ଶକୁ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳତା କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳତା

ଆରମ୍ଭରେ ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯାଉଥିଲା । ସେଭଳି ରୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ବହୁତ୍ୱିତ କରି ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି ।

ମାନକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ –ଆରୋଗ୍ୟ ସଂଜୀବନୀ: କୋଭିଡ୍-19 ମହାମାରୀର ପୃଷ୍ଠ ଭୂମିରେ, ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ସମସ୍ତ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କୁ, ଆରୋଗ୍ୟ ସଂଜୀବନୀ ନାମକ ଏହାକୁ ବୁଝିବାରେ ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ଭିନ୍ନତା ନ ଥିବା ଏକ ମାନକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରଚଳିତ କରିବାକୁ କହିଲା । ଅବଶ୍ୟ, ପ୍ରତ୍ୟେକ କମ୍ପାନୀର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନୀତି ଅନୁସାରେ ପ୍ରିମିୟମ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ । ଏହା ବଜାରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ଉତ୍ତମ ପ୍ରବେଶକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଅଟେ । ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଆରୋଗ୍ୟ ସଂଜୀବନୀ କୁହାଯାଉଥିବା ଏହି ଉତ୍ପାଦକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । [ଏହି ପଦକ୍ଷେପର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଥିଲା ଯେ ବଜାରରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲା ଏବଂ ଗ୍ରାହକମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ତୁଳନା କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ନ ଥିଲେ, ଯାହା କାରଣରୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତି ଜାତ ହେଉଥିଲା ।]

ଆରୋଗ୍ୟ ସଂଜୀବନୀ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଯୋଜନା ଉପଲବ୍ଧ ଅଛନ୍ତି:

- **ବୈୟକ୍ତିକ ଯୋଜନା:** ଏକ ଏକକ ପଲିସୀଧାରକ ଆରୋଗ୍ୟ ସଂଜୀବନୀ ଯୋଜନାର ଲାଭଗ୍ରହଣୀତା ହେବେ ।
- **ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର୍ ଯୋଜନା:** ପଲିସୀ ଧାରକର ବହୁଳ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ଆରୋଗ୍ୟ ସଂଜୀବନୀ ଯୋଜନାର ଲାଭଗ୍ରହଣୀତା ହେବେ ।
- **ଏହି ଉତ୍ପାଦ କୋଠରୀ ଭଡ଼ା ଓ ICU ଚାର୍ଜ ଉପରେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱସୀମା (କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍) ସହିତ ଆସେ କିନ୍ତୁ ଏହା ଆଧୁନିକ ଦିବସ ଚିକିତ୍ସା ଏବଂ ଷ୍ଟେମ୍ ସେଲ୍ ଥେରାପିକୁ ବି 50% କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ ସହିତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।**

D. ଚପ୍-ଅପ୍ ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ କାଚଯୋଗ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା

ଏକ ଚପ୍-ଅପ୍ ସୁରକ୍ଷାକୁ ଏକ ଉଚ୍ଚ କାଚଯୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚପ୍ –ଅପ୍ ପଲିସୀମାନେ, ଅଧିକ ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ଓ (ଥ୍ରେସ୍ହୋଲ୍ଡ କୁହାଯାଉଥିବା) ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶିର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଏହି ପଲିସୀ ଏକ କମ୍ ବୀମା ରାଶିଥିବା ଏକ ମୂଳଭୂତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ଏକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରିମିୟମରେ ଆସିଥାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସେମାନଙ୍କ ନିୟୁକ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ (ଥ୍ରେସ୍ହୋଲ୍ଡ ରୂପେ ପ୍ରଥମ ପଲିସୀର ବୀମା ରାଶିକୁ ରଖି) ଏକ ଚପ୍-ଅପ୍ ସୁରକ୍ଷା ବିକଳ୍ପର ଚୟନ କରିପାରନ୍ତି ।

ଚପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରାପ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାକୁ, ଚିକିତ୍ସାୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଚୟନିତ କାଚଯୋଗ୍ୟ (କିମ୍ବା ପ୍ରେସ୍କ୍ରିପ୍ସ) ସ୍ତରଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଉକ୍ତ କାଚଯୋଗ୍ୟ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟୟ ରାଶି ଅର୍ଥାତ୍ କାଚଯୋଗ୍ୟଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ତା' ନିୟୁକ୍ତିଦାତା ଦ୍ଵାରା ଟ. 3 ଲକ୍ଷ ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି । ସେ ଟ. ତିନି ଲକ୍ଷ ଉପରେ ଟ. 10 ଲକ୍ଷ ପାଇଁ ଏକ ଚପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀ ଚୟନ କରିପାରେ । ଯଦି ଏକମାତ୍ର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ଖର୍ଚ୍ଚ ଟ. 5 ଲକ୍ଷ ହୋଇଥାଏ, ମୂଳଭୂତ ପଲିସୀ କେବଳ ଟ. ତିନି ଲକ୍ଷ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବ । ଟ. ଦୁଇ ଲକ୍ଷର ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶିକୁ ଚପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀ ରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ।

ଚପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ଶସ୍ତା ହୋଇଥାଏ କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଟ. 10 ଲକ୍ଷ ପଲିସୀର ମୂଲ୍ୟ ଟ. ତିନି ଲକ୍ଷ ଉପରେ ଟ. 10 ଲକ୍ଷର ଚପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀ ଅପେକ୍ଷା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

ଏହି ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକ ବୈୟକ୍ତିକ ଆଧାରରେ ଓ ପରିବାର ଆଧାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ । ଚପ୍-ଅପ୍ ଯୋଜନାରେ କାଚଯୋଗ୍ୟ ରାଶିକୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟଣାରେ ଅତିକ୍ରମ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅବଶ୍ୟ କିଛି ଚପ୍-ଅପ୍ ଯୋଜନା ଯେଉଁମାନେ ପଲିସୀ ଅବଧୂରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଗୁଡିକର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ପରେ କାଚଯୋଗ୍ୟକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାର ସ୍ଵୀକୃତି ଦିଅନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ରାଶିକୃତ ଆଧାରିତ ଉକ୍ତ କାଚଯୋଗ୍ୟ ଯୋଜନା କିମ୍ବା ସୁପର ଚପ୍-ଅପ୍ ବୀମାସୁରକ୍ଷା କୁହାଯାଏ । ଏକ ଉକ୍ତ (ସୁପର) ଚପ୍-ଅପ୍ ଯୋଜନା କାଚଯୋଗ୍ୟ ରାଶିର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵରେ ସମସ୍ତ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ବିଲ୍ ର ସର୍ବମୋଟ ରାଶିକୁ (ସୁପର ଚପ୍-ଅପ୍ ଯୋଜନା ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଅର୍ଥାତ୍, କାଚଯୋଗ୍ୟକୁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ମୋଟ ଦାବୀ ଉପରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ । ଡେଣ୍ଟକାରି, ଯଦି ଥରେ କାଚଯୋଗ୍ୟକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା, ଯୋଜନାଟି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦାବୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ସକ୍ରିୟ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।

E. ବରିଷ୍ଠ (ଜ୍ୟେଷ୍ଠ) ନାଗରିକ ପଲିସୀ

ଏହି ଯୋଜନାଗୁଡିକର ଡିଜାଇନ ବରିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ କରାଯାଏ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୟସ (ଅର୍ଥାତ୍ 60 ବର୍ଷ ବୟସରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ) ପରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯାଇଥାଏ । ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଓ ଅପବର୍ଜନର ସଂରଚନା ଅଧିକାଂଶତଃ ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଭଳି ହୋଇଥାଏ ।

ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଓ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧୂ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ଆୟ ସମ୍ପର୍କୀୟ ରୋଗଗୁଡିକ ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ପ୍ରବେଶ ବୟସ ମୁଖ୍ୟତଃ 60 ବର୍ଷ ପରେ ଏବଂ ନୂତନୀକରଣ ସାରା ଜୀବନ ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ । ବୀମା ରାଶି ଟ. 50,000 ଠାରୁ ଟ. 5,00,000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥାଏ । କିଛି ରୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରୟୁକ୍ୟ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧୂରେ ଭିନ୍ନତା ଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ: ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ 1 ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧୂ ହୋଇପାରେ ଏବଂ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ 2 ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧୂ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ: ସାଇନୋସାଇଟିସ୍ କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧୂ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଆସେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଏହାକୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧୂ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ।

କେତେକ ପଲିସୀରେ ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧୂ କିମ୍ବା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ସୀମା (କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍) ରହିଥାଏ । ପୂର୍ବ-ପରବର୍ତ୍ତୀ ଡାକ୍ତରଖାନା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦାବୀ କିମ୍ବା ଏକ ଉପ-ସୀମା, ଯେଉଁଠା ବି ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ, ତାହାର କିଛି ପ୍ରତିଶତ

ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । କେତେକ ପଲିସୀରେ ସେମାନେ ପାରମ୍ପରିକ କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଜନା ଯେପରି କି 30/60 ଦିନ କିମ୍ବା 60/90 ଦିନର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ, ଏହାର ପାଳନ ହୁଏ ।

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ଶାସନାଦେଶ ଜାରୀ କରିଛି ଯେ ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ TPAମାନେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବୀ ଓ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକର ଧ୍ୟାନ ରଖିବା ପାଇଁ ଏକ ଅଲଗା ଚ୍ୟାନେଲ୍ ସ୍ଥାପିତ କରିବେ ।

F. ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ସୁରକ୍ଷା – ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ, ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ

ଏହି ସୁରକ୍ଷା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ନାମିତ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ବୀମିତ ହୀରା ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ଦାବୀ ରାଶିରୂପେ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ (ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ) ରାଶି ଦିଆଯାଏ । ଏହି ଉପାଦରେ, ENT, ଚକ୍ଷୁ ବିଜ୍ଞାନ (ଅପଥାଲୋଗୋଜି), ପ୍ରସୂତି ବିଜ୍ଞାନ (ଓବ୍ଟେଟ୍ରିସିଆ) ଏବେ ପ୍ରସୂତି ଶାସ୍ତ୍ର (ଗାଇନାକୋଲୋଜି), ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ଅନୁଭାଗ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସାଧାରଣ ରୂପେ ହେଉଥିବା ଚିକିତ୍ସାଗୁଡ଼ିକ ସୁଚୀଭୁକ୍ତ ।

ଏହିସବୁ ପଲିସୀ ସରଳ ଯେହେତୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରୋଗର ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ହିଁ ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ । କେତେକ ଉପାଦ ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ସୁରକ୍ଷା ସହିତ ଏକ ଦୈନିକ ନଗଦ ଲାଭର ପ୍ୟାକେଜ୍ ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେହି ସର୍ଜରୀ/ ଚିକିତ୍ସା ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାନ ପଲିସୀରେ ନାମିତ ସୁଚୀରେ ନାହିଁ, ସେସବୁ ପାଇଁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି । ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ବିଭିନ୍ନ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ବହୁବିଧ ଦାବୀ ବି ସମ୍ଭବ ଅଟେ । ଅବଶ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ଅତିମରୂପେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଚୟନିତ ବୀମା ରାଶି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ହୋଇଥାଏ ।

କେତେଗୁଡ଼ିଏ ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛନ୍ତି:

- ✓ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୈନିକ ନଗଦ ବୀମା ଯୋଜନା
- ✓ ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ ବୀମା ଯୋଜନା

1. ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୈନିକ ନଗଦ ପଲିସୀ

a) ପ୍ରତି ଦିନ ରାଶି ସୀମା

ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ବୀମାସୁରକ୍ଷା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ । ପ୍ରତି ଦିନ ନଗଦ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ) ପ୍ରତି ଦିନ ଟ. 1500 ଠାରୁ ପ୍ରତିଦିନ ଟ. 5000 କିମ୍ବା ଅଧିକ ବି ହୋଇପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୋଗ ତଥା ପଲିସୀ, ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ଏକ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀ ହୋଇଥାଏ, ତାର ଅବଧି ପାଇଁ ଦୈନିକ ନଗଦ ପେ-ଆଉଟ୍ ଉପରେ ଏକ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସୀମା ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

b) ରାଶି ପ୍ରଦାନ ଦିନଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା

ଏହି ପଲିସୀରେ, ସ୍ୱୀକୃତ ଦୈନିକ ନଗଦର ଦିନ ସଂଖ୍ୟାକୁ ରୋଗ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ନିଆଯାଉଛି । ଚିକିତ୍ସାସବୁର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ନିବାସର ସମୟାବଧିକୁ ବିନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଛି ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାରର ପ୍ରକ୍ରିୟା/ରୋଗ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତ ଦୈନିକ ନଗଦ ଲାଭକୁ ସୀମିତ କରିଥାଏ ।

c) ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା ଆଡ୍-ଅନ୍ ସୁରକ୍ଷା

କିଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ହୀରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପଲିସୀ ରୂପେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୈନିକ ନଗଦ ପଲିସୀ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ କି, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପଲିସୀର ଏକ ଆଡ୍-ଅନ୍ ସୁରକ୍ଷା ଅଟେ । ଏହି

ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ବୀମିତକୁ ଆକର୍ଷକ ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେହେତୁ ପେ-ଆଉଟ୍ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ଅଟେ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସାର ବାସ୍ତବ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଧାରିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ସୁରକ୍ଷା ପେ-ଆଉଟ୍ ମଧ୍ୟ କରାଯାଏ ।

d) ଅନୁପୂରକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଏହି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ଏକ ନିୟମିତ ଡାକ୍ତରଖାନା ଖର୍ଚ୍ଚ ପଲିସୀର ପୂରକ ହୋଇପାରେ ଯେହେତୁ ଏହା କମ୍ ପ୍ରିମିୟମ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଆକର୍ଷକ ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ଏବଂ ଅପବର୍ଜନ, ସହ-ଦେୟ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦେୟ ହେଉ ନ ଥିବା ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

e) ସୁରକ୍ଷାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲାଭ

ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ଏହି ଯୋଜନାର ଅନେକ ଲାଭ ଅଛି ଯେହେତୁ ଏକ ଗ୍ରାହକକୁ ଏହା ବୁଝାଇବା ସହଜ ଅଟେ ଏବଂ ସହଜରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇପାରେ । ଏହା ମେଡିକାଲ ବ୍ୟୟସ୍ୱୀକୃତିକୁ କମ୍ କରିଥାଏ ଯେହେତୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ବାସ୍ତବ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯାହା ବି ହୋଇ ଥାଉ ନା କାହିଁକି । ଆହୁରି, ସେଭଳି ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ଦାବୀ ସମାଧାନ ବାସ୍ତବରେ ସରଳ ।

2. ସଙ୍କଟମୟ/ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ପଲିସୀ

ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନର ଅଗ୍ରଗତି ସହିତ, ଲୋକମାନେ କେତେକ ବଡ଼ ବଡ଼ ରୋଗ ଯେପରିକି କ୍ୟାନସର, ଷ୍ଟ୍ରେକ୍ ଓ ହୃଦୟାତ ଇତ୍ୟାଦିରୁ ବଞ୍ଚି ପାରୁଛନ୍ତି, ଯାହାସବୁ ପୂର୍ବକାଳରେ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଅବଶ୍ୟ ଏକ ବଡ଼ ରୋଗରୁ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ତଥା ଚିକିତ୍ସା ପରେ ଜୀବିତ ରହିବା ପାଇଁ ଅତ୍ୟଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥାଏ । ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷାକୁ ସଂକଟାପନ୍ନ କରିଥାଏ । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ମୁକ୍ତସ୍ୱତ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ସମସ୍ତ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇ ନ ପାରେ ।

କରିବାର ସଙ୍କଟମୟ/ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ପଲିସୀରେ କୌଣସି ନାମିତ ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗର ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ଉପରେ ହିଁ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନର ପ୍ରାବଧାନ ରହିଥାଏ । ବଡ଼ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରତି ଧାନ ଦେବାପାଇଁ ବୀମା ରାଶି ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ।

ଭାରତରେ, ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ (CI) ଲାଭଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ ରୂପେ ସାଧାରଣଭାବେ ଜୀବନ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି କରାଯାଏ ଯେହେତୁ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ପଲିସୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ରାଇଡର୍ ଏବଂ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ – ଉରାହିତ CI ଲାଭ ଯୋଜନା ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର CI ଲାଭ ଯୋଜନା । ଭ୍ରମକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ, ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ 22 ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଧାରଣ ଗମ୍ଭୀର ରୋଗଗୁଡ଼ିକର ପରିଭାଷାକୁ ମାନକୀକୃତ କରାଯାଇଛି ।

ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ଗମ୍ଭୀର ରୋଗଗୁଡ଼ିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ଉତ୍ପାଦମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଏକ ଗମ୍ଭୀର/ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗର ଚିହ୍ନଟ ହେବାରେ ସାଧାରଣତଃ ବୀମା ରାଶି 100% ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପଲିସୀ ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ରୋଗର ତୀବ୍ରତା ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ବୀମା ରାଶିର 25% ଠାରୁ 100% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ଲାଭ ପ୍ରଦାନ ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ ପଲିସୀର ପ୍ରାରମ୍ଭଠାରୁ 90 ଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଏବଂ ରୋଗର ଚିହ୍ନଟ ପରେ 30 ଦିନର ଜୀବିତ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଅଛି । ବିଶେଷରୂପେ 45 ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୟସର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ କଠିନ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ଥରେ କୌଣସି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ପଲିସୀର ସମାପ୍ତି ହୋଇଯାଏ । ଏହି ପଲିସୀକୁ ସମୂହମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ରୂପେ କର୍ପୋରେଟ୍ ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପଲିସୀସବୁ ନେଇଥାନ୍ତି ।

ରୋଗ ବିଶେଷ ଉତ୍ପାଦ - କରୋନା କବଚ

ଜୁନ 2020 ରେ, ଯେତେବେଳେ ଦେଶ କରୋନା ଭାଇରସ୍ ସଂକ୍ରମଣ (କୋଭିଡ୍-19) ର ଅନେକ ପ୍ରକରଣର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିଲା, ବଜାର କୋଭିଡ୍-19 ପୋଜିଟିଭ୍ ର ଚିହ୍ନ ଉପରେ ଏକ ମୋଟା ରାଶିଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅନେକ ଲାଭ ଆଧାରିତ ଉତ୍ପାଦର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଦେଖିଲା । ପରେ ପରେ କେତେକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତ ଆଧାରିତ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କଲେ । ଅବଶ୍ୟ, ଅନେକ ଉପଭୋଗ୍ୟ ବସ୍ତୁ ଯେପରି କି PPE କିମ୍ବଦ, ଅକ୍ସିଜେନ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଏବଂ ଛାରାମଟାଇନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା ଯାହାଉପରେ ଏହିସବୁ ଉତ୍ପାଦରେ ସୁରକ୍ଷା ନ ଥିଲା ।

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. କରୋନା କବଚ ଏବଂ କରୋନା ରକ୍ଷକ କୁହାଯାଉ ଥିବା ଦୁଇଟି ମାନକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ସହିତ ଆସିଲା (ଜୀବନ ବୀମା ବିଭାଗ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଲଗା ରୂପେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି) । ଯେତେବେଳେ ଏକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତ-ଆଧାରିତ ମାନକ କୋଭିଡ୍-19 ଉତ୍ପାଦ ରୂପେ କରୋନା କବଚକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସାଧାରଣ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ, ଲାଭ –ଆଧାରିତ ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା କରୋନା ରକ୍ଷକ ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ବୈକଳ୍ପିକ ଅଟେ । ଉଭୟ ଉତ୍ପାଦରେ 15 ଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ରହିଥାଏ ।

କରୋନା ରକ୍ଷକ ହେଉଛି ଏକ ମାନକ ଲାଭ ଆଧାରିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯାହାକୁ କୋଭିଡ୍-19 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ 72 ଘଣ୍ଟାର ସର୍ବନିମ୍ନ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅବଧି ପାଇଁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି, ସେହି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏକ ମୋଟା ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିବାପାଇଁ ଡିଜାଇନ କରାଯାଇଛି । ଯୋଜନାଟି 18 ବର୍ଷ ଓ 65 ବର୍ଷ ବୟସ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ ଆଧାରରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯାହା ଗୋଟିଏ-ସମୟ ଲାଭ ପଲିସୀରୂପେ 3.5 ମାସ, 6.5 ମାସ ଏବଂ 9.5 ମାସର ବିଭିନ୍ନ ପଲିସୀ ଅବଧି ସହିତ ଥାଏ ଏବଂ ଲାଭର ପ୍ରଦାନ କରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ । କରୋନା ରକ୍ଷକ ଟ. 50,000 ଠାରୁ ଟ. 2.5 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟରେ, 50,000ର ଗୁଣକରେ, ବୀମା ରାଶି ବିକଳ ପ୍ରଦାନ କରେ । ପଲିସୀଟି ପ୍ରଦାନ କରେ (i) ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ରାଶି ଲାଭ,(ii) ମିତବ୍ୟୟୀ ପ୍ରିମିୟମ, (iii) ଦାବୀର ଏକ ମୋଟା ରାଶି, (iv)15 ଦିନର ଏକ ଅଳ୍ପ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଏବଂ(v) କର ଲାଭ ।

କରୋନା କବଚ ଜୁନ 2020 ରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ:

1. ଏକ ସରକାରୀ ପ୍ରାଧିକୃତ ଡାଇଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ କେନ୍ଦ୍ରରେ କୋଭିଡ୍-19 ର ପୋଜିଟିଭ୍ ଚିହ୍ନ ହେବାରେ କୋଭିଡ୍-19 ର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯେଉଁଥିରେ ନିମ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ: (24 ଘଣ୍ଟାର ଏକ ସର୍ବନିମ୍ନ ଅବଧି ପାଇଁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଉପରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତି ।)
  - a. ଡାକ୍ତରଖାନା/ନର୍ସିଂ ହୋମ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କୋଠରୀ, ବୋର୍ଡିଂ, ନର୍ସିଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ।
  - b. ସର୍ଜନ, ଏନେସ୍ଥେସିଃ, ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର, ପରାମର୍ଶଦାତା, ବିଶେଷଜ୍ଞ ଶୁଳ୍କ

- c. ଏନେଲେସିଆ, ରକ୍ତ, ଅମ୍ଳଜାନ, ଅପରେଶନ ଥିଏଟର ଚାର୍ଜ, ସର୍ଜିକାଲ ଉପକରଣ, ଭେନଟିଲେଟର୍ ଚାର୍ଜ, ଔଷଧ ଏବଂ ଡ୍ରଗ୍ସ, ଡାଇଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ସ, ଡାଇଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ ଇମେଜିଙ୍ଗ୍ ପଦ୍ଧତି, PPE କିଟ୍, ଗ୍ଲୋଭସ୍, ମାସ୍କ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ସେଭଲି ଅନ୍ୟ ସଦୃଶ ବ୍ୟୟ
  - d. ଗହନ ସେବା ୟୁନିଟ୍ (ICU) / ଗହନ ସୁଦୀୟ ସେବା ୟୁନିଟ୍ (ICCU) ଖର୍ଚ୍ଚ ।
  - e. ପ୍ରତି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ରେ ସର୍ବାଧିକ ଟ. 2000/- ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଡ଼କ ଆୟୁଲ୍ୟାନ୍ସ ଉପରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ।
2. ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସର୍ଭଗୁଡ଼ିକ (ବ୍ୟାପକ ନୁହେଁ) ଅଧୀନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟଣା ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ 14 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘରେ ଚିକିତ୍ସା ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ଗୃହ ଯତ୍ନ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ:
- a. ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର୍ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଘରେ ଚିକିତ୍ସା ନେବାକୁ ଉପଦେଶ ଦିଏ ।
  - b. ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସାର ରେକର୍ଡକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ ଏକ ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର୍ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅବସ୍ଥାର ନିରନ୍ତର ନିରୀକ୍ଷଣ ହୁଏ ।
3. ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯଦି ଚିକିତ୍ସା ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର୍ ଦ୍ୱାରା ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ କୋଭିଡ୍ ର ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ,
- a. ଘରେ କିମ୍ବା ଡାଇଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ସ କେନ୍ଦ୍ରରେ କରାଯାଇଥିବା ଡାଇଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ ପରୀକ୍ଷଣ
  - b. ଲିଖିତ ରୂପେ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ଔଷଧ
  - c. ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର୍ କି ପରାମର୍ଶ ଚାର୍ଜ
  - d. ମେଡିକାଲ କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ପନ୍ନ ନର୍ସିଂ ଚାର୍ଜ
  - e. ଔଷଧର ଇଣ୍ଟିଭେନସ୍ ଏଡମିନିଷ୍ଟ୍ରେସନ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ମେଡିକାଲ ପ୍ରକ୍ରିୟା
  - f. ପଲ୍ଲ ଅକ୍ସିଜେନ, ଅକ୍ସିଜେନ ସିଲିଣ୍ଡର ଏବଂ ନେବୁଲାଇଜର ର ମୂଲ୍ୟ

ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା - ଡାଇଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ସ ଦୈନିକ ନଗଦ: ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଦାବୀ ପରେ କୋଭିଡ୍ ର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ 24 ଘଣ୍ଟାର ନିରନ୍ତର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରତି ଦିନ ବୀମା ରାଶିର 0.5 % ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

ମାନକ ରୋଗବାହକ (ଭେକ୍ଟର) ଜନିତ ରୋଗ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ:

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ଏହାର ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ତାରିଖ 3 ଫେବୃୟାରୀ 2021 ମାଧ୍ୟମରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି ଯେ ରୋଗବାହକ (ଭେକ୍ଟର) ଜନିତ ରୋଗ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ମାନକ ଉପାଦାନ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବେ:

- 1. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଲାଭ: ନିମ୍ନଲିଖିତ ରୋଗବାହକ ଜନିତ ରୋଗ (ଗୁଡ଼ିକ) ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ବି ପୋଜିଟିଭ୍ ଚିହ୍ନଟ, ଯାହା 72 ଘଣ୍ଟାର ଏକ ସର୍ବନିମ୍ନ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅବଧି ପାଇଁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ତା' ଉପରେ ବୀମା ରାଶିର 100% ସମାନର ଏକ ମୋଟା ରାଶି ଦେୟ ହେବ ।
  - a) ଡେଙ୍ଗୁ ଜ୍ୱର

- b) ମ୍ୟାଲେରିଆ
- c) ଫାଇଲେରିଆ (ଲିମ୍ଫାଟିକ୍ ଫାଇଲେରିଆସିସ୍)
- d) କାଳାଜ୍ୱର
- e) ଚିକ୍କୁନଗୁନିଆଁ
- f) ଜାପାନୀ ଏଣ୍ଡିଫାଲୋଟିସ୍
- g) ଜାଇକା ଭାଇରସ୍

2. **ଡାଇଗ୍ନୋସିସ୍ କଭର:** ପଲିସୀ ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ସୁରକ୍ଷା ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଥମ ଥର କୌଣସି ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ଭେକ୍ଟର୍ ଜନିତ ରୋଗର (ପ୍ରୟୋଗଶାଳା ପରୀକ୍ଷଣ ଓ ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ଦ୍ୱାରା ପୁଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ଜିରଆରେ) ପୋଜିଟିଭ୍ ଡାଇଗ୍ନୋସିସ୍ ଉପରେ ବୀମା ରାଶିର 2% ଦେୟ ହେବ । ପଲିସୀ ବର୍ଷରେ କେବଳ ଥରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୋଗ ପାଇଁ “ଡାଇଗ୍ନୋସିସ୍ କଭର” ଅନ୍ତର୍ଗତ ପଲିସୀଧାରକ ରାଶି ପାଇ ପାରିବ ।

G. କମ୍ପୋ-ଉପାଦ

ହେଲୁ ପ୍ଲସ୍ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପୋ ଉପାଦମାନେ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଅଣ-ଜୀବନ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଅନାଶ୍ରିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସମ୍ମିଶ୍ରଣକୁ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଉପାଦଟିକୁ ଉଭୟ ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମା ପଲିସୀ ରୂପେ ଏବଂ ସମୂହ ବୀମା ଆଧାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । ଅବଶ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଫ୍ଲୋଟର୍ ପଲିସୀ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ବିଶୁଦ୍ଧ ନିଆଦି ଜୀବନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାକୁ ଉପାର୍ଜନ କରୁଥିବା ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକର ଜୀବନ ଉପରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ ଯିଏ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଉପରେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ବି ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀ

ପ୍ୟାକେଜ୍ କିମ୍ବା ଅମ୍ପ୍ରେଲା କଭର୍, କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଦସ୍ତାବିଜ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ସୁରକ୍ଷାମାନଙ୍କ ଏକ ସମ୍ମିଶ୍ରଣକୁ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀର ଉଦାହରଣରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା ଲାଭସବୁକୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତ ପଲିସୀ ଓ ଏପରିକି ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୈନିକ ନଗଦ ଲାଭସବୁକୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ମିଶ୍ରିତ କରିବା ।

ଯାତ୍ରା ବୀମା:

ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀକୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଯାହା ନା କେବଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ/ବିକଳାଙ୍ଗତା ଲାଭ ସହିତ ରୋଗ/ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଟେକ୍ ଇନ୍ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଗେଜ୍ ର ହାନି କିମ୍ବା ପହଞ୍ଚିବାରେ ବିଳମ୍ବ, ପାସପୋର୍ଟ ଓ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକର ହାନି, ସମ୍ପତ୍ତି/ରୂପେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷତି ପାଇଁ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ ଭଳି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା, ଯାତ୍ରା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପାରମ୍ପରିକ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଯାତ୍ରାର ରଦ୍ଦକରଣ ଏବଂ ଏପରିକି ଅପହରଣ ସୁରକ୍ଷାକୁ ମଧ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । (ଯାତ୍ରା ବୀମାର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।)

H. ଗରିବ ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ ସୁସ୍ଥ ବୀମା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

ସୁସ୍ଥ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ଡିଜାଇନ୍ ବିଶେଷରୂପେ ଗ୍ରାମୀଣ ଓ ଅନୌପଚାରିକ କ୍ଷେତ୍ରଠାରୁ ଆସୁଥିବା ଅଳ୍ପ ଆୟ ବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି କରାଯାଏ । ଏହା ଏକ ଶକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଓ ଲାଭ ପ୍ୟାକେଜ୍ ଥିବା ଏକ କମ୍ ମୂଲ୍ୟର ଉତ୍ପାଦ ହୋଇଥାଏ । ସୁସ୍ଥ ବୀମା ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ସୁସ୍ଥ ବୀମା ବିନିୟମନ, 2005 ଦ୍ୱାରା ସଂଚାଳିତ ହୁଏ ।

ସେହି ସୁରକ୍ଷାସବୁକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ବିଭିନ୍ନ ସମୁଦାୟ ସଂଗଠନ କିମ୍ବା ଅଣ-ସରକାରୀ ସଂଗଠନ (NGO) ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମୂହ ଆଧାରରେ ନିଆଯାଇଥାଏ ।

ସମାଜର ଗରିବ ଶ୍ରେଣୀର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ PSU ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୁଇଟି ପଲିସୀ ବିଶେଷ କରାଯାଇ ଥିବା ଦୁଇଟି ପଲିସୀ ହେଉଛି ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା । ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ର ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଗଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ଅଭିନବ ସୁସ୍ଥ ବୀମା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ନେଇ ଆସିଛନ୍ତି ଯେପରି କି ବୀମା କବଚ ଯୋଜନା, ଗ୍ରାମୀଣ ଜୀବନ ରକ୍ଷା ଯୋଜନା, ଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ -ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତାଲିକା ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ଷ୍ଟେସ୍‌ଭାଇଟ୍ ରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇ ପାରିବ ।

I. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା

ସରକାର ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରାରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । ଏହା ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ରେଖା ନିମ୍ନର (BPL) ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ଯୋଗାଇବାକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସାହଚର୍ଯ୍ୟରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା (RSBY) ଲାଗୁ କରିଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ RSBY କେବଳ ଟ.30,000 ର ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କଲା ଯାହାକୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ସର୍ଜରୀ/ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡ଼ିକର ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ବୋଲି ବିଚାର କରାଗଲା ନାହିଁ ।

J. ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ଯୋଜନା

RSBY ର ନ୍ୟୁନତାସବୁକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ, ଜାତୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ନୀତି, 2017 ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସୁପାରିଶ ଅନୁସାରେ, ଭାରତୀୟ ସରକାର, ସାର୍ବଭୌମ (ବ୍ୟାପକ) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା (UHC) ର ସ୍ୱପ୍ନକୁ ସାକାର କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଫ୍ଲାଗଶିପ ଯୋଜନା ରୂପେ 2017 ରେ ‘ଆୟୁଷ୍ମାନ ଭାରତ ଯୋଜନା’ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ଯୋଜନା (PMJAY) ରୂପେ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ ଆୟୁଷ୍ମାନ ଭାରତ ଟ. 5,00,000 ର ବୀମା ରାଶି ସହିତ ଆସିଲା ।

ଏହା ସେହି ସମୟରେ ବିଦ୍ୟମାନ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା (RSBY) କୁ ସମ୍ମିଳିତ କଲା PM-JAY ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଧି ପ୍ରାପ୍ତ ଅଟେ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟତ୍ତନର ମୂଲ୍ୟକୁ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆବଣ୍ଟିତ କରାଯାଏ ।

K. ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ସୁରକ୍ଷା ବୀମା ଯୋଜନା

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ମୃତ୍ୟୁ ଓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସୁରକ୍ଷାକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରୁଥିବା ଏବେ ଏବେ ଘୋଷିତ PMSBY ର ବିଶେଷତାଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନ ଭଳି ଅଟନ୍ତି:

ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବ୍ୟାପକତା: ସହଭାଗୀତା ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କ ରେ ଥିବା 18 ଠାରୁ 70 ବର୍ଷ ବୟସର ସମସ୍ତ ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ଧାରକମାନେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ସଂଚୟ ଖାତା ଜରିଆରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ସେ ଏକାଧିକ

ବ୍ୟାଙ୍କରେ ନାମାଙ୍କିତ କରେ, ତାକୁ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ମିଳେ ନାହିଁ ଏବଂ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଜବତ ହୋଇଯାଏ । ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ପାଇଁ ଆଧାର ମୁଖ୍ୟ KYC ହେବ ।

ନାମାଙ୍କନ ପଦ୍ଧତି/ସମୟାବଧି: ସୁରକ୍ଷାଟି 1 ଜୁନ ଠାରୁ 31 ମଇର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ଅବଧି ପାଇଁ ହେବ ଯାହା ପାଇଁ ନାମାଙ୍କିତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାଠାରୁ ଅଟୋ-ଡେବିଟ୍ ସ୍ୱାରା ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ / ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ ପ୍ରତି ବର୍ଷ 31 ମଇ ସୁଦ୍ଧା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ।

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ସାହାଯ୍ୟରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଯୋଗ ଦେବା ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମାବଳୀ/ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ । ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ବି ସମୟରେ ଯୋଜନାଠାରୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଯାଇଥାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଉପରୋକ୍ତ ପଦ୍ଧତି ମାଧ୍ୟମରେ ଭବିଷ୍ୟତ ବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ଯୋଜନାରେ ପୁନଃ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରନ୍ତି ।

ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନ ରୂପେ ଅଟେ:

ଲାଭର ସାରଣୀ	ବୀମା ରାଶି
ମୃତ୍ୟୁ	ଟ. 2 ଲକ୍ଷ
ଉଭୟ ଚକ୍ଷୁର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅପୂରଣନୀୟ ହାନି କିମ୍ବା ଉଭୟ ହାତ କିମ୍ବା ପାଦର ହାନି କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ଚକ୍ଷୁର ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତିର ହାନି ଏବଂ ହାତ କିମ୍ବା ପାଦର ଉପଯୋଗର ହାନି	ଟ. 2 ଲକ୍ଷ
ଗୋଟିଏ ଚକ୍ଷୁର ଦୃଷ୍ଟି ଶକ୍ତିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅପୂରଣନୀୟ ହାନି କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ହାତ କିମ୍ବା ପାଦର ଉପଯୋଗର ହାନି	ଟ. 1 ଲକ୍ଷ

ଯୋଗ ଦେବା କିମ୍ବା ନାମାଙ୍କିତକରଣ ସୁବିଧା SMS, ଇ-ମେଲ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାକ୍ଷାତ ସ୍ୱାରା ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

ପ୍ରିମିୟମ: ଟ. 12/- ପ୍ରତି ବର୍ଷ ପ୍ରତି ସଦସ୍ୟ । ପ୍ରିମିୟମକୁ ଖାତା ଧାରକର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାରୁ 'ଅଟୋ ଡେବିଟ୍' ସୁବିଧା ମାଧ୍ୟମରେ କାଟି ଦିଆଯିବ ।

ସୁରକ୍ଷାର ସମାପ୍ତି : ସଦସ୍ୟର ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷାର ସମାପ୍ତି ହେବ:

1. ସଦସ୍ୟ 70 ବର୍ଷର ବୟସ (ଜନ୍ମ ଦିନର ନିକଟତମ ବୟସ) ରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ କିମ୍ବା
2. ବ୍ୟାଙ୍କର ଆକାଉଣ୍ଟର ସମାପନ କିମ୍ବା ବୀମାକୁ ପ୍ରଭାବୀ ରୂପେ ରଖିବା ପାଇଁ ଦେୟ ରାଶିର ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା କିମ୍ବା

ଯଦି ବୀମା ସୁରକ୍ଷାଟି କୌଣସି ପ୍ରୋବ୍ୟୋଗିକୀ କାରଣରୁ ଯେପରି କି ଦେୟ ତାରିଖରେ ଦେୟ ରାଶିର ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା/ଅଯଥେଷ୍ଟତା କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରଶାସନିକ ସମସ୍ୟା କାରଣରୁ, ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ, ତାହାକୁ ସେହି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଯାହାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇପାରେ, ତା' ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇପାରେ ।

L. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସୁରକ୍ଷା

ଏକ **ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା (PA) ସୁରକ୍ଷା** ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଦୁର୍ଘଟଣାର ଘଟଣାରେ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ବିକଳାଙ୍ଗତା ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଏକ PA ପଲିସୀରେ,

- a) ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ହେଉଛି ବୀମା ରାଶିର 100% ପ୍ରଦାନ,

b) ବିକଳାଙ୍ଗତାର ଅବସରରେ, ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ବୀମା ରାଶିର ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ପ୍ରତିଶତଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ

c) ଅସ୍ଥାୟୀ ଅପଙ୍ଗତା ପାଇଁ ସାମ୍ବାହିକ କ୍ଷତିପୂରଣ

ସାମ୍ବାହିକ କ୍ଷତିପୂରଣର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅପଙ୍ଗତା ପାଇଁ, ସପ୍ତାହ ସଂଖ୍ୟା ଯେଉଁଥିପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯାଇପାରେ, ସେହି ହିସାବରେ ଏକ ସର୍ବାଧିକ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତି ସପ୍ତାହ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶିର ପ୍ରଦାନ ।

1. ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ବିକଳାଙ୍ଗତାର ପ୍ରକାର

ବିକଳାଙ୍ଗତାର ପ୍ରକାର ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ସାଧାରଣତଃ ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି:

- i. ସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା (PTD): ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସାରା ଜୀବନ ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଅପଙ୍ଗ ହୋଇଯିବା, ଯଥା: ସମସ୍ତ ଚାରୀ ଅଙ୍ଗର ପ୍ୟାରାଲିସିସ୍, କୋମାଚୋକ୍ ଅବସ୍ଥା, ଉଭୟ ଆଖି/ଉଭୟ ହାତ/ ଉଭୟ ଅଙ୍ଗ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ହାତ ଓ ଗୋଟିଏ ଆଖି କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ଆଖି ଓ ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ହାତ ଓ ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ର ହାନି,
- ii. ସ୍ଥାୟୀ ଆଂଶିକ ବିକଳାଙ୍ଗତା (PPD): ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସାରା ଜୀବନ ପାଇଁ ଆଂଶିକ ରୂପେ ଅପଙ୍ଗ ହୋଇଯିବା, ଯଥା: ଆଙ୍ଗୁଳି, ପାଦର ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି, ଫାଲାଞ୍ଜା ଇତ୍ୟାଦି
- iii. ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା (TTD): ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅସ୍ଥାୟୀ ସମୟାବଧି ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଅପଙ୍ଗ ହୋଇଯିବା । ଏହି ଅନୁଭାଗ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସମୟାବଧିରେ ଆୟର ହାନି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ଗ୍ରାହକ ପାଖରେ କେବଳ ମୃତ୍ୟୁ ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁ ଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁ ଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଓ ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା ମଧ୍ୟକୁ ଚୟନ କରିବାର ବିକଳ୍ପ ଅଛି ।

2. ବୀମା ରାଶି

PA ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବୀମା ରାଶିକୁ ସାଧାରଣତଃ ମୋଟ ମାସିକ ଆୟ ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ, ଏହା ମୋଟ ମାସିକ ଆୟର 60 ଗୁଣ ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଆୟ ସ୍ତରକୁ ବିଚାରକୁ ନ ନେଇ ନିଶ୍ଚିତ ଯୋଜନା ଆଧାରରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ସେଭଳି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକରେ ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗ ପାଇଁ ବୀମା ରାଶି ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

3. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା – ଏକ ଲାଭ ଯୋଜନା

ଏକ ଲାଭ ଯୋଜନା ହୋଇଥିବାରୁ, PA ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ଦାବୀର ସମୟରେ ‘ଅଂଶଦାନ’ ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତି । ଏ ପ୍ରକାରେ, ଯଦି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ବିଭିନ୍ନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଏକାଧିକ ପଲିସୀ ଥାଏ, ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ସମସ୍ତ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

4. ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରାରୂପ

ଏହି ପଲିସୀମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ସମୟରେ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ବିସ୍ତାରିତ କରାଯାଇଥାଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ହୋଇଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍/ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚର ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ।

5. ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସହିତ, ଅନେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ଲାଭ ବି ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ଯେପରି କି ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ହସ୍ତିତାଲାଭଜେଶନ୍ କାରଣରୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ, ମୃତ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶର ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ ଏବଂ ବାସ୍ତବ କିମ୍ବା ନିଶ୍ଚିତ ସୀମା, ଯେଉଁଠା ବି କମ୍, ତା' ଆଧାରରେ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଚାର୍ଜ ।

6. ଅପବର୍ଜନ:

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନ ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ପଲିସୀର ଆରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଠାରୁ ଉତ୍ପତ୍ତିଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣା, ମାନସିକ ଅବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା କୌଣସି ରୋଗ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ବିକଳାଙ୍ଗତା, ଯୁଦ୍ଧ, ଆକ୍ରମଣ, ଅପରାଧିକ ନରହତ୍ୟା କିମ୍ବା ନରହତ୍ୟା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ଆତ୍-ହାନି, ଆତ୍ମହତ୍ୟା, ଦ୍ରବ୍ୟ/ମଦ୍ୟପାନ, ବିମାନ ଚାଳନ କିମ୍ବା ବେଲୁନରେ ଉଡ଼ିବା ଭଳି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅତିରିକ୍ତ ବିପଦଜନକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିବା ସମୟରେ କ୍ଷତ । ଏହା ହେଉଛି ଏକ ସୂଚକ ତାଲିକା ଏବଂ କମ୍ପାନୀ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଏହା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

PA ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟକ୍ତି, ପରିବାର ଏବଂ ସମୂହଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

ସମୂହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ

ସମୂହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ, ବାର୍ଷିକୀ ସମୟରେ ନୂତନୀକରଣର ସ୍ୱୀକୃତି ଥିବା, ସାଧାରଣତଃ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ, ଅଣ-ଜୀବନ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ, ବିଶେଷ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷଠାରୁ କମ୍ ଅବଧି ସହିତ ମଧ୍ୟ ସମୂହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି ।

ବିଘଟିତ ଅସ୍ଥି ପଲିସୀ ଏବଂ ବୈଦିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଯୋଗୁଁ ହାନି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ

ଏହା ଏକ ବିଶେଷାକୃତ PA ପଲିସୀ ଅଟେ । ଏହି ପଲିସୀଟିର ଡିଜାଇନ୍ ସୁଚୀଭୂତ ଅସ୍ଥିଭଙ୍ଗ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ କରାଯାଇଛି । ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭଗ୍ନ ଅସ୍ଥି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ବୀମା ରାଶିର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ଦାବୀ ସମୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ । ଲାଭର ପରିମାଣ ସୁରକ୍ଷା ହାତର ପ୍ରକାର ଓ ଅସ୍ଥିଭଙ୍ଗର ସ୍ୱରୂପ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ ।

M. ସମୂହପାରୀ / ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା

ପଲିସୀ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା: ବ୍ୟବସାୟ, ଛୁଟି କିମ୍ବା ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ଭାରତ ବାହାରକୁ ଯାତ୍ରା କରିବା ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ହାନି କିମ୍ବା ହସ୍ତିତାଲାଭଜେଶନ୍ ର ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ । ବିଶେଷରୂପେ USA ଏବଂ କାନାଡା ଭଳି ଦେଶମାନଙ୍କରେ ମେଡିକାଲ ସେବାର ମୂଲ୍ୟ ଅତ୍ୟଧିକ ଅଟେ ଏବଂ ବଡ଼ ଆର୍ଥିକ ସମସ୍ୟାର କାରଣ ହୋଇପାରେ ।

ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବ୍ୟାପକତା

ସେଭଳି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ରୋଗ ଲାଭପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, କିନ୍ତୁ ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଧିକାଂଶ ଉତ୍ପାଦ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ପାଦ ମଧ୍ୟରେ ସୁରକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ସମାବିଷ୍ଟ କରିଥାନ୍ତି ।

ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସାମାନ୍ୟ ସୁରକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛନ୍ତି :

a) ଚିକିତ୍ସା ଏବଂ ରଗ୍ସ ବିଭାଗ:

i. ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ/ବିକଳାଙ୍ଗତା

- ii. ରୋଗ/ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ
- b) ଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ନିକାସ/ପରିତ୍ୟାଗ
- c) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା
- d) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦାୟିତ୍ଵ
- e) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣ-ଚିକିତ୍ସା ସୁରକ୍ଷା:
  - i. ଯାତ୍ରା ରଦ୍ଦକରଣ
  - ii. ଯାତ୍ରା ବିଳମ୍ବନ
  - iii. ଯାତ୍ରା ବ୍ୟାଘାତ
  - iv. ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ସଂଯୋଗ
  - v. ଚେକ୍ସ ବ୍ୟାଗେଜ୍ ର ବିଳମ୍ବନ
  - vi. ଚେକ୍ସ ବ୍ୟାଗେଜ୍ ର ହାନି
  - vii. ପାସପୋର୍ଟ ର ନିଖୋଜ
  - viii. ଜରୁରୀକାଳୀନ ନଗଦ ଅଗ୍ରାମ
  - ix. ଅପହରଣ ଭତ୍ତା
  - x. ଜମାନତ ବଣ୍ଟ ବୀମା
  - xi. ଅପହରଣ ସୁରକ୍ଷା
  - xii. ପ୍ରାୟୋଜକ ସୁରକ୍ଷା
  - xiii. ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ସାକ୍ଷାତ
  - xiv. ଅଧ୍ୟୟନ ବ୍ୟାଘାତ
  - xv. ଘର ମଧ୍ୟରୁ ଚୋରୀ

1. ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକାର

ଲୋକପ୍ରିୟ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ବ୍ୟବସାୟ ଏବଂ ଛୁଟି ଯୋଜନା, ଅଧ୍ୟୟନ ଯୋଜନା ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା ।

2. ପଲିସୀକୁ କିଏ ନେଇ ପାରିବ

ବ୍ୟବସାୟ, ଛୁଟିରେ କିମ୍ବା ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ଏକ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ଏହି ପଲିସୀର ଲାଭ ଉଠାଇ ପାରିବ । ବିଦେଶକୁ ଅନୁବନ୍ଧ ଆଧାରରେ ପଠାଯାଉଥିବା ଭାରତୀୟ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ ।

3. ବୀମା ରାଶି ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମ

ସୁରକ୍ଷାଟିକୁ US ଡଲାରରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ, ନିକାସ ଏବଂ ଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଉଥିବା ବିଭାଗ ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ USD 100,000 ଠାରୁ USD 500,000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗ ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟତୀତ, ବୀମାରାଶି କମ୍ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରିମିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଭାରତୀୟ ଟଙ୍କାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ କେବଳ ନିୟୁତ୍ତି ଯୋଜନା ବ୍ୟତୀତ ଯେଉଁଠି ପ୍ରିମିୟମକୁ ଡଲାରରେ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ସାମାନ୍ୟତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ହୋଇଥାନ୍ତି:

- ✓ USA/କାନାଡ଼ା ବ୍ୟତୀତ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ
- ✓ USA/କାନାଡ଼ା ସମେତ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ

କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସମୂହ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଉଦାହରଣଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛନ୍ତି କେବଳ ଏସୀୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ଯାତ୍ରା, କେବଳ ଯୁରୋପୀୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ଯାତ୍ରା କିମ୍ବା କେବଳ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦେଶକୁ ଯାତ୍ରା ।

କର୍ପୋରେଟ ବାରମ୍ବାର ଯାତ୍ରା ଯୋଜନା

ଏହା ହେଉଛି ଏକ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀ ଯେଉଁଠି ଏକ କର୍ପୋରେଟ/ନିୟୁତ୍ତିଦାତା ତାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ ନେଇଥାନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଭାରତ ବାହାରକୁ ବାରମ୍ବାର ଯାତ୍ରା କରିଥାନ୍ତି । ଏ ସୁରକ୍ଷାକୁ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ନିଆଯାଇ ପାରେ ଯେଉଁମାନେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ଥର ସମୁଦ୍ରପାରୀ ବିମାନଯାତ୍ରା କରନ୍ତି । ଏକ କମ୍ପାନୀର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ଯାତ୍ରାର ଆକଳିତ କାର୍ଯ୍ୟ ଦିବସ ଆଧାରରେ ଏକ ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ । ଉପରୋକ୍ତ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବସାୟ ଏବଂ ଛୁଟି ଯାତ୍ରା ପାଇଁ କେବଳ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ । ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ସମୁଦ୍ରପାରୀ ମେଡିକାଲ/ଯାତ୍ରା ବୀମାଗୁଡ଼ିକ ଠାରୁ ବହିର୍ଭୂତ କରାଯାଇଥାଏ ।

N. ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

1. ସମୂହ ପଲିସୀ

ଅଧ୍ୟାୟର ପୂର୍ବଭାଗରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଭଳି, ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀକୁ ଏକ ସମୂହ ମାଲିକ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥାଏ, ଯିଏ ଏକ ନିୟୁତ୍ତିଦାତା, ଏକ ସଂଘ, ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କର କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ବିଭାଗ ହୋଇପାରେ, ଯେଉଁଠି କେବଳ ଏକମାତ୍ର ପଲିସୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଏହି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ, ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ନୂତନୀକରଣୀୟ ଚୁକ୍ତି ହୋଇଥାଏ ।

ସମୂହ ପଲିସୀମାନଙ୍କ ବିଶେଷତା- ହସ୍ତିତାଲାଲଜେଶନ ଲାଭ ସୁରକ୍ଷା ।

1. ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବ୍ୟାପକତା

ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ହେଉଛି ନିୟୁତ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ପଲିସୀ, ଯାହା କର୍ମଚାରୀ ଓ ଆଶ୍ରିତ ପତି/ପତ୍ନୀ ପିଲାମାନେ ଏବଂ ପିତାମାତା/ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁର ସମେତ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

2. ଡବ୍‌ନୁକୂଳ (ଟେଲର-ମେଡ୍) ସୁରକ୍ଷା

ସମୂହ ପଲିସିଗୁଡ଼ିକ ଅନେକ ସମୟରେ, ସମୂହର ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକ ପୂରଣ କରିବାପାଇଁ ଡବ୍‌ନୁକୂଳ ସୁରକ୍ଷା ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏ ପ୍ରକାରେ, ସମୂହ ପଲିସିମାନଙ୍କରେ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସମୂହ ପଲିସି ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ, ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସିର ଅନେକ ମାନକ ଅପବର୍ଜନକୁ ସୁରକ୍ଷା କରେ ।

3. ପ୍ରସୂତି ସୁରକ୍ଷା

ଏକ ସମୂହ ପଲିସିରେ ଥିବା ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ଆଉ-ଅନ୍ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ପ୍ରସୂତି ସୁରକ୍ଷା । ପ୍ରସୂତି ସୁରକ୍ଷା ଶିଶୁର ଜନ୍ମ ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିପାରେ ଏବଂ C-Section ପ୍ରସୂତିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଏହି ସୁରକ୍ଷା ସାଧାରଣତଃ ପରିବାରର ସମଗ୍ର ବୀମା ରାଶି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶି ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରହେ ।

4. ଶିଶୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ବୀମା ସୁରକ୍ଷାଟି ପ୍ରଥମ ଦିନରୁ ହିଁ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥାଏ, ବେଳେ ବେଳେ ପ୍ରସୂତି ସୁରକ୍ଷା ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ କରାଯାଇ ଏବଂ ବେଳେ ବେଳେ କରିବାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ରାଶିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ବିକ୍ଷାର କରାଯାଇ ।

5. ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡ଼ିକ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସମୟାବଧି ଛାଡ଼

ଡବ୍‌ନୁକୂଳ ସମୂହ ପଲିସିଗୁଡ଼ିକରେ, ଅନେକ ସାମାନ୍ୟ ଅପବର୍ଜନ, ଯଥା ପୂର୍ବବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଅପବର୍ଜନ, ତିରିଶ ଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି, ଦୁଇ ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି, ଜନ୍ମଜାତ ରୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ମାଫ୍ କରାଯାଇପାରେ ।

6. ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ଏକ ସମୂହ ପଲିସି ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ସମୂହ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଆୟ ପ୍ରୋଫାଇଲ, ସମୂହର ଆକାର ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସମୂହର ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଆଧାରରେ କରାଯାଇଥାଏ ।

7. ଅଣ-ନିୟୁକ୍ତିଦାତା କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ

ଭାରତରେ, ବିନିୟୋଗକ ପ୍ରାବଧାନ ଏକ ସମୂହ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ନେବାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ କରାଯାଇଥିବା ସମୂହ ଗଠନକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ରୂପେ ବିରୋଧ କରେ । ଯେତେବେଳେ ସମୂହ ପଲିସିଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟୁକ୍ତିଦାତା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ଦିଆଯାଏ ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଏହାର ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ଧାରକ କିମ୍ବା କ୍ରେଡିଟ କାର୍ଡ ଧାରକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ପଲିସି ନେଉଥିବା ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏକ ସମାଧାର୍ଣ ସମୂହ ଗଠିତ କରେଯେଉଁଠି ଏକ ବଡ଼ ସମୂହ ସେମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଡିଜାଇନ୍ , କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଡବ୍‌ନୁକୂଳ ପଲିସି ଦ୍ୱାରା ଲାଭ ପାଇବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥାଏ ।

8. ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ସମୂହ ପଲିସିମାନଙ୍କରେ, ସମୂହର ଆକାର ଏବଂ ସମୂହର ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଆଧାରରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଛାଡ଼ (ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ) ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ଥାଏ ।

2. କର୍ପୋରେଟ ବର୍ଷ କିମ୍ବା ଫ୍ଲୋଟର୍ ସୁବିଧା

ଅଧିକାଂଶ ସମୂହ ପଲିସୀରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାରକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଯାହା ଟ. ଏକ ଲକ୍ଷ ଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଏବଂ ବେଳେ ବେଳେ ଅଧିକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ସେଇଠି ସେସବୁ ପରିସ୍ଥିତି ଉପୁଜି ଥାଏ ଯେଉଁଠି ପରିବାରର ବୀମା ରାଶି ସମାପ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ, ବିଶେଷତାରେ ଏକ ପରିବାର ସଦସ୍ୟର ବଡ଼ ରୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ । ସେଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଯଦି ଏହା ପାଇଁ ବର୍ଷ ସୁରକ୍ଷାର ଚୟନ କରାଯାଇଥାଏ, ଏହା ଆଶ୍ଚସ୍ୟ ଦେଇଥାଏ, ଯେଉଁଠି ପରିବାର ବୀମା ରାଶିର ଉପରେ/ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ହୋଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁକୁ ଏହି ବର୍ଷ ରାଶି ଠାରୁ ପୂରଣ କରାଯାଇଥାଏ ।

ରାଶି ପରିମାଣ ସବୁକୁ ବର୍ଷ ଠାରୁ ନିଆଯାଇଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ଏକ ପରିବାରର ବୀମା ରାଶି ଶେଷ ହୋଇଯାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଏହି ଉପଯୋଗ ସମାନ୍ୟତଃ ବଡ଼ ରୋଗ/ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ ବ୍ୟୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରହିଥାଏ ଯେଉଁଠି କେବଳ ଏକ ମାତ୍ର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ବୀମା ରାଶିକୁ ଶେଷ କରି ଦେଇଥାଏ ।

O. ବିଶେଷ ଉପାଦ

1. ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା

ସଂପ୍ରତି, କ୍ୟାନସର, ଡାଇବେଟିସ୍, କୋଭିଡ୍-19 ଭଳି ରୋଗ ବିଶେଷ ସୁରକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକୁ ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ବିକ୍ରୀ କରାଯାଇଛି । ସୁରକ୍ଷାଟି ହୁଏତ ଅନ୍ଧାବଧି କିମ୍ବା ଦୀର୍ଘାବଧି- 5 ବର୍ଷ ଠାରୁ 20 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଏକ କଲ୍ୟାଣ ଲାଭକୁ ବି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି – ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଏକ ନିୟମିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ରକ୍ତ ଶର୍କରା, ରକ୍ତ ଚାପ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି କାରକଗୁଡ଼ିକର ଆହୁରି ଉତ୍ତମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ, ପଲିସୀର ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ ଠାରୁ ଆଗକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ରୂପେ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଅଛି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଦୁର୍ବଳ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଏକ ଉଚ୍ଚର ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ ହୋଇପାରେ ।

2. ମଧୁମେହ ଆକ୍ରାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଥିବା ଉପାଦ

ଏହି ପଲିସୀକୁ 26 ଓ 65 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇପାରେ ଏବଂ 70 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୂତନୀକରଣୀୟ ଅଟେ । ବୀମା ରାଶି ଟ.50,000 ଠାରୁ ଟ. 5,00,000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀରେ ରହିପାରେ । ରୁମ୍ ଭଡ଼ା ଉପରେଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱସୀମା (କ୍ୟାପିଟ୍) ପ୍ରମୁଖ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ଉପାଦଟି ଡାଇବେଟିକ୍ ରେଟିନୋପାଥୀ (ଚକ୍ଷୁ), କିଡନୀ, ଡାଇବେଟିକ୍ ପାଦ, ଡୋନର୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମେତ କିଡନୀ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ଭଳି ମଧୁମେହର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଜଟିଳତାଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 1

ଯଦିଓ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ପୂର୍ବର ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷାର ଅବଧି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଠାରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଇପାରେ ଏବଂ ପଲିସୀରେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଥାଏ, ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ସୁରକ୍ଷା ହେଉଛି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ _____ ପାଇଁ ।

- I. ପନ୍ଦର ଦିନ
- II. ତିରିଶ ଦିନ
- III. ପଚାଶଦିନ
- IV. ସାଠିଏ ଦିନ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ମାନଙ୍କରେ ଥିବା ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ (ସମସ୍ତ ପଦଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉପାଦାନ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ମାଷ୍ଟର ପରିପତ୍ର ତାରିଖ 22.07.2020 ରେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସାରେ ଅଟନ୍ତି)

1. ନେଟୱର୍କ ପ୍ରଦାତା

ନେଟୱର୍କ ପ୍ରଦାତା ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା/ନର୍ସିଂହୋମ/ଦିବସ ସେବା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହା ବୀମିତ ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ ନଗଦ ହୀନ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରିବାପାଇଁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/TPA ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ କରିଥାଏ । ରୋଗୀମାନେ ନେଟୱର୍କ ପ୍ରଦାତାମାନଙ୍କ ବାହାରକୁ ଯିବାପାଇଁ ମୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେଇଠି ସେମାନଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ଅତି ଅଧିକ ଶୁଳ୍କ ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥାଏ ।

2. ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ନେଟୱର୍କ (PPN)

ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ, ଗୁଣବତ୍ତା ଚିକିତ୍ସା ଏବଂ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ତରରେ ଚିକିତ୍ସା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାମାନଙ୍କର ଏକ ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ନେଟୱର୍କ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ବିକଳ୍ପ ଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ଏହି ସମୂହଟି ଅନୁଭୂତି, ଉପଯୋଗିତା ଏବଂ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କେବଳ ଏକ ଚୟନିତ, ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କଗୁଡ଼ିକ ଗଠିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

3. ନଗଦହୀନ/Cashless ସେବା

ଏକ ନଗଦହୀନ ସେବା ବୀମିତକୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ମାନଙ୍କରେ କୌଣସି ରାଶି ପ୍ରଦାନ ବିନା ସୁରକ୍ଷାର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରିଥାଏ । ସେହିସବୁ ଯାହାକୁ ବୀମିତକୁ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ତାହା ହେଉଛି ଏକ ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପହଞ୍ଚିବା ଏବଂ ବୀମାର ପ୍ରମାଣରୂପେ ତାର ମେଡିକାଲ କାର୍ଡକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପାଇଁ ଏକ ନଗଦହୀନ ଅଭିଗମରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ସ୍ୱକାର୍ଯ୍ୟ ରାଶି ପାଇଁ ନେଟୱର୍କ ପ୍ରଦାତାକୁ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ । ଅବଶ୍ୟ, ବୀମିତକୁ ପଲିସୀ ସୀମା ବାହାରର ରାଶି ପାଇଁ ଏବଂ ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଦେୟ ହୋଇ ନ ଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

4. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA)

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ମୂଖ୍ୟ ବିକାଶ ହେଉଛି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ କିମ୍ବା TPA ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ । ବିଶ୍ୱସାରା ଅନେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସଂଗଠନ ଗୁଡ଼ିକର ସେବାର ଉପଯୋଗ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ଏଜେନ୍ସିମାନେ TPA ରୂପେ ପରିଚିତ ଅଟନ୍ତି । ଭାରତରେ, ଏକ TPA କୁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ପ୍ରାବଧାନ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଯାହା ଅନ୍ୟ ଜିନିଷ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିମ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ:

- i. ପଲିସୀଧାରକକୁ ଏକ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଯାହା ତା' ବୀମା ପଲିସୀର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଏବଂ ଯାହାକୁ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ
- ii. ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡ଼ିକରେ ଏକ ନଗଦହୀନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା
- iii. ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା

TPA ମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଧାରକମାନଙ୍କୁ ନଗଦହୀନ ଆଧାରରେ ହେଉ ଅଥବା ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଧାରରେ ହେଉ, ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ଅନନ୍ୟ ପରିଚୟ ପତ୍ରର ଜାରୀଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକମାନେ ଡାକ୍ତରଖାନା କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାତାମାନଙ୍କ ସହିତ ଏକ MOU ରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି ଏବଂ ସୁନିଶ୍ଚିତ

କରନ୍ତି ଯେ କୌଣସି ବି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ନେତୃତ୍ୱ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡ଼ିକରେ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତି କରେ, ତାକୁ ନଗଦହୀନ ସେବା ଦିଆଯାଉଛି । ସେମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା (ମାନଙ୍କ) ଏବଂ ବୀମିତ (ମାନଙ୍କ) ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ହୋଇଥାନ୍ତି, ଯିଏ ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ସ୍ଥାପିତ କରନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତିମ ରୂପ ଦିଅନ୍ତି ।

5. ଡାକ୍ତରଖାନା/ହସ୍ପିଟାଲ

ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା/ହସ୍ପିଟାଲ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ସଂସ୍ଥାନ ଯାହା ଆନ୍ଧ୍ର-ରୋଗୀ ସେବା ପାଇଁ ଏବଂ ରୋଗ ଏବଂ/ କିମ୍ବା କ୍ଷତ ର ଦିବସ ସେବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଯାହାକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ସହିତ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା ରୂପେ ପଞ୍ଜିକୃତ କରାଯାଇଥିବ, ଯେଉଁଠି ପ୍ରୟତ୍ନ, ଏବଂ ଏହା ଏକ ପଞ୍ଜିକୃତ ଓ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରହିଥାଏ ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ନିମ୍ନ ଭଳି ସମସ୍ତ ସର୍ବନିମ୍ନ ମାନଦଣ୍ଡକୁ ଅନୁପାଳନ କରିବା ଉଚିତ:

- a) ସେଥିରେ ଠା 10,00,000ରୁ କମ୍ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଥିବା ସହର ମାନଙ୍କରେ ଅନ୍ୟତମ ଆନ୍ଧ୍ରରୋଗୀ ଶଯ୍ୟା ଏବଂ 10 ଆନ୍ଧ୍ରରୋଗୀ ଶଯ୍ୟା ଥିବ 15 ସମସ୍ତ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ;
- b) ଏହାର ନିୟୁତ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦିନ ରାତି ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ନର୍ସିଂ ଷ୍ଟାଫ୍ ଥିବେ;
- c) ଦିନ ରାତି ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ପ୍ରଭାତୀ ରୂପେ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ଥିବେ (ମାନେ);
- d) ଏହାର ନିଜର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସୁସଜ୍ଜିତ ଅପରେଶନ୍ ଥିଏଟର ଥିବ ଯେଉଁଠି ସର୍ଜିକାଲ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପାଦିତ କରାଯାଏ;
- e) ରୋଗୀମାନଙ୍କ ଦୈନିକ ରେକର୍ଡ ରଖିବ ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରାଧିକୃତ କାର୍ଯ୍ୟକ ପାଇଁ ଅଭିଗମ୍ୟ କରାଇବ ।

6. ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର

ଏକ ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଅଟେ ଯିଏ ଭାରତର କୌଣସି ରାଜ୍ୟର ମେଡିକାଲ କଉନସିଲ୍ ଠାରୁ କିମ୍ବା ହୋମିଓପାଥି ପାଇଁ ଏକ ବୈଧ ପଞ୍ଜିକରଣ ଧାରଣ କରିଥାଏ ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ଏହାର ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଚିକିତ୍ସାର ବ୍ୟବସାୟ କରିବାପାଇଁ ଅଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ; ଏବଂ ତାର ଲାଇସେନ୍ସର ପରିସର ଓ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଲଗାଇବାକୁ ମୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ଯେ ପଞ୍ଜିକୃତ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ବୀମିତ କିମ୍ବା କୌଣସି ନିକଟ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ନ ହୋଇ ଥିବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ଏହାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଅଟେ ଯେ ସମ୍ପର୍କୀୟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ କିମ୍ବା ନିଜ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଏମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କିଏ ବି ମାଲିକ ହୋଇଥିବା ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବୀ ଗୁଡ଼ିକୁ ଦାଖଲ କରାଯାଉ ନାହିଁ ।

ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ନର୍ସ: ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ନର୍ସ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଭାରତୀୟ ନର୍ସିଂ କାଉନସିଲ୍ କିମ୍ବା ଭାରତର କୌଣସି ରାଜ୍ୟର ନର୍ସିଂ କାଉନସିଲ୍ ଠାରୁ ଏକ ବୈଧ ପଞ୍ଜିକରଣ ଧାରଣ କରେ ।

7. ଯଥାର୍ଥ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ବ୍ୟୟ

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ସର୍ବଦା ଏହି ଅନୁଲେଦକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯେହେତୁ ପଲିସୀଟି ଏହି ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯାହାକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗର ଓ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଅଟେ ବୋଲି ମନେ କରାଯାଇ ପାରେ ।

8. ଦାବୀର ସୂଚନା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ପଲିସୀ ଦାବୀର ତୁରନ୍ତ ସୂଚନା ଏବଂ ଦସ୍ତାବିଜ ଦାଖଲ ପାଇଁ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସୀମାର ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀମାନଙ୍କରେ, ଯେଉଁଠି ବି ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ନଗଦହାନ ସୁବିଧାର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହୁଏ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ବହୁତ ପୂର୍ବରୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାବୀ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ଦାଖଲ ପାଇଁ ସମୟ ସୀମାକୁ ସାଧାରଣତଃ ଡିସ୍ପାର୍ଟ୍ ଚାରିଖଠାରୁ 15 ଦିନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

9. ମୁକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ

ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀମାନଙ୍କରେ, ଏକ ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ପଲିସୀଧାରକକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ପ୍ରୋସାହନ ଦେବା ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ । ଅନେକ ପଲିସୀ ଚାରୋଟି ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ, ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ପଲିସୀ ଅବଧୂର ଶେଷରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚର ମୂଲ୍ୟର ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିଥାନ୍ତି ।

10. ସଞ୍ଚୟ ବୋନସ୍

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ଏକ ସଞ୍ଚୟ ବୋନସ୍ ଯାଇଥାଏ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ନୂତନୀକରଣରେ ବୀମା ରାଶି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରତିଶତ ଧରନ୍ତୁ ବାର୍ଷିକ 5% ଦ୍ୱାରା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ ଏବଂ ଦଶଟି ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ 50% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଛି । ଅଧିକତ୍ର, ଯଦି କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଷରେ ଏକ ଦାବୀ କରାଯାଏ, ଅର୍ଜିତ ସଞ୍ଚୟ ବୋନସ୍ କୁ କେବଳ ଏହି ହାରରେ କମ୍ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ଅର୍ଜିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଟ. 5,000 ର ପ୍ରିମିୟମରେ ଟ. 3 ଲକ୍ଷ ପାଇଁ ଏକ ପଲିସୀ ନିଏ । ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷରେ, ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରେ କୌଣସି ଦାବୀ ନ ଥିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେ ଟ.5,000 ର ସେହି ଏକା ପ୍ରିମିୟମରେ ଟ. 3.15 ଲକ୍ଷର ଏକ ବୀମା ରାଶି (ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଠାରୁ 5% ଅଧିକ) ପ୍ରାପ୍ତି କରେ । ଏହା ଏକ ଦଶ ବର୍ଷର ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ନୂତନୀକରଣ ଉପରେ ଟ. 4.5 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇପାରେ ।

11. ମାଲ୍ ସୁ/ବୋନସ୍

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀକୁ ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ରଖିବା ପାଇଁ ଯେମିତି ଏକ ପ୍ରୋସାହନ ଥାଏ, ଠିକ୍ ସେପରି ତାହାର ବିପରୀତକୁ ଏକ ମାଲ୍ ସୁ କୁହାଯାଏ । ଏଇଠି, ଯଦି ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ ଗୁଡ଼ିକ ଅତି ଅଧିକ ହୁଅନ୍ତି, ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ଏକ ମାଲ୍ ସୁ କିମ୍ବା ପ୍ରିମିୟମର ଲୋଡ଼ିଙ୍ଗକୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ସମୂହ ପଲିସୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଦାବୀ ଅନୁପାତକୁ ଯଥାର୍ଥ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରଖିବା ପାଇଁ, ଉଚିତ୍ ରୂପେ ସମଗ୍ର ପ୍ରିମିୟମକୁ ଲୋଡ଼ କରିବା ରୂପେ ମାଲ୍ ସୁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥାଏ ।

12. ଅଣ ଦାବୀ ଛାଡ଼/ଡିସ୍‌ଆଉଣ୍ଟ

କେତେକ ଉପାଦ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ଏକ ବୋନସ୍ ପରିବର୍ତ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଏକ ଡିସ୍‌ଆଉଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ।

13. ରୁମ୍ ଭଡ଼ା ପ୍ରତିବନ୍ଧ

କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା ରୁମ୍ ର ବର୍ଗ ଉପରେ ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଲଗାଇଥାନ୍ତି ଯାହାକୁ ଏକ ବୀମିତ ବୀମା ରାଶି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରି ଚୟନ କରିଥାଏ । ତେଣୁକରି ଏକ ଲକ୍ଷର ବୀମା ରାଶି ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରତିଦିନ ଟ. 1,000 ର ଏକ ରୁମ୍ ପାଇଁ ପାତ୍ର ହୋଇ ପାରେ ଯଦି ପଲିସୀରେ ପ୍ରତିଦିନ ବୀମା ରାଶିର 1% ର ରୁମ୍ ଭଡ଼ା ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଥାଏ ।

14. ନୂତନୀକରଣୀୟତା ଅନୁଚ୍ଛେଦ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀମାନଙ୍କର ନୂତନୀକରଣୀୟତା ଉପରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା, କପଟ ଏବଂ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରତିପାଦନ କାରଣରୁ ନିଆଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ବ୍ୟତୀତ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକର ସମଗ୍ର ଜୀବନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଫୁଲ୍ ନୂତନୀକରଣକୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି । ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନିୟମନ, 2016 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ, ଯଦି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ (ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବୁର୍ସ୍ ଚଣା ଏବଂ ଯାତ୍ରା ପଲିସୀ ବ୍ୟତୀତ) ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଥରେ ସ୍ୱୀକାର କରାଗଲା ଏବଂ ଏକ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରାଯାଏ ଯାହାକୁ ତାହାପରେ କୌଣସି ବିଚ୍ଛିନ୍ନତା ବିନା ଆବଧିକ ରୂପେ ନୂତନୀକରଣ କରାଯାଉଥାଏ, ଆଗର ନୂତନୀକରଣକୁ ବୀମିତର ଆୟୁ ଆଧାରରେ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯିବ ନାହିଁ । ଏହି ପ୍ରକାରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ସାରା ଜୀବନ ପାଇଁ ନୂତନୀକରଣୀୟ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

15. ରଦ୍ଦକରଣ ଅନୁଚ୍ଛେଦ

ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ କୌଣସି ବି ସମୟରେ ପଲିସୀଟିକୁ, ମିଥ୍ୟା ଉପସ୍ଥାପନା, କପଟ, ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଅସହଯୋଗ ଆଧାରରେ କେବଳ ରଦ୍ଦ କରିଦେଇପାରେ ।

ଯେତେବେଳେ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ, ବୀମାର ଅସମାପ୍ତ ଅବଧିରୁ ଅନୁରୂପ ପ୍ରିମିୟମ ଏକ ଅନୁପାତକୁ ବୀମିତକୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯାଏ ଯଦି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନ ଥିବ । ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଯଥାନୁପାତ ଆଧାରରେ ହୋଇଥାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକୁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଯଥାନୁପାତ ପ୍ରିମିୟମ ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଅଜ୍ଞାବଧି ସ୍ତରରେ ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ଲାଗୁ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀପରୀତ ଚୟନକୁ ରୋକିଥାନ୍ତି ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

16. ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧି

ଅଧ୍ୟାୟ 4 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଭଳି, ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧି ପ୍ରାବଧାନ ଏକ ପଲିସୀକୁ, ଯାହା ଅନ୍ୟଥା ପ୍ରିମିୟମର ଅଣ-ପ୍ରଦାନ କାରଣରୁ ବ୍ୟପଗତ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା, ତାହାକୁ ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧିରେ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ରୂପେ ଚାଲୁ ରଖିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରିଥାଏ ।

ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧି ସମ୍ପର୍କୀୟ ଉପରୋକ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ, ପରିଭାଷା, ଅପବର୍ଜନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶକୁ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିନିୟମନ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ମାନକୀକୃତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ ଅଦ୍ୟତନ କରାଯାଇଛି ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 2

IRDA ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକର ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ଏକ _____ ର ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧିକୁ ସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଇଛି ।

- I. ପନ୍ଦର ଦିନ
- II. ତିରିଶ ଦିନ
- III. ପଚାଶଦିନ
- IV. ସାଠିଏ ଦିନ

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି ॥

ଉତ୍ତର 2 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି ॥

ଅଧ୍ୟାୟ H-04

ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଆପଣଙ୍କୁ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିସ୍ତୃତ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖେ । ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୌଶଳୀ ପ୍ରକାରର ବୀମାରେ ଏକ ଅତି ମହତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ ଅଟେ ଏବଂ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀର ଜାରୀରେ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ, ଆପଣ ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ସାଧନ, ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତି କରିବେ । ଏହା ଆପଣଙ୍କୁ ସମୂହ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

- A. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କ'ଣ ଅଟେ?
- B. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ - ମୂଳଭୂତ ଅବଧାରଣା
- C. ଆଇ.ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନିୟମନ .ଆଇ.ଏ.ଡି.ଆର.
- D. ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ସୁବିଧା
- E. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ସାଧନ
- F. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା
- G. ସମୂହ ସ୍ତରରେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା
- H. ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ
- I. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଅଧ୍ୟୟନ ପରେ, ଆପଣ ସକ୍ଷମ ହେବେ:

- a) ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଅର୍ଥ କ'ଣ, ଏହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
- b) ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ମୂଳଭୂତ ଅବଧାରଣାକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ
- c) ସଙ୍କଟାଙ୍କନମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅନୁପାଳନ କରାଯାଉଥିବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସାଧନକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
- d) ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀମାନଙ୍କୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରିବାରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ
- e) ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀମାନଙ୍କୁ କିପରି ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ, ତାହାର ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ

ଏହି ପରିଦୃଶ୍ୟକୁ ଦେଖନ୍ତୁ

48 ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ମନୀଷ, ଯିଏ ଏକ ସଫ୍ଟୱେର୍ ଇଞ୍ଜିନିୟର ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି, ନିଜ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରୁଛନ୍ତି । ସେ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖକୁ ଗଲା, ଯେଉଁଠି ସେମାନେ ତାକୁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଦେଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ତାକୁ ତାର ଶାରୀରିକ ଗଠନ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ, ତା' ପରିବାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଇତିହାସ, ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ଏପରି ଅନେକ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା ।

ତାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ପ୍ରାପ୍ତିରେ, ତାକୁ ଅନେକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯଥା: ପରିଚୟ ଓ ବୟସ ପ୍ରମାଣ, ଠିକଣାର ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ପୂର୍ବର ମେଡିକାଲ ରେକର୍ଡକୁ ମଧ୍ୟ ଦାଖଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା । ତାପରେ ସେମାନେ ତାକୁ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ଏବଂ କିଛି ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା କରାଇବା ପାଇଁ କହିଲେ ଯାହା ତାକୁ ହତାଶ କଲା ।

ମନୀଷ, ଯିଏ ନିଜକୁ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଏକ ଉତ୍ତମ ଆୟ ସ୍ତରର ବୋଲି ବିବେଚିତ କରୁଥିଲା, ସେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ବସିଲା ଯେ ତା'କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା କାହିଁକି ସେଭଳି ଏକ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅନୁପାଳନ କରାଯାଉଛି । ଏସବୁ ଦେଖି ଗତି କରିସାରିବା ପରେ ମଧ୍ୟ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ତାକୁ କହିଲା ଯେ ତା' ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉଚ୍ଚ କୋଲେଷ୍ଟେରଲ୍ ଓ ଉଚ୍ଚ BP ର ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛି, ଯାହା ପରେ ହୃଦୟ ରୋଗର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବଢ଼ାଇଦେବ । ଯଦି ସେମାନେ ତାକୁ ଏକ ପଲିସୀ ପ୍ରଦାନ କଲେ, ପ୍ରିମିୟମଟି ତାର ସାଙ୍ଗ ଯେତିକି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା, ତା' ଠାରୁ ବହୁତ ଅଧିକ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ସେ ପଲିସୀ ନେବା ପାଇଁ ମନା କଲା ।

ଏଇଠି, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅଂଶ ରୂପେ ଏହିସବୁ ଚରଣକୁ ପାଳନ କରୁଥିଲା । ଏକ ସଙ୍କଟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ, ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରିବା ଏବଂ ଉଚିତ୍ ଲାଭ ମଧ୍ୟ ପାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଯଦି ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଉଚିତ୍ ରୂପେ କରା ନ ଯାଏ ଏବଂ ଏକ ଦାବୀ ଉପରେ, ଏହାର ପରିମାଣ ଏକ ହାନି ହେବ । ଅଧିକତଃ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମସ୍ତ ବୀମା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ଏକତ୍ରିତ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଏହିସବୁ ଚଳାକୁ ଏକ ଗ୍ରୁପ୍ ଭଳି ସମ୍ଭାଳନ୍ତି ।

A. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କ'ଣ ଅଟେ ?

1. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କଠାରୁ ସେମାନେ ବୀମା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତାକୁ ଆଶୁଥିବା ସଙ୍କଟର ସମାଧାନପରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖାଯାଏ । ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକଠାରୁ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାର ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁହାଯାଏ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜରିଆରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା/ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ, ସେମାନେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ବୀମିତ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି କି ନାହିଁ, ତାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି । ଯଦି ସେମାନେ ତାହା କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି, ତେବେ କେତେ ପ୍ରିମିୟମରେ, କେଉଁ ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେଭଳି ସଙ୍କଟ ନେବାଠାରୁ ଏକ ଉଚିତ୍ ଲାଭ ମିଳି ପାରେ ।

ପରିଭାଷା

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ସଙ୍କଟକୁ ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସେହି ନିୟମାବଳୀ/ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ଉପରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହି ପ୍ରକାରେନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏହା ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଓ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟ ,ଶର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ।

2. ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଆବଶ୍ୟକତା

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ମେରୁଦଣ୍ଡ ଯେହେତୁ ଅସାଧାରଣତାର ସହିତ କିମ୍ବା ଅଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରିମିୟମ ବଦଳରେ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତିର ପରିଣାମ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଦେବାଳିଆପଣ ଆଣିଦେବ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚୟନାତ୍ମକ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ହେବା ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ଏକ ବଡ଼ ସମ୍ଭବ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସଙ୍କଟକୁ ସମାନ ଭାବେ ପ୍ରସାରିତ କରାଯାଇଥାନ୍ତା, ତାହା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ବାଧା ଦେବ । ତେଣୁକରି ସଙ୍କଟ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧ ବଜାୟ ରଖିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଯୋଗୀ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଲାଭପ୍ରଦ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ସମ୍ଭବନ ରଖିବାର ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ବୀମା କମ୍ପାନୀର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଦର୍ଶନ, ନୀତି ଓ କ୍ଷୁଧା ଅନୁସାରେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥାଏ । ଯଦିଓ ବୟସ ରୋଗ ତଥା ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ଭାବନାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ, ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ମନେ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ରୋଗ ସାଧାରଣତଃ ମୃତ୍ୟୁର ଅନେକ ପୂର୍ବରୁ ଆସିଥାଏ ଏବଂ ବାରମ୍ବାର ହୋଇପାରେ । ତେଣୁକରି, ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚର୍ଚ୍ଚପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାନଦଣ୍ଡ ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶକାଗୁଡ଼ିକ ମୃତ୍ୟୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାଠାରୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅଧିକ କଠିନ ଅଟନ୍ତି ।

3. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ – ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ, ଆର୍ଥିକ ଓ ଆୟ ଆଧାରିତ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଅପେକ୍ଷା ମେଡିକାଲ କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଯାଞ୍ଚ-ପରିଣାମ ଉପରେ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ପୂର୍ବରୁ ଉପେକ୍ଷା କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ଯେହେତୁ ଏକ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ଏବଂ କୌଣସି ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନକୁ ହଟାଇବା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ନିରନ୍ତରତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ମଧୁମେହରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଅଟେ, ମୃତ୍ୟୁ ଅପେକ୍ଷା ହସ୍ତିଚାଲାଇଜେଣନ୍ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ତାହାର ହୃଦୟ କିମ୍ବା କିଡନୀ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଜଟିଳତା ବୃଦ୍ଧି ହେବାର ତାହାର ସମ୍ଭାବନା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ, ଏବଂ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ତାକୁ ରହିଥିବା ସମୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରକଟନ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଥର ଘଟିପାରେ । ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାର୍ଗଦର୍ଶକା ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏକ ମଧ୍ୟମ ସଙ୍କଟ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରିପାରେ । ଅବଶ୍ୟ ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ, ତାକୁ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ସଙ୍କଟ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଇପାରେ ।

4. କାରକ ଯାହା ରୋଗର ସମ୍ଭାବନାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି

ସେହିସବୁ କାରକ ଯାହା ରକ୍ଷିତ (ରୋଗରେ ପୀଡିତ ହେବାର ସଙ୍କଟ) କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ସମୟରେ ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ସେଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନ ଭଳି ଅଟନ୍ତି :

- a) **ଆୟ:** ପ୍ରିମିୟମଗୁଡ଼ିକ ଆୟ ଓ ସଙ୍କଟର ମାତ୍ରା ଅନୁରୂପ ଲାଗୁ କରାଯାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଶିଶୁ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ସଂକ୍ରମଣ ଓ ଦୁର୍ଘଟଣାର ବର୍ଦ୍ଧିତ ସଙ୍କଟ କାରଣରୁ ଯୁବା ବୟସ୍କମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ।

ସେହିଭଳି, 45 ବର୍ଷ ବୟସଠାରୁ ଅଧିକ ବୟସ୍କଙ୍କ ପାଇଁ, ପ୍ରିମିୟମସବୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ, ଯେହେତୁ ଡାଇବେଟିସ୍, ଏକ ଅଚାନକ ହୃଦୟ ରୋଗ କିମ୍ବା ସେଭଳି ଅନ୍ୟ ରଗୁଡ଼ା ଭଳି ଚିର କାଳୀନ (ସ୍ଥାୟୀ) ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ।

- b) **ଲିଙ୍ଗ:** ଶିଶୁ ଧାରଣ କରିଥିବା ସମୟରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ରୋଗର ଅଧିକ ସଙ୍କଟର ସଂସର୍ଗରେ ଆସିଥାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ, ପୁରୁଷମାନେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ହୃଦ୍ଘାତରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ରୋଗଗାର ସମ୍ଭାବନା ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେହେତୁ ସେମାନେ ବିପତ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟୁକ୍ତିରେ ଅଧିକ ସଂପୃକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।
- c) **ଅଭ୍ୟାସ:** କୌଣସି ରୂପରେ ବି ତନ୍ମାତ୍ସୁ, ମଦ କିମ୍ବା ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟର ସେବନ ର ରଗୁଡ଼ା ସଙ୍କଟ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି ।
- d) **ବ୍ୟବସାୟ:** କେତେକ ବ୍ୟବସାୟରେ ଦୁର୍ଘଟଣାର ଅତିରିକ୍ତ ସଙ୍କଟ ସମ୍ଭବ ଅଟେ, ଉ.ସ୍ଵ. ଡ୍ରାଇଭିଂ, ବିସ୍କୋଚ କାରକ, ବିମାନ-ଚାଳକ ଇତ୍ୟାଦି । ସେହି ପ୍ରକାରେ, କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟରେ ଅଧିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟ ଥାଇପାରେ, ଯେପରିକି ଏକ ଏକ୍ସ-ରେ ମେସିନ ଅପରେଟର, ଆଲ୍ଟ୍ରାସୂନ୍ ଉଦ୍ୟୋଗ ଶ୍ରମିକ, ଖଣି ଶ୍ରମିକ ଇତ୍ୟାଦି ।
- e) **ପରିବାର ଇତିହାସ:** ଏହା ଅଧିକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ, ଯେହେତୁ ଆନୁବଂଶିକ କାରକଗୁଡ଼ିକ ଆକ୍ରାନ୍ତ, ଡାଇବେଟିସ୍ ଏବଂ କେତେକ କ୍ୟାନସର ଭଳି ରୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାନ୍ତି । ଏହାର ରଗୁଡ଼ା ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ଥାଏ ଏବଂ ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ଵୀକାର କରିବା ସମୟରେ ଏହାକୁ ବିଚାରକୁ ନେବା ଉଚିତ୍ ।
- f) **ଗଠନ: ମୋଟା (ବଳବାନ) ପତଳା କିମ୍ବା ମଧ୍ୟମ ଗଠନକୁ ବି କେତେକ ସମୂହରେ ରଗୁଡ଼ା ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।**
- g) **ଅତୀତର ରୋଗ କିମ୍ବା ସର୍ଜରୀ:** ଏହାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଅତୀତ ରୋଗର ବର୍ଦ୍ଧିତ ଶାରୀରିକ ଦୁର୍ବଳତାର କାରଣ ହେବାର କିଛି ସମ୍ଭାବନା ଅଛି କି କିମ୍ବା ପୁଣି ହୋଇ ପାରେ କି ଏବଂ ତଦନୁସାରେ, ପଲସୀ ସର୍ଜାବଳୀକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ । ଉ.ସ୍ଵ. କଢ଼ି ପଥର ପୁଣି ହୋଇଥାଏ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ଏବଂ ସେହି ପ୍ରକାରେ, ଗୋଟିଏ ଚକ୍ଷୁର ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ ଅନ୍ୟ ଚକ୍ଷୁରେ ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବଢ଼ାଇଥାଏ ।
- h) **ଚଳିତ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରକ କିମ୍ବା ଅଭିଯୋଗ:** ସଙ୍କଟର ମାତ୍ରା ଓ ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ମହତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରକଟୀକରଣ ଓ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ଦ୍ଵାରା ସିଦ୍ଧ କରାଯାଇପାରେ ।
- i) **ବାତାବରଣ ଏବଂ ଆବାସ:** ଏ ଗୁଡ଼ିକର ମଧ୍ୟ ରଗୁଡ଼ା ହାର ଉପରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିଥାଏ ।

ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ନୈତିକ ବିପତ୍ତିକୁ ବୁଝିବା

ଯେତେବେଳେ ଆୟୁ, ଲିଙ୍ଗ, ଅଭ୍ୟାସ ଭଳି କାରକମାନେ ଏକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟର ଶାରୀରିକ ବିପତ୍ତିକୁ ସୂଚୀତ କରେ, କିଛି ଅଲଗା ଜିନିଷ ରହିଛି ଯାହାକୁ ନିକଟରୁ ଧ୍ୟାନପୂର୍ବକ ଦେଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଏହା କ୍ଲାଏମ୍ ନୈତିକ ବିପତ୍ତି ଅଟେ ଯାହା ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଅତି ମହଙ୍ଗା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରେ ।

ଖରାପ ନୈତିକ ବିପତ୍ତି ଏକ ଚରମ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ଏକ ବୀମିତ ଏହା ଜାଣି ସୁଦ୍ଧା ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ନେବା ଯେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଏକ ସର୍ଜିକାଲ୍ ଅପରେଶନ୍ ଦେଇ ଗତି କରିବ କିମ୍ବା ଏହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିକଟରେ ପ୍ରକଟ ନ କରିବ । ଏହା ପ୍ରକାରେ ଏକ ଦାବୀ ନେବାପାଇଁ ହିଁ କେବଳ ଏକ ସୁଚିତ୍ରିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 1

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି _____ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା ।

- I. ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବସାୟ କରିବା
- II. ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରିମିୟମ ସଂଗ୍ରହ କରିବା
- III. ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ
- IV. ବିଭିନ୍ନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦକୁ ବିକ୍ରି କରିବା

B. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ-ମୂଳଭୂତ ଅବଧାରଣା

1. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଛି ।

- i. ବିପରୀତ ଚୟନକୁ ବାଧା ଦେବା, ଅର୍ଥାତ୍ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚୟନ
- ii. ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ବର୍ଗୀକରଣ କରିବା ଏବଂ ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଇକ୍ୱିଟୀ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା

ପରିଭାଷା

ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପଦ ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ କରୁଥିବା ସଙ୍କଟର ମାତ୍ରା ଅନୁସାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରସ୍ତାବ ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାର ଏବଂ ତାପରେ ବୀମା ମଞ୍ଜୁର କରାଯିବ କି ନାହିଁ ଓ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରେ, ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ନେବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ସୂଚୀତ କରେ ।

ବିପରୀତ-ଚୟନ କିମ୍ବା ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନଯେଉଁମାନେ ସନ୍ଦେହ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ଜାଣନ୍ତି ଯେ ,ହେଉଛି ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କ ପ୍ରବୃତ୍ତି (ହାନି ଅନୁଭୂତ କରିବାର ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ଭାବନା ,ଆଗ୍ରହର ସହିତ ବୀମା ପାଇବା ପାଇଁ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଲାଭ ପାଇବା ପାଇଁ ଅଧିକ ଓ ସେତେବେଳେ ବୀମା କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

କାହାକୁ ଓ କିପରି ସେମାନେ ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରିବେ-ଏକ ,ସେ ବିଷୟରେ ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଚୟନାତ୍ମକ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତେ , ଉଚ୍ଚ ,ସମ୍ଭାବନା ରହେ ଯେ ତାଙ୍କବେଟିସ୍ BIPଯେଉଁମାନେ ,ହୃଦୟ ସମସ୍ୟା କିମ୍ବା କ୍ୟାନସର ଭଳି ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ଥିବା ଲୋକେ , ସେମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ,ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ,ଜାଣିଥାନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶୀଘ୍ର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ବୀମା କିଣିବା ପାଇଁ ଚାହଁ ପାରନ୍ତି ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ହାନି ସୃଷ୍ଟି କରିପାରନ୍ତି ,। ଅନ୍ୟ ଶିବରେ ଯଦି ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସଙ୍କଟକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ନ କରେ । ଏହାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚୟନ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ହାନିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

2. ସଙ୍କଟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଇଚ୍ଛିତା

ଆସକ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ସଙ୍କଟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଇଚ୍ଛିତାକୁ ବିଚାର କରିବା । 'ଇଚ୍ଛିତା' ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ସେହି ଆବେଦକ ଯେଉଁମାନେ ସମାନ ପ୍ରକାରର ଓ ସମାନ ମାତ୍ରାର ସଙ୍କଟର ସଂସର୍ଗରେ ଆସିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ସେହି ଏକା ବର୍ଗରେ ରଖାଯାଏ । ଲାଗୁ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରିମିୟମର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କିଛି ପ୍ରକାରର ମାନକୀକରଣ ରଖିବା ପାଇଁ ଚାହଁ ପାରନ୍ତି । ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ପାଖକୁ ଆସୁଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଙ୍କଟ ପ୍ରକାରର ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଥାଏ ।

i. ମାନକ ସଙ୍କଟ

ଏମାନେ ସେହିସବୁ ଲୋକ ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ରଗ୍ଣତା (ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା) ମଧ୍ୟମ ହୋଇଥାଏ ।

ii. ଗ୍ରହଣୀୟ ସଙ୍କଟ

କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ରଗ୍ଣତା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ମଧ୍ୟମଠାରୁ କମ୍ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ତେଣୁକରି ଗ୍ରହଣୀୟ ସଙ୍କଟ ହୋଇଥାଏ । ଏଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ ।

iii. ଅବମାନକ ସଙ୍କଟ

ଅନ୍ୟ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ରଗ୍ଣତା ମଧ୍ୟମଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ । ଯଦିଓ ଏହି ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଉଚ୍ଚତର ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ/କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱୀକାର କରିପାରନ୍ତି ।

iv. ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ସଙ୍କଟ

କେତେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ କିଛି ମେଡିକାଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୁରାବସ୍ଥା ଅଛି, ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ଅତ୍ୟଧିକ ରୂପେ ରୋଗ ପ୍ରବଣ କରେ ଏବଂ ଦାବୀ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଅତ୍ୟଧିକ ସମ୍ଭବ ଅଟେ ଯେ ସେଭଳି ବ୍ୟକ୍ତି ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ସାଧାରଣ ସମୁଦୟ ଉପରେ ଅଣସମାନୁପାତିକ ମାତ୍ରାର ଦାୟିତ୍ୱ କାରଣ ହୁଅନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଶିକ୍ଷରେ, ଯେତେବେଳେ ସମୁଦୟରେ ଥିବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରେ ରୋଗରେ ପଡ଼ିବାର ଅଧିକ କିମ୍ବା କମ୍ ମଧ୍ୟମ ସମ୍ଭାବନା ରହେ, ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଠାରେ ରୋଗରେ ପଡ଼ିବାର ଅତି ଅଧିକ ସମ୍ଭାବନା ରହେ ଯାହାର ପରିଣାମ ଅଧିକ ହାରର ପ୍ରିମିୟମରେ ବି ସେମାନଙ୍କୁ ବୀମିତ କରିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇଥାଏ । [ବେଳେ ବେଳେ, ସେ ଭଳି ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନୈତିକ ବିପତ୍ତି ଆଣିଥାନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ରୋଗରେ ପଡ଼ିବାର ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତାକୁ ପ୍ରକଟ କରି ନ ଥାନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଭଳି ବୀମିତ ହେବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିଥାନ୍ତି ।] ଅଧିକାଂଶ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସେ ଭଳି ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତର ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ସେଭଳି ଲୋକମାନଙ୍କ ଏକ ତାଟାବେସ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାନ୍ତି ।

ଏକ 'ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ସଙ୍କଟ' ର ଅର୍ଥ କେବଳ ଏହା ହୁଏ ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ, ସେହି ପ୍ରକାରର ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ପାଇଁ ବୀମିତ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରେ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ, ଏହା ସମ୍ଭବ ଅଟେ ଯେ ଏକ ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତାହାକୁ ଭିନ୍ନ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସହିତ ଏକ ଭିନ୍ନ ପ୍ରିମିୟମରେ ବୀମିତ କରିପାରେ । ଏହି ଏକା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତାକୁ ଏକ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କିମ୍ବା ଏକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ, ଯେତେବେଳେ ପରିସ୍ଥିତିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ସେହି ଏକା ପଲିସୀ ପାଇଁ ବି ବିଚାରକୁ ନେଇପାରେ ।

3. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ପ୍ରାଥମିକ କିମ୍ବା କ୍ଷେତ୍ର ସ୍ତରରେ ହୋଇଥାଏ:

- ✓ ପ୍ରାଥମିକ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କ୍ଷେତ୍ର ସ୍ତରରେ କିମ୍ବା
- ✓ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗ ସ୍ତରରେ

a) ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ (କିମ୍ବା କ୍ଷେତ୍ର ସ୍ତରର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ) ଅତ୍ୟୁଚ୍ଚ କରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ କି ନାହିଁ, ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତିନିଧି ଦ୍ୱାରା ସୂଚନା/ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ/ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଏହି ପ୍ରାଥମିକ ଭୂମିକାକୁ ଗ୍ରହଣ କରେ । ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ବୀମା ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ କି ନାହିଁ, ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ସେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସ୍ଥିତିରେ ଥାଏ ।

କେତେକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶେଷ ସୂଚନା, ମତ ଓ ସୁପାରିଶ ସହିତ, ଏକ ବିବରଣୀ କିମ୍ବା ଏକ ଗୋପନୀୟ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ।

ଏକ ସମାନ ପ୍ରକାରର ରିପୋର୍ଟ, ଯାହାକୁ ନୈତିକ ବିପତ୍ତି ରିପୋର୍ଟ କୁହାଯାଉଛି, କୁ ମଧ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ମଗା ଯାଇ ପାରେ । ଏହି ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକ ପାରମ୍ପରିକ ରୂପେ ସ୍ୱାକ୍ଷର ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବ୍ୟବସାୟ, ଆୟ, ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଓ ଖ୍ୟାତିକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରନ୍ତି ।

4. ଅଭିକର୍ତ୍ତାର କପଟ/ଜାଲିଆତି ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାର ଭୂମିକା

ବୀମା ପାଇଁ ଏକ ସଙ୍କଟ ଚୟନ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକଟ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଅଧିକାଂଶ ବସ୍ତି ରହିଥିବା ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଏହା ଜାଣିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇପାରେ ଯେ ଏହି ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସତ୍ୟ ଅଟନ୍ତି କି ନାହିଁ କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଧୋକା ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ମିଥ୍ୟା ଉପସ୍ଥାପନା କରି ନାହିଁ ତ ।

ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ଏକ ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହିସାବରେ ଏଇଠି ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । ଯେହେତୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ସହିତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସମ୍ପର୍କ ଥାଏ, ସେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ପଦରେ ଥାଏ ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଯେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା ସତ୍ୟ ଅଟେ କି ନାହିଁ ଏବଂ କୌଣସି ସୁଚିତ୍ରିତ ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ମିଥ୍ୟା ଉପସ୍ଥାପନା କରାଯାଇ ନାହିଁ ତ ।

a) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗର ଭୂମିକା

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଥିବା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗ ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଅଧିକାଂଶ ଭାଗ ସମ୍ପାଦିତ କରିଥାଏ । ଏଇଠି, ସେହି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଯେଉଁମାନେ ସେଭଳି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦକ୍ଷ ଅଟନ୍ତି, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଙ୍କଟ ଉପରେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ଏପରିକି କିଛି ଜନସଂଖ୍ୟାକୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ବି ବିଚାର ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ଅକ୍ତିମରେ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ କି ନାହିଁ ତା ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି, ନିୟମ/ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରନ୍ତି , ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରିଥାନ୍ତି ।

C. ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ.ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନିୟମନ

ବିନିୟମକ ବୀମିତର ଲାଭ ପାଇଁ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଭଳି କେତେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ମଧ୍ୟ ଆଣିଛି ।

- a. ବୀମିତକୁ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଓ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଲୋଡ଼ିଙ୍ଗ୍ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ଏବଂ ଏକ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେଭଳି ଲୋଡ଼ିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ପଲିସୀଧାରକର ବିଶେଷ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯିବ ।
- b. ଯଦି ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ କୌଣସି ଅଧିକ ସୂଚନା ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଯେପରି କି ଏକ ପଲିସୀର କୌଣସି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚରଣରେ କିମ୍ବା ଏହାର ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ବ୍ୟବସାୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଏହା ପାଖରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନକ ଫର୍ମ ଥାଏ ଯାହା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଏକ ଅଂଶ ହୋଇଥାଏ ।
- c. ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପଲିସୀଧାରକମାନଙ୍କୁ ଯୁବକ କାଳରେ ପ୍ରବେଶ, ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ନୂତନୀକରଣ, ସେହି ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଅନୁକୂଳ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ପାଇଁ ପୁରସ୍କୃତ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଣାଳୀ ଆଣିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେଭଳି ପ୍ରଣାଳୀ କିମ୍ବା ପ୍ରୋସାହନକୁ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ଓ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଅନ୍ତର୍ଗତ କରନ୍ତି ।

D. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ସୁବାହ୍ୟତା/ପୋର୍ଟେବିଲିଟି

ସୁବାହ୍ୟତାକୁ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ଦ୍ୱାରା, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଧାରକ (ପରିବାର ସୁରକ୍ଷା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ସମେତ) ମାନଙ୍କୁ, ଗୋଟିଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ କିମ୍ବା ସେହି ଏକା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଗୋଟିଏ ଯୋଜନାଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଯୋଜନାକୁ, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ପରିସ୍ଥିତି ଓ ସମୟ ଅନୁବନ୍ଧିତ ଅପବର୍ଜନ ପାଇଁ ଲାଭ ପାଇଥିବା କ୍ରେଡିଟ୍ କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବା ପାଇଁ, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିକାର, ଯଦି ପୂର୍ବ ପଲିସୀଟିକୁ କୌଣସି ଅନ୍ତରାଳ ବିନା ବଜାୟ ରଖାଯାଇଛି, ଏହି ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ସୁବାହ୍ୟତା ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରାବଧାନ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏକ ବୀମିତ ତା' ସହିତ ସମଗ୍ର ସମୟାବଧିରେ ଅର୍ଜିତ ସମସ୍ତ ଲାଭକୁ ବହନ କରି ଗୋଟିଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ଯାଇ ପାରେ । ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ତାରିଖ 22 ଜୁଲାଇ 2020 ରେ ଥିବା ଉତ୍ପାଦ ଫାଇଲିଂ ଉପରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ର ସମେକିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା କୁ ପଢ଼ି ପାରନ୍ତି ଯାହା ସୁବାହ୍ୟତା ସହିତ ଅନେକ ଚଳଣୀକୁ ମାନକୀକରଣ କରିବା ପାଇଁ ମାନଦଣ୍ଡ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରନ୍ତି ।

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ଅଧିଦେଶ ଜାରୀ କରେ ଯେ ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର୍ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସାଧାରଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ବୈୟକ୍ତିକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁବାହ୍ୟତାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯିବ ।

ଅବଶ୍ୟ, ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ହିଁ କେବଳ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ (ପୋର୍ଟିଙ୍ଗ୍) କରାଯାଇପାରେ । ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି କ୍ରେଡିଟ୍ ବ୍ୟତୀତ, ପ୍ରିମିୟମ ସମେତ ନୂତନ ପଲିସୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିୟମାବଳୀକୁ ନୂତନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବ । ବିଧିବଦ୍ଧତା ପୋର୍ଟିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧକୁ ନୂତନୀକରଣର ଅନ୍ୟତମ 45 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା, ପୁରୁଣା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ କରାଯିବା ଉଚିତ୍, ସେହି କମ୍ପାନୀକୁ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି ଯାହା ପାଖରେ ପଲିସୀଟିକୁ ପୋର୍ଟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପଲିସୀଟିକୁ କୌଣସି ଅନ୍ତରାଳ ବିନା ନୂତନୀକରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ (30 ଦିନର ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧି ଥାଏ ଯଦି ପୋର୍ଟିଙ୍ଗ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ରହିଥାଏ) ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଏକ ଷ୍ଟେଟ୍-ଆଧାରିତ ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଯାହା, ଅବାଧ ରୂପେ ପୋର୍ଟ କରୁଥିବା ପଲିସୀଧାରକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଇତିହାସ

ଭିତରକୁ ଅଧିଗମନ କରିବାକୁ ଓ ତା' ଉପରେ ତଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତି କରିବାକୁ ନୂଆ ବ୍ୟବସାୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ, ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟାପକ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ସମସ୍ତ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ରଖିବା ।

E. ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟାପକ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ (ମାଲଗ୍ରେଣ୍ଡ)

ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ (ମାଲଗ୍ରେଣ୍ଡ) କୁ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ଦ୍ଵାରା, ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀଧାରକ (ପରିବାର ସୁରକ୍ଷା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ଓ ସମୂହ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସମେତ) ମାନଙ୍କୁ, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ପରିସ୍ଥିତି ଓ ସମୟ ଅନୁବନ୍ଧିତ ଅପବର୍ଜନ ପାଇଁ ଲାଭ ପାଇଥିବା କ୍ରେଡିଟ୍ କୁ ସେହି ଏକା ବ୍ୟାପକରୁ ସହିତ, ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିକାର ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟବସାୟ ତାରିଖ 22 ଜୁଲାଇ 2020 ରେ ଥିବା ଉପାଦ ଫାଇଲିଂ ଉପରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ.ର ସମେକିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ଉପରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାର ସଂଶୋଧନ କରିଛି । ଏହା ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ ଏକ କ୍ରେଡିଟ୍ ଆଧାରିତ ବୈୟକ୍ତିକ ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀଧାରକ (ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର୍ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସମେତ) କୁ ପଲିସୀ ଧାରକ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଚୟନାଧିକାର ଦ୍ଵାରା ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣର ବିକଳ୍ପ ଦିଆଯିବ । ସମୂହ ପଲିସୀମାନଙ୍କଠାରୁ ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଅଧୀନ ହେବ ।

ତା' ପଲିସୀକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ଏକ ପଲିସୀଧାରକକୁ, ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ଯଦି କିଛି ଆଧିକାର, ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ପଲିସୀକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରିବା ପାଇଁ ତାର ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀର ପ୍ରିମିୟମ ନୂତନୀକରଣ ତାରିଖଠାରୁ ଅନୁ୍ୟ 30 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ, ବ୍ୟାପକ କମ୍ପାନୀକୁ ଆବେଦନ କରିବାର ସ୍ଵୀକୃତି ଦିଆଯିବ । ଅବଶ୍ୟ, ଯଦି ବ୍ୟାପକରୁ 30 ଦିନର ସମୟଠାରୁ କମ୍ ଦିନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛୁକ ଥାଏ, ତାହେଲେ ସେ ସେଇୟା କରିପାରେ । ବ୍ୟାପକରୁମାନେ କେବଳ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ପାଇଁ ହିଁ କୌଣସି ଚାର୍ଜ ଲାଗୁ କରିବେ ନାହିଁ ।

F. ବ୍ୟାପକ ମୂଲ୍ୟଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ସାଧନ

1. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୂଲ୍ୟଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

କୌଣସି ପ୍ରକାରର ବ୍ୟାପକରେ ବି, ଏହା ଜୀବନ ବ୍ୟାପକ ହୋଇଥାଉ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ବ୍ୟାପକ ହୋଇଥାଉ, କେତେକ ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅଛନ୍ତି ଯାହା ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ସ୍ଵୀକୃତି ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟାପକ ବି ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକ ଦ୍ଵାରା ସମାନ ରୂପେ ସଂଚାଳିତ ହୁଏ ଏବଂ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କୌଣସି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନର ପରିଣାମ ଦାୟିତ୍ଵକୁ ଏଡେଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟାପକରୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇପାରେ । (ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକୁ ସାଧାରଣ ଅଧ୍ୟାୟମାନଙ୍କରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି)

2. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ସାଧନ

ଏଗୁଡିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ସୁତନାର ଉତ୍ତର ହୋଇଥାନ୍ତି ଯାହା ଆଧାରରେ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରିମିୟମର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥାଏ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ମୁଖ୍ୟ ସାଧନ ଅଟନ୍ତି :

a) ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ଏହି ଦସ୍ତାବିଜ ରୁକ୍ଷିତ ଆଧାର ହୋଇଥାଏ ଯେଉଁଠି ପ୍ରସ୍ତାବକର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ମହତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁତନା (ଯେପରି କି ଆୟ, ବ୍ୟବସାୟ, ଗଠନ, ଅଭ୍ୟାସ, ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି, ଆୟ, ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ବିବରଣୀ ଇତ୍ୟାଦି) କୁ ସଂଗ୍ରହ

କରାଯାଇଥାଏ । ବୀମିତ ସ୍ତ୍ରୀ କୌଣସି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କିମ୍ବା ସୂଚନାକୁ ଲୁଚାଇବା ପଲିସୀକୁ ଅକାମୀ/ନିରର୍ଥକ କରିଦେବ । (ଏହାକୁ ସାଧାରଣ ଅଧ୍ୟାୟମାନଙ୍କରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।)

b) ଆୟ ପ୍ରମାଣ

ପ୍ରମିୟମଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବୀମିତର ଆୟ ଆଧାରରେ କରାଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ ଏହା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ଯେ ନାମାଙ୍କନ ସମୟରେ ପ୍ରକଟ କରାଯାଇଥିବା ଆୟକୁ ଏକ ଆୟ ପ୍ରମାଣର ଦାଖଲ କରିଆରେ ସତ୍ୟାପିତ କରାଯାଉ ।

ଉଦାହରଣ

ଭାରତରେ, ଅନେକ ଦସ୍ତାବିଜ ଅଛନ୍ତି, ଯାହାକୁ ଆୟ ପ୍ରମାଣ ରୂପେ ବିବେଚିତ କରାଯାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁକୁ ବୈଧିକ ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ମୂଖ୍ୟତଃ ବୈଧ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ଦୁଇ ମୂଖ୍ୟ ବର୍ଗରେ ବିଭାଜିତ କରାଯାଏ ସେଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନ ଭଳି ଅଟନ୍ତି :

- a) **ମାନକ ଆୟ ପ୍ରମାଣ** : ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ହୋଇଥାନ୍ତି ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ପାସ୍ପୋର୍ଟ, ନିବାସ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ପ୍ୟାନ୍ (PAN) କାର୍ଡ ଇତ୍ୟାଦି ।
- b) **ଅଣ-ମାନକ ଆୟ ପ୍ରମାଣ**: ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ହୋଇଥାନ୍ତି ରାଶନ କାର୍ଡ, ଭୋଟର ଆଇ. ଡି, ବୟସ୍କଙ୍କ ଘୋଷଣାପତ୍ର, ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ।

ଅର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦସ୍ତାବିଜ

ପ୍ରସ୍ତାବକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିକୁ ଜାଣିବା ବିଶେଷରୂପେ ଲାଭ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏବଂ ନୈତିକ ବିପତ୍ତିକୁ କମ୍ କରିବା ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ସାଧାରଣତଃ ନିମ୍ନଲିଖିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେବଳ ଅର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ମଗାଯାଇଥାଏ:

- a) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା
- b) ଉଚ୍ଚ ବୀମା ରାଶି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା
- c) ଯେତେବେଳେ ମଗାଯାଇଥିବା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ତୁଳନାରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଆୟ ଓ ବ୍ୟବସାୟ, ଏକ ଅନେକ ଦେଖାଇଥାଏ ।

c) ମେଡିକାଲ ରିପୋର୍ଟ

ମେଡିକାଲ ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡ଼ିକର ଆବଶ୍ୟକତା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାରରେ ହୋଇଥାଏ, ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ବୀମିତର ଆୟ ଓ ବେଳେ ବେଳେ ଚୟନିତ ସୁରକ୍ଷାର ରାଶି ପରିମାଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଥିବା କେତେକ ଉତ୍ତର ବି କିଛି ସୂଚନା ଆଇପାରେ ଯେଉଁ କାରଣରୁ ମେଡିକାଲ ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକ ମଗାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ।

d) ବିକ୍ରୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ

ବିକ୍ରୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଏକ ଆଧାର (ମୂଲଭୂତ) ସ୍ତରର ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ରୂପେ ଦେଖାଯାଇ ପାରେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୂଚନା ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ଯେହେତୁ ଅଧିକ

ବ୍ୟବସାୟ ଜାତ କରିବାକୁ ବିକ୍ରୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ରହିଥାଏ, ହିତ ର ସଂଘର୍ଷ ଥାଏ ଯାହା ଉପରେ ନଜର ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 2

ସଙ୍କଟାଙ୍କନରେ ପରମ ସଭାବର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ _____ ଦ୍ୱାରା ପାଳନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥାଏ ।

- I. ବୀମାକର୍ତ୍ତା
- II. ବୀମିତ
- III. ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ବୀମିତ
- IV. ମେଡିକାଲ ପରୀକ୍ଷକ

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 3

ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ _____ କୁ ସୁଚୀତ କରିଥାଏ ।

- I. ବୀମିତ କରିବାକୁ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆର୍ଥିକ ହିତ
- II. ସମ୍ପତ୍ତି ଯାହାକୁ ପୂର୍ବରୁ ବୀମିତ କରାଯାଇଛି
- III. ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ହାନିର ଭାଗ ଯେତେବେଳେ ଏକାଧିକ କମ୍ପାନୀ ସେହି ଏକା ହାନିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇଥାନ୍ତି
- IV. ହାନିର ପରିମାଣ ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ପୁନଃ ଫେରସ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇପାରେ

G. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଥରେ ଯଦି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ, ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ । ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସ୍ୱାକ୍ଷ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ସାଧାରଣ ଫର୍ମଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନ ଭଳି ଅଟନ୍ତି:

1. ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯେଉଁଥିରେ ସ୍ୱାକ୍ଷ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିତିକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଠାରୁ ମେଡିକାଲ ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକୁ ମଗାଯାଇଥାଏ । ଏକତ୍ରିତ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାକ୍ଷ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ତାପରେ, ବୀମା ସୁରକ୍ଷାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ କି ନାହିଁ, କେତେ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଓ ଅପବର୍ଜନ ଉପରେ ବିଆଯିବ, ଏସବୁର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ପ୍ରକାରେ ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏକ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା ଏବଂ ସୁରକ୍ଷାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ ଅଧିକ ଓଜନ ,/ମୋଟାପଣ ଏବଂ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଶର୍କରା ସ୍ତର ଭଳି ମେଡିକାଲ ସ୍ଥିତି ଗୁଡିକରେ ହୃଦୟକିଛି ଓ ସ୍ନାୟୁ , ପ୍ରଣାଳୀର ରୋଗ କାରଣରୁ ଭବିଷ୍ୟତ ହସ୍ତିଚାଳାଳକେଶନ୍ ର ଅଧିକ ସମ୍ଭାବନା ରହେ। ତେଣୁମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ , ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମୟରେ ଏହିସବୁ ସ୍ଥିତିକୁ ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ୍।

ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ପ୍ରସ୍ତାବକର ପରିବାର ତାହାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତିର ଏକ ହସ୍ତାକ୍ଷରିତ ଘୋଷଣାପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରେ ।

ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ନାମାଙ୍କିତ କରୁଥିବା 45-50 ବର୍ଷ ବୟସଠାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଚଳିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଉପରେ ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗନିଦାନ ସମ୍ଭାଷଣ ଯାଞ୍ଚ ଦେଇ ଗତି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେଭଳି ଯାଞ୍ଚ/ପରୀକ୍ଷା କୌଣସି ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ମେଡିକାଲ ସ୍ଥିତି ରୋଗର ଉପସ୍ଥିତିର ସଙ୍କେତ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

2. ଅଣ-ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରସ୍ତାବକ ସମସ୍ତ ଯେଉଁମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରନ୍ତି, ମେଡିକାଲ ପରୀକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଏପରିକି, ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବକ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଓ ସତ୍ୟତାର ସହିତ ପ୍ରକଟ କରିଥାଏ ଏବଂ ସେସବୁକୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସାବଧାନତାର ସହିତ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥାଏ, ତେବେ ମଧ୍ୟ ମେଡିକାଲ ପରୀକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତା ବହୁତ କମ୍ ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ଉଦାହରଣ:

ଯଦି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମେଡିକାଲ ପରୀକ୍ଷା, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଓ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ବିଳମ୍ବତାର ଦୀର୍ଘ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦେଇ ଗତି ନ କରି ଶୀଘ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ନେବାକୁ ପଡ଼େ, ତେବେ ସେ ଏକ ଅଣ-ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀ ପାଇଁ ଚୟନ କରିପାରେ । ଏକ ଅଣ-ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀରେ, ମୁଖ୍ୟତଃ ଆୟ, ଲିଙ୍ଗ, ଧୂମ୍ରପାନ ବର୍ଗ, ଗଠନ ଇତ୍ୟାଦି ଆଧାରିତ କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ଭାଷଣ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଆଧାରରେ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ଏବଂ ବୀମାମାଗଣକୁ ସାଧାରଣତଃ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରକ୍ରିୟାଟି ଶୀଘ୍ର ଗତିରେ ହୋଇଥାଏ କିନ୍ତୁ ପ୍ରିମିୟମ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

3. ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି

ଏହା ସଙ୍କଟାଙ୍କନରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ, ଯେଉଁଠି ସଙ୍କଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟକ ଉପରେ ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଆୟ, ଲିଙ୍ଗ, ଜାତି, ବ୍ୟବସାୟ, ନିବାସ, ବାତାବରଣ, ଗଠନ, ଅଭ୍ୟାସ, ପରିବାର ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇତିହାସ ଭଳି କାରକଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ ଏବଂ ପୂର୍ବ-ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାରରେ ସଂଖ୍ୟା ଆକାରରେ ମୂଲ୍ୟ ଦିଆଯାଏ ।

4. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାୟ ସୂଚନାକୁ ସାବଧାନତା ପୂର୍ବକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଏ । ଉପରୋକ୍ତ ସାଧନ ଓ ତାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଧାରରେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସଙ୍କଟକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବର୍ଗରେ ବିଭାଜିତ କରିଥାଏ:

- a) ମାନକ ହାରରେ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି
- b) ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ (ଲୋଡ଼ିଙ୍ଗ) ରେ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି, ଯଦିଓ ଏହା ସବୁ କମ୍ପାନୀରେ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇ ନ ପାରେ ।
- c) ଏକ ବିନିୟମିତ ସମୟ /ଅବଧି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷାର ବିଳମ୍ବନ
- d) ସୁରକ୍ଷାର ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା
- e) ବିପରୀତ ପ୍ରସ୍ତାବ (ସୁରକ୍ଷାର କିଛି ଅଂଶର ପ୍ରତିବନ୍ଧ କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା)
- f) ଏକ ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ କିମ୍ବା ସହ-ଦେୟର ପ୍ରୟୋଗ
- g) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ଥାୟୀ ଅପବର୍ଜନ (ଗୁଡ଼ିକ) ର ପ୍ରୟୋଗ

ଯଦି କୌଣସି ରୋଗକୁ ସ୍ଥାୟୀ ରୂପେ ଅପବର୍ଜିତ କରାଯାଏ, ଏହାକୁ ପଲିସୀ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ରରେ ପୃଷ୍ଠାକୃତ କରାଯାଏ । ଏହା ମାନକ ପଲିସୀ ଅପବର୍ଜନ ବ୍ୟତୀତ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଅପବର୍ଜନ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଚୁକ୍ତିର ଅଂଶ ହେବ ।

5. ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ମାନକ ଅପବର୍ଜନର ଉପଯୋଗ

ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀ ଅପବର୍ଜନ ଲାଗୁ କରିଥାନ୍ତି ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ମାନକ ଅପବର୍ଜନ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ବେଳେ ବେଳେ ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ମାନକ ଅପବର୍ଜନର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ସଂସର୍ଗକୁ ସୀମିତ କରିଥାନ୍ତି । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

6. ଜୋନ୍ ଅନୁସାରେ ପ୍ରିମିୟମ

ସାମାନ୍ୟତଃ, ପ୍ରିମିୟମ ସୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆୟୁ ଏବଂ ଚୟନିତ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । ପ୍ରିମିୟମ ଅନ୍ତରକୁ ଉଚ୍ଚତର ଦାବୀ ମୂଲ୍ୟ ଥିବା କେତେକ ଜୋନ୍ ରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି ଉ.ସ୍ୱ ଦିଲ୍ଲୀ ଏବଂ ମୁମ୍ବାଇ କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚତମ ପ୍ରିମିୟମ ଜୋନ୍ ର ଅଂଶ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ 55-65 ବର୍ଷର ଆୟୁ ବର୍ଗ ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ ଇନ୍ଦୋର କିମ୍ବା ଜମ୍ମୁ ଭଳି ସହରରେ ସେହି ଆୟୁ ବର୍ଗ ପାଇଁ ସେହି ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ ଅପେକ୍ଷା ମେଟ୍ରୋ ଏବଂ 'A ଶ୍ରେଣୀ' ର ସହରରେ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ହୋଇପାରେ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 4

- ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଅସତ୍ୟ ଅଟେ?
- I. ମେଡିକାଲ ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ଏଥିରେ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ସଂପୃକ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।
  - II. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନରେ ଚଳିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ବୟସ ମୁଖ୍ୟ କାରକ ହୋଇଥାନ୍ତି ।
  - III. ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରୋଫାଇଲର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବକମାନଙ୍କୁ ମେଡିକାଲ ଏବଂ ରୋଗ ନିଦାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଯାଞ୍ଚ ଦେଇ ଗତି କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।
  - IV. ସଙ୍କଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟକ ଉପରେ ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଥାଏ ।

H. ସମୂହ ସ୍ତରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ଏକ ସମୂହର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ସମୟରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମୂହରେ କିଛି ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ବିଦ୍ୟମାନତାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇଥାନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କର ତୀବ୍ର ଓ ବାରମ୍ବାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଥାଇପାରେ ।

1. ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ, ଏହା ବୀମା କମ୍ପାନୀର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ତଥା ବୀମା ବିନିୟମକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମୂହ ବୀମା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସୁଛି କି ନାହିଁ, ଏହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାପାଇଁ ସମୂହର ବିଶେଷତାଗୁଡ଼ିକର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ମାନକ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିମ୍ନଲିଖିତ କାରକ ଉପରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମୂହର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ:

- a) ସମୂହର ପ୍ରକାର
- b) ସମୂହ ଆକାର
- c) ଉଦ୍ୟୋଗର ପ୍ରକାର
- d) ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି
- e) ସପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଛି ଅଥବା ଚୟନ କରିବା ପାଇଁ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ବିକଳ୍ପ ଅଛି
- f) ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ତର – ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଏକା ପ୍ରକାରର କିମ୍ବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ
- g) ଲିଙ୍ଗ, ଆୟୁ, ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅନେକ ସ୍ଥାନ, ସମୂହ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଆୟ ସ୍ତର, କର୍ମଚାରୀ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ହାର ଆଧାରରେ ସମୂହର ସଂରଚନା, ପ୍ରିମିୟମକୁ ସମୂହ ଧାରକ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ କିମ୍ବା ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରିମିୟମେ ପ୍ରଦାନରେ ସହଯୋଗ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ
- h) ବିଭିନ୍ନ ଭୌଗୋଳିକ ସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରସାରିତ ବହୁବିଧ ସ୍ଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ମୂଲ୍ୟରେ ଅନ୍ତର
- i) ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (ତା' ନିଜ ଚୟନର କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଚୟନିତ ବ୍ୟକ୍ତି) ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ନିଜେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସମୂହ ବୀମାର ସଂଚାଳନ ପାଇଁ ସମୂହ ଧାରକର ପସନ୍ଦ
- j) ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମୂହର ଅତୀତର ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି

ଉଦାହରଣ

ଖଣି କିମ୍ବା କାରଖାନାରେ କାମ କରୁଥିବା ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କର ଏକ ସମୂହ, ବାତାନୁକୂଳ ଅଫିସରେ କାମ କରୁଥିବା ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଉଚ୍ଚତର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟରେ ରହିଥାଏ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ରୋଗଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱରୂପ (ତା' ଦ୍ୱାରା ଦାବୀ) ମଧ୍ୟ ଉଭୟ ସମୂହ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ତେଣୁକରି, ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ତଦନୁସାରେ କରିବ ।

ତେଣୁକରି ଉଚ୍ଚ ଚର୍ଚ୍ଚିତର ଥିବା ସମୂହ ଯେମିତିକି IT କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନକି ଏଡ଼େଇବା ପାଇଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବୀମାପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କର୍ମଚାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପରିବୀକ୍ଷାଧୀନ (ପ୍ରେଭେଣ୍ଟିଭ) ସମୟରେ ସେବା ଦେବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ସତର୍କତାମୂଳକ ମାନଦଣ୍ଡ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିପାରନ୍ତି ।

2. ନିୟୁତ୍ତିଦାତା - କର୍ମଚାରୀ ସମୂହମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ପାରମ୍ପରିକ ରୂପେ ନିୟୁତ୍ତିଦାତା - କର୍ମଚାରୀ ସମୂହମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ସମୂହ । ସମୂହ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନେବା ସମୟରେ ସମୂହ ସଂରଚନାର ବିଶେଷତା ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାର ହୋଇଥାଏ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକୁ ଅଣ-ନିୟୁତ୍ତିଦାତା କର୍ମଚାରୀ ସମୂହମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ବିଭିନ୍ନ ସମୂହ ସହିତ କାରବାର କରିବା ସମୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମୂହ ବୀମା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରୀ କରିଛି । ସେଭଳି ଅଣ-ନିୟୁତ୍ତିଦାତା ସମୂହରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି:

- a) ନିୟୁତ୍ତିଦାତା କଲ୍ୟାଣ ସଂଘ
- b) ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ଧାରକ
- c) ଏକ ବିଶେଷ ବ୍ୟବସାୟର ଗ୍ରାହକମାନେ ଯେଉଁଠି ଏକ ଆଡ୍-ଅନ୍ ଲାଭ ରୂପେ ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ
- d) ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ ସଂଘ କିମ୍ବା ସଂସ୍ଥାନର ରାଶକର୍ତ୍ତା

I. ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଯେହେତୁ ସମୁଦ୍ରପାରୀ ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୁଖ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ହୋଇଥାଏ, ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସାଧାରଣ ରୂପେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ଶୈଳୀକୁ ଅନୁସରଣ କରିପାରେ ।

ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତୀ ବୈୟକ୍ତିକ କମ୍ପାନୀ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ କିଛି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାରକୁ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

1. ପ୍ରିମିୟମ ହାର ପ୍ରସ୍ତାବକର ଆୟୁ ଏବଂ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରାର ଅବଧି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ
2. ଯେହେତୁ ବିଦେଶରେ ମେଡିକାଲ ଚିକିତ୍ସା ମହଙ୍ଗା ହୋଇଥାଏ, ପ୍ରିମିୟମ ହାର ସାଧାରଣତଃ ଘରୋଇ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକର ତୁଳନାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ।
3. ଏପରିକି ବିଦେଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ବି, USA ଏବଂ କାନାଡା ପ୍ରିମିୟମ ସର୍ବାଧିକ ହୋଇଥାଏ ।
4. ବିଦେଶରେ ମେଡିକାଲ ଚିକିତ୍ସା ନେବାପାଇଁ ପଲିସୀକୁ ଉପଯୋଗ କରିବାରେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ତେଣୁକରି କୌଣସି ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗର ଉପସ୍ଥିତିକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଚରଣରେ ଧ୍ୟାନପୂର୍ବକ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

J. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଚାରଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି :

ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାରେ, ବିଚାର କରାଯାଇଥିବା ମୁଖ୍ୟ କାରକ ହେଉଛି ବୀମିତର ବ୍ୟବସାୟ । ପେଶା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପାଦିତ କାର୍ଯ୍ୟର ସ୍ୱରୂପ ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସେହି ଛଳ ଯେଉଁଠି ଏକ କୋଠାଘର ନିର୍ମିତ ହେଉଛି ସେଇଠି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଏକ ସିଭିଲ ଇଞ୍ଜିନିୟର ଅପେକ୍ଷା ଏକ ଅଫିସ ମ୍ୟାନେଜର କାର୍ଯ୍ୟ ଛଳରେ ସଙ୍କଟର କମ୍ ସଂସର୍ଗରେ ଆସିଥାଏ । ଏକ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାପାଇଁ, ବ୍ୟବସାୟଗୁଡ଼ିକୁ ବିଭିନ୍ନ ସମୂହରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମୂହ ଅଧିକ କିମ୍ବା କମ୍ ହିସାବରେ ସମାନ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟ ସଂସର୍ଗକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଥାଏ ।

ସଙ୍କଟର ବର୍ଗୀକରଣ

ବ୍ୟବସାୟ ଆଧାରରେ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିସହିତ ଜଡ଼ିତ ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ତିନି ସମୂହରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ:

• ସଙ୍କଟ ସମୂହ I

ଆକାଉଣ୍ଟଟେଣ୍ଟ, ଡାକ୍ତର, ଓକିଲ, ବାସ୍ତୁଶିଳ୍ପୀ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି, ସେଭଳି ବିପତ୍ତିର ବ୍ୟବସାୟରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ।

• ସଙ୍କଟ ସମୂହ II

ନିର୍ମାତା, ଠିକାଦାର ଏବଂ ଅଧୀକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ଇଞ୍ଜିନିୟର ଏବଂ ସେଭଳି ବିପତ୍ତିର ବ୍ୟବସାୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି । ଶାରୀରିକ ଶ୍ରମରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି (ସମୂହ III ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ) ।

• ସଙ୍କଟ ସମୂହ III

ଭୂତଳ ଖଣିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ଚଳାଥିବା ଯାନଗୁଡ଼ିକରେ ଦୌଡ଼ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଲିପ୍ତ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ସେଭଳି ବିପତ୍ତିର ବ୍ୟବସାୟ/କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ।

ସଙ୍କଟ ସମୂହଗୁଡ଼ିକ ଯଥାକ୍ରମେ 'ସାମାନ୍ୟ', 'ମଧ୍ୟମ' ଏବଂ 'ଉଚ୍ଚ' ରୂପେ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ ଅଟନ୍ତି ।

ଆୟୁ ସୀମା

କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଜନସଂଖ୍ୟା (ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କର୍ମଚାରୀ) ପାଇଁ ସାଧାରଣ ଆୟୁ ସୀମା ହେଉଛି 18 -70 । ଅବଶ୍ୟ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଆୟୁ 5 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ନୂତନୀକରଣ କରିବା ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଓ ସର୍ବାଧିକ ଆୟୁ କମ୍ପାନୀଠୁ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ

ପରିବାର ପ୍ୟାକେଜ୍ ସୁରକ୍ଷା

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀରେ ଏକ ପରିବାର ପ୍ୟାକେଜ୍ ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ରହିଥାଏ ଯେଉଁଠି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ଉପାର୍ଜନ କରୁ ନ ଥିବା ପତି/ପତ୍ନୀକୁ ମୃତ୍ୟୁ ଏବଂ ସ୍ତ୍ରୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା (ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ) ପାଇଁ କେବଳ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ସମୂହ ପଲିସୀମାନଙ୍କରେ ପ୍ରିମିୟମ ଛାଡ଼/ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ

ପ୍ରିମିୟମ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ, ଯଦି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ଧରନ୍ତୁ 100 ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ । ସମୂହ ପଲିସୀକୁ ଅବଶ୍ୟ ଜାରୀ କରାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ସଂଖ୍ୟା କମ୍ ବି ଥାଏ, ଧରନ୍ତୁ 25 କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ବିନା ।

ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ମାନଦଣ୍ଡ

ସମୂହ ପଲିସୀମାନଙ୍କୁ ନାମିତ ସମୂହ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କେବଳ ଜାରୀ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲାଭକୁ ପାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ “ସମୂହ” ଚି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବର୍ଗଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରରେ ଆସିବା ଉଚିତ୍ :

- ନିଯୁକ୍ତିଦାତା – କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ କର୍ମଚାରୀର ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କ ସମେତ
- ଏକ ପଞ୍ଜିକୃତ ସମବାୟ ସଂସ୍ଥାର ସଦସ୍ୟ
- ପଞ୍ଜିକୃତ ସେବା କ୍ଲବ ର ସଦସ୍ୟ
- ବ୍ୟାଙ୍କ ର କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ /ଡାଇନର୍ /ମାଷ୍ଟର / ଭିସା ର ଧାରକ

ଉପରୋକ୍ତ ବର୍ଗ ମଧ୍ୟରୁ ଅଲଗା କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବର୍ଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପ୍ରୋଦ୍ୟୋଗିକୀ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର ବିମର୍ଶ କରାଯାଇ ପାରେ ଏବଂ ତା’ ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଯାଇ ପାରେ ।

ପ୍ରିମିୟମ

ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକର ବର୍ଗୀକରଣ ଓ ଚୟନିତ ଲାଭଗୁଡ଼ିକ ଅନୁସାରେ ବିଭିନ୍ନ ଦରର ପ୍ରିମିୟମ ନାମିତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଅନ୍-ଡ୍ୟୁଟି ସୁରକ୍ଷା

PA ପଲିସୀମାନଙ୍କରେ ଉଭୟ ଅନ୍-ଡ୍ୟୁଟି ଏବଂ ଅଫ-ଡ୍ୟୁଟି ସମୟାବଧି ପାଇଁ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ଅଲଗା ଅଲଗା ରୂପେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଥାଇପାରେ । ପ୍ରିମିୟମଟି ବୀମା ରାଶି, କାର୍ଯ୍ୟର ଘଣ୍ଟା ସଂଖ୍ୟା ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇଥାଏ । କେତେକ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟର ସମୟକୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ନିଜକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଚାହଁ ପାରନ୍ତି ।

ମୃତ୍ୟୁ ସୁରକ୍ଷାର ଅପବର୍ଜନ

ବୈୟକ୍ତିକ କମ୍ପାନୀ ମାର୍ଦ୍ଦଶୀକା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ମୃତ୍ୟୁଲାଭ ବ୍ୟତୀତ ସମୂହ P.A. ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକୁ ଜାରୀ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ ।

ସମୂହ ଛାଡ଼/ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ଏବଂ ବୋନସ୍/ମାଲସ୍

ସମୂହ ପଲିସୀମାନଙ୍କର ନୂତନୀକରଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣକୁ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଅନୁସାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

- ଅନୁକୂଳ ଅନୁଭୂତିକୁ ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରିମିୟମରେ ଏକ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ (ବୋନସ୍) ଦ୍ୱାରା ପୁରସ୍କୃତ କରାଯାଏ
- ପ୍ରତିକୂଳ ଅନୁଭୂତିକୁ ଏକ ଷ୍ଟେଲ୍ ଅନୁସାରେ, ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରିମିୟମର ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ (ମାଲସ୍) ଦ୍ୱାରା ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଏ
- ସାମାନ୍ୟ ହାର ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ଯଦି ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି, ଧରନ୍ତୁ, 70 ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥାଏ

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 5

1. ଏକ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ, ସମୂହ ଗଠିତ କରୁଥିବା କୌଣସି ବି ବ୍ୟକ୍ତି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିପରୀତ-ଚୟନ କରିପାରେ ।
2. ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କେବଳ ନିୟୁତ୍ତିଦାତା-କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ ମାନଙ୍କୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।
  - I. ଉକ୍ତି 1 ସତ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ଉକ୍ତି 2 ମିଥ୍ୟା ଅଟେ
  - II. ଉକ୍ତି 2 ସତ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ଉକ୍ତି 1 ମିଥ୍ୟା ଅଟେ
  - III. ଉକ୍ତି 1 ଏବଂ ଉକ୍ତି 2 ସତ୍ୟ ଅଟନ୍ତି
  - IV. ଉକ୍ତି 1 ଏବଂ ଉକ୍ତି 2 ମିଥ୍ୟା ଅଟନ୍ତି

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

- ଉତ୍ତର 1 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III
- ଉତ୍ତର 2 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III
- ଉତ୍ତର 3 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I
- ଉତ୍ତର 4 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV
- ଉତ୍ତର 5 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV

ଅଧ୍ୟାୟ H-05

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆମେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଦାବୀ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ଦଲିଲୀକରଣ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଆମେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ ପ୍ରବନ୍ଧନ କୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବା ଏବଂ TPA ମାନଙ୍କ ଭୂମିକାକୁ ବୁଝିବା ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

- A. ବୀମାରେ ଦାବୀ ପ୍ରବନ୍ଧନ
- B. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ ର ପ୍ରବନ୍ଧନ
- C. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀରେ ଦଲିଲୀକରଣ
- D. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA) କୁ ଭୂମିକା
- E. ଦାବୀ ପ୍ରବନ୍ଧନ – ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା
- F. ଦାବୀ ପ୍ରବନ୍ଧନ - ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ବିଦେଶଯାତ୍ରୀ ବୀମା

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅଧ୍ୟୟନ ପରେ, ଆପଣମାନେ ସକ୍ଷମ ହେବେ:

- a) ବୀମା ଦାବୀରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ହିତଧାରକ ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
- b) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ କିପରି ପ୍ରବନ୍ଧନ କରାଯାଏ, ତାହାର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ
- c) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିଭିନ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ
- d) ଦାବୀ ପାଇଁ ରିଜର୍ଭଗୁଡ଼ିକୁ କେମିତି ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ତାହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
- e) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ
- f) TPA ମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଅବଧାରଣା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଭୂମିକାକୁ ବୁଝିବା

A. ବୀମାରେ ଦାବୀ ପ୍ରବନ୍ଧନ

ଏହା ଅତି ଉତ୍ତମ ରୂପେ ବୁଝା ପଡ଼ିଛି ଯେ ବୀମା ହେଉଛି ଏକ 'ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି' ଏବଂ ପଲିସୀ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ଏକ 'ସାକ୍ଷୀ'। ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ଉତ୍ତର କରୁଥିବା ଏକ ବୀମିତ ଘଟଣାର ଘଟିବା ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ପ୍ରକୃତ ପରୀକ୍ଷା ଅଟେ । ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେତେ ଭଲ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ଏହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏହା କେତେ ଭଲ ରୂପେ ଏହାର ଦାବୀ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ରକ୍ଷା କରେ, ଏହା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ । ବୀମାରେ ମୁଖ୍ୟ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରକଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଦାବୀ ପ୍ରଦାନର କ୍ଷମତା ।

1. ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ରେ ହିତଧାରକ

ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରବନ୍ଧନ କିପରି କରାଯାଏ, ତାହାକୁ ଦେଖିବା ପୂର୍ବରୁ ଜଣେ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଆଗ୍ରହୀ ଥିବା ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

ଚିତ୍ର 1: ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ହିତ ଧାରକ

ଗ୍ରାହକ	ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବୀମା କ୍ରୟ କରେ, ସେ ପ୍ରଥମ ହିତଧାରକ ଅଟେ ଏବଂ 'ଦାବୀର ପ୍ରାପ୍ତିକର୍ତ୍ତା' ଅଟେ ।
ମାଲିକ	ବୀମା କମ୍ପାନୀର ମାଲିକ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ 'ଦାବୀର ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ରୂପେ' ଏକ ବଡ଼ ପାଣି ଥାଏ । ଯଦିଓ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ପଲିସୀଧାରକମାନଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରିତକାରୀ ପୂରଣ କରାଯାଏ, ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହା ସେମାନେ ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ରଖିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହନ୍ତି ।
ସଙ୍କଟାଙ୍କକ (underwriter)	ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝିବା ଓ ଉତ୍ତରଗୁଡ଼ିକର ତିଆରି କରିବା, ନିୟମାବଳୀ, ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଓ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା, ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଥାଏ ।

ବିନିୟାମକ	<p>ବିନିୟାମକ (ଭାରତୀୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ) ହେଉଛି ନିମ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ କରିବାର ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ହିତଧାରକ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ବୀମା ବାତାବରଣରେ ଶୁଖିଲା ରକ୍ଷା କରିବା ✓ ପଲିସୀ ଧାରକଙ୍କ ହିତର ସୁରକ୍ଷା କରିବା ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦୀର୍ଘାବଧି ଆର୍ଥିକ ହିତ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା
ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ	ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ ରୂପେ ପରିଚିତ ସେବା ମଧ୍ୟସ୍ଥ, ଯେଉଁମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରନ୍ତି
ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା/ ଟ୍ରୋକର	ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା/ଟ୍ରୋକରମାନେ ନା କେବଳ ପଲିସୀ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏକ ଦାବୀର ଅବସରରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସେବା ଦେବାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖାଯାଏ ।
ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା/ ଡାକ୍ତରଖାନା	ସେମାନେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ ଗ୍ରାହକ ଏକ ଅବାଧ୍ୟ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରାପ୍ତି କରେ, ବିଶେଷ ରୂପେ ଯେତେବେଳେ ଡାକ୍ତରଖାନାଟି TPA ର ସୂଚୀରେ ଥାଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନଗଦହୀନ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ।

ଏ ପ୍ରକାରେ, ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଦାବୀର ପ୍ରବନ୍ଧନ କରିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏହି ହିତଧାରକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକର ଦାବୀ ସମ୍ପନ୍ନୀୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା । ଅବଶ୍ୟ, ଏହା ହୋଇପାରେ ଯେ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ପରସ୍ପର ସହିତ ବିରୋଧୀ ଥାଇ ପାରନ୍ତି ।

ରିଜର୍ଭ କରି ରଖିବା: ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ତୁରନ୍ତ ଦାବୀର ସମାଧାନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇ ନ ପାରନ୍ତି ଏବଂ ବିବାଦ, ମକଦ୍ଦମା ଇତ୍ୟାଦିର ସୂଚନା କିମ୍ବା ପରିଶୋଧ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ । ତେଣୁ, ରାଶିପ୍ରଦାନ ଦେଇ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କୁ ଦାବୀ ରାଶିକୁ ରିଜର୍ଭରେ ରଖିବାକୁ ହୋଇଥାଏ । ରିଜର୍ଭ୍‌ଗଠିକ ସାଧାରଣତଃ ରାଶିସବୁର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଆକଳନ ଯାହା ବାକି ରହିଥିବା ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟତ୍ନ ।

ରିଜର୍ଭ କରି ରଖିବା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ଆଧାରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଖାତାରେ ସମସ୍ତ ଦାବୀ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାବଧାନର ରାଶିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏକ ହିତ ଧାରକ ନୁହେଁ ?

- I. ଗ୍ରାହକ
- II. ପୋଲିସ ବିଭାଗ
- III. ବିନିୟାମକ
- IV. TPA

B. ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀର ପ୍ରକ୍ରିୟା

1. ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରେ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଏକ ଦାବୀକୁ ସ୍ଵୟଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ଵାରା କିମ୍ବା ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA) ର ସେବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

ଏକ ଦାବୀ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବୀମାକର୍ତ୍ତା/TPA କୁ ଜଣା ପଡ଼ିବା ସମୟ ଠାରୁ ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ ରାଶିପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ ଚରଣ ଗୁଡ଼ିକର ସମୂହ ଦେଇ ଗତି କରେ , ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚରଣର ନିଜର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଥାଇ ।

ନିମ୍ନରେ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା (ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ବଡ଼ ଅଂଶ ଗଠିତ କରିଥାନ୍ତି ।

ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ଉତ୍ପାଦ କିମ୍ବା ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ କିମ୍ବା ଦୈନିକ ନଗଦ ଉତ୍ପାଦ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ପାଇଁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ସହାୟକ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଦୃଶ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏହି ତଥ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଯେ ସେଭଳି ଉତ୍ପାଦ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ସହିତ ଆସି ନ ପାରନ୍ତି ।

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତ ତଥା ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତ ପ୍ରକାରର ଦାବୀର ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ମୂଳଭୂତ ଚରଣଗୁଡ଼ିକ ସମାନ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର 2 : ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମୁଖ୍ୟତଃ ନିମ୍ନ ଚରଣଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ (ସେହି ସମାନ କ୍ରମରେ ନ ଥାଇ ପାରେ)

a) ସୂଚନା

ଦାବୀ ସୂଚନା ହେଉଛି ଗ୍ରାହକ ଓ ଦାବୀ ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କର ପ୍ରଥମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଗ୍ରାହକ କମ୍ପାନୀକୁ ସୂଚୀତ କରିପାରେ ଯେ ସେ ଏକ ହସ୍ତିଚାଳାଲଜେଶନ୍ ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରୁଛି କିମ୍ବା ତାହାରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ପରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇପାରେ, ବିଶେଷ ରୂପେ ଏକ ତାହାରଖାନାରେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଭର୍ତ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଏକ ଦାବୀ ଘଟଣାର ସୂଚନାର କାର୍ଯ୍ୟ କେବଳ ଔପଚାରିକତା ଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ, ବର୍ତ୍ତମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ଦାବୀର ସୂଚନା ଉପରେ ଜୋର୍ ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ଯୋଜନାବନ୍ଧ ଭର୍ତ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ହସ୍ତିଚାଳାଲଜେଶନ୍ ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ଜରୁରୀକାଳୀନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହସ୍ତିଚାଳାଲଜେଶନ୍ ର 24 ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋବାଇଲ୍ ଏସ୍/ବୀମାକର୍ତ୍ତା/TPA ମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଚଳାଯାଉଥିବା 24 ଘଣ୍ଟା ଖୋଲା ରହୁଥିବା କଲ୍ ସେଣ୍ଟର ତଥା ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଏବଂ ଇ – ମେଲ୍ ଜରିଆରେ ସୂଚନା ଦେବା ସମ୍ଭବ ଅଟେ ।

b) ପଞ୍ଜିକରଣ

ଥରେ ଯଦି ସୂଚନାଟି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ କିମ୍ବା TPA ଜରିଆରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ, ତାର ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକୁ ସଠିକତା ପାଇଁ ମ୍ୟାଟ୍ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା କିମ୍ବା ଦାବୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସଂଖ୍ୟା ଜାତ କରାଯାଏ ଓ ଦାବୀକର୍ତ୍ତାକୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ । ତାପରେ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟି ଉପରେ ଆଧାରିତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚର ପୂର୍ବ –ଅଧିକାର ତାହାରଖାନାକୁ ଦିଆଯାଇଥାଏ ଯଦି ସୂଚନାଟି ନଗଦ ହାନି ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଯୋଜନାବନ୍ଧ ସର୍ଜରୀ ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ ।

ଦାବୀ, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଧାରରେ ଅନ୍ତିମ ସମାଧାନ ପାଇଁ ଆସିଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଵୀକାର୍ଯ୍ୟତା, ବୀମା ରାଶି, କାଟ ଯୋଗ୍ୟ, ଉପ-ସୀମା ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ । ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ଅଭାବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହାକୁ ଏକତ୍ରିତ ରୂପେ, ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ରୂପେ ନୁହେଁ, ସୂଚୀତ କରାଯାଏ । ଏହା ଜାଣିବା ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା କେବଳ ସଂପୃକ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତାହାରଖାନାମାନେ ଅଧିକ ଚାର୍ଜ, ଦ୍ଵିଗୁଣ ଚାର୍ଜ କରିବାରେ ଲିପ୍ତ ନ ହୁଅନ୍ତି, ଏହା ମଧ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ମଧ୍ୟ ସଂପୃକ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ହସ୍ତିଚାଳାଲଜେଶନ୍ ସାଧାରଣତଃ ଏଲୋପ୍ୟାଥ୍ କ୍ ପକ୍ଷର ଚିକିତ୍ସା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ରୋଗୀଟି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପକ୍ଷର ଚିକିତ୍ସା ଦେଇ ଗତି କରିପାରେ ଯେପରି କି :

- ✓ ଯୁନାନୀ
- ✓ ସିଙ୍କ
- ✓ ହୋମିଓପ୍ୟାଥ୍
- ✓ ଆୟୁର୍ବେଦ
- ✓ ନ୍ୟାଚୁରୋପାଥ୍ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହିସବୁ ଚିକିତ୍ସାକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରନ୍ତି, ଅବଶ୍ୟ ଉପ-ସୀମାଗୁଡ଼ିକ ଥାଇ ପାରନ୍ତି ।

ଚେଲିମେଡ଼ିସିନ୍: ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ, ମେଡିକାଲ ବୀମା ପଲିସୀର ନିୟମ ଓ ସର୍ଭାବଳୀରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଚେଲିମେଡ଼ିସିନ୍ ର ଅନୁମତି ଦେଇଛି ଯେଉଁଠି ବି ନିୟମିତ ଚିକିତ୍ସାୟ ପରାମର୍ଶର ଅନୁମତି ଅଛି ।

ଏହା ସେହି ବୀମାଧାରକ ଯେଉଁମାନେ କରୋନା ଭାଇରସ୍ ସଂକ୍ରମଣ କାରଣରୁ ସେମାନଙ୍କ ଘରୁ ବାହାରକୁ ଯିବାପାଇଁ ଏଡ଼େଇଥାନ୍ତି କିମ୍ବା ଯଦି ସେମାନେ ନିଜକୁ କ୍ୱାରାନ୍ତାଇନ୍ ରେ ରଖିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ଅନଲାଇନ୍ ରେ କିମ୍ବା ଚେଲିଫୋନ ମାଧ୍ୟମରେ ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର୍ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ପରାମର୍ଶ ନେବାପାଇଁ ପସନ୍ଦ କରିପାରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଅକ୍ତିମ ଦାବୀର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା : ସେହି କାରକ ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଦାବୀ ରାଶିର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି :

- a) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ଉପଲକ୍ଷ ବୀମା ରାଶି
- b) ପୂର୍ବରୁ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଦାବୀକୁ ବିଚାରକୁ ନେବା ପରେ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉପଲକ୍ଷ ଅବଶିଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶି:
- c) ଉପ-ସୀମା
- d) ରୋଗ ପାଇଁ ବିଶେଷ କୌଣସି ସୀମା ଯାଞ୍ଚ କରିବା
- e) ସଂଗ୍ରହୀତ ବୋନସ ପାଇଁ ଅଧିକାରୀ ଅଟେ କି ନୁହେଁ, ଏହା ଯାଞ୍ଚ କରିବା
- f) ସୀମା ସହିତ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟୟ:

ଅକ୍ତିମରେ ଯାହାସବୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଯଥାର୍ଥ ଏବଂ ପ୍ରଥାଗତ ଚାର୍ଜ ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେବା କିମ୍ବା ବିତରଣ ଚାର୍ଜ, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷ ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ମାନକ ଚାର୍ଜ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ/କ୍ଷତ ର ସ୍ୱରୂପକୁ ବିଚାର କରି, ସଦୃଶ କିମ୍ବା ସେଭଳି ସେବା ପାଇଁ ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଚଳିତ ଚାର୍ଜ ସହିତ ସୁସଙ୍ଗତ ଅଟନ୍ତି ।

ପୂର୍ବେ ପ୍ରତ୍ୟେକ TPA/ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ନିଜର ଅଣ-ଦେୟ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ତାଲିକା ରହିଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ମାନକୀକରଣ କରାଯାଇଛି ।

c) ଦାବୀର ପ୍ରଦାନ

ଥରେ ଯଦି ଦେୟ ଦାବୀ ରାଶିର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ, ଗ୍ରାହକ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନା, ଯାହା ବି ପ୍ରକରଣ ହୋଇଥାଉ, ତାହାକୁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ । ରାଶିପ୍ରଦାନ ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଦାବୀ ଚଳାକୁ ଗ୍ରାହକର ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବା ଜରିଆରେ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

d) ଦାବୀର ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀର ଅନୁଭୂତି ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର 10% ଠାରୁ 15% ପଲିସୀର ନିୟମାବଳୀ ମଧ୍ୟରେ ଆସି ନ ଥାନ୍ତି । ଏହା ବିଭିନ୍ନ କାରଣରୁ ହୋଇପାରେ ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ହେଉଛି:

- i. ଭର୍ତ୍ତିର ତାରିଖ ବୀମାର ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।
- ii. ଏହି ସଦସ୍ୟ ଯାହାପାଇଁ ଦାବୀଟି କରାଯାଇଥାଏ, ସେ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।
- iii. ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଯୋଗୁଁ (ଯେଉଁଠି ପଲିସୀ ସେଭଳି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଅପବର୍ଜିତ କରେ) ।

- iv. ବୈଧ କାରଣ ନ ଥାଇ ଦାଖଲରେ ଅନୁଚିତ ବିଳମ୍ବନ ।
- v. କୌଣସି ସକ୍ରିୟ ଚିକିତ୍ସା ନ ଥାଏ; ଭର୍ତ୍ତି କେବଳ ଯାଞ୍ଚ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ ।
- vi. ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଇଥିବା ରୋଗ କୁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବହିର୍ଭୂତ କରାଯାଇଥାଏ ।
- vii. ରୋଗର କାରଣ ମଦ କିମ୍ବା ଦ୍ରବ୍ୟ ର ଦୁଃସ୍ତ୍ରୟୋଗ ହୋଇଥାଏ
- viii. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ 24 ଘଣ୍ଟାଠାରୁ କମ୍ ହୋଇଥାଏ ।

ଏକ ଦାବୀର ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା କିମ୍ବା ଖଣ୍ଡନ (କୌଣସି ବି କାରଣଯୋଗୁ ହୋଇଥାଉ) କୁ ବୀମାକମ୍ପାନୀ ଦ୍ଵାରା ଲିଖିତ ରୂପେ ଗ୍ରାହକକୁ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ, ସେଭଳି ଅସ୍ଵୀକୃତି ପତ୍ର ପଲିସୀ ନିୟମ/ସର୍ତ୍ତ ଯାହା ଉପରେ ଦାବୀଟିକୁ ଅସ୍ଵୀକୃତ କରାଗଲା ତାହାକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି, ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା ପାଇଁ କାରଣକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଅଭିଯୋଗ ବ୍ୟତୀତ, ଦାବୀର ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିମ୍ନ ମାନକୁ ଆପ୍ରୋଭ୍ କରିବାପାଇଁ ଗ୍ରାହକ ପାଖରେ ବିକଳ୍ପ ଥାଏ :

- ✓ ବୀମା ଲୋକପାଳ କିମ୍ବା
- ✓ ଉପଭୋକ୍ତା ଆୟୋଗ କିମ୍ବା
- ✓ ଆଇ.ଆର. ଡି.ଏ.ଆଇ. କିମ୍ବା
- ✓ ଆଇନ ଅଦାଲତ ।

e) ସନ୍ଦେହଜନକ ଦାବୀ ଗୁଡ଼ିକ କମ୍ପାନୀ / TPA ମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ଯାଞ୍ଚ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ

ଯେଉଁଠାରେ ବି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଧୋକାବାଜୀର ସନ୍ଦେହ କରେ, ଏହା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ କରାଇପାରେ । ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ କରାଯାଇଥିବା କପଚର କେତେକ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି :

- i. ପରରୂପ ଧାରଣ, ବୀମିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଚିକିତ୍ସୀତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।
- ii. ଏକ ଦାବୀ କରିବାପାଇଁ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ମିଥ୍ୟା ରଚନା ଯେଉଁଠି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।
- iii. ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି, ଡାକ୍ତରଖାନାର ସହାୟତାରେ କମ୍ପା. କପଚପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ଜାତ କରାଯାଇଥିବା ବାହ୍ୟ ବିଲଗୁଡ଼ିକର ସଂଯୋଜନ ଦ୍ଵାରା ।
- iv. ରୋଗ ନିଦାନର ମୂଲ୍ୟକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାପାଇଁ ବାହ୍ୟ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସାକୁ ଆନ୍ଧ୍ର ରୋଗୀ / ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା, ଯାହା କେତେକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ସେହିସବୁ ଦାବୀ ଯାହାକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯାଞ୍ଚ/ଅନୁସନ୍ଧାନ ଆରମ୍ଭ କରାଯିବ ଏବଂ ଅତି ଶୀଘ୍ର ସଂପନ୍ନ କରାଯିବ, କୌଣସି ବି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାବୀ ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତିର ତାରିଖଠାରୁ 90 ଦିନଠାରୁ ଅଧିକ ନ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଅନୁସନ୍ଧାନ ପୂରା ହେବାର 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଦାବୀର ସମାଧାନ ହେବା ଉଚିତ୍ । (ଦୟାପୂର୍ବକ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ (ପଲିସୀଧାରକଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା), 2017 ବିନିୟମନ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ଅଦ୍ୟତନ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମର ସମ୍ବନ୍ଧ ନିଅନ୍ତୁ)

f) TPA ଦ୍ଵାରା ନଗଦହାନ ସମାଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଏକ ନଗଦହାନ ସୁବିଧା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ? ଏହାର କେନ୍ଦ୍ରରେ ଏକ ଚୁକ୍ତି ଅଛି ଯାହା ମଧ୍ୟକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର TPA ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ପ୍ରବେଶ କରେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମେଡିକାଲ ସେବା ପ୍ରଦାତାମାନଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ଭବ ଅଟେ । ନଗଦହାନ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଏହି ବିଭାଗରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି :

ଟେବୁଲ 3.1

<p>ତରଣ 1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ଏକ ଗ୍ରାହକ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ଏକ କ୍ଷତର ମୁକାବିଲା କରେ ଏବଂ ତେଣୁ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ତାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଏ । ସେ (କିମ୍ବା ତା' ଡରଫରୁ କେହି ଜଣେ) ଡାକ୍ତରଖାନାର ବୀମା ଡେସ୍କକୁ, ନିମ୍ନ ବୀମା ବିବରଣୀ ସହିତ, ଆପ୍ରେସ୍ କରେ : <ol style="list-style-type: none"> TPA ନାମ ଗ୍ରାହକର ସଦସ୍ୟତା ସଂଖ୍ୟା ମାକର୍ତ୍ତାର ନାମ, ଇତ୍ୟାଦି
<p>ତରଣ 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ଡାକ୍ତରଖାନା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୂଚନାର ଅନୁପାଳନ କରେ ଯେପରି କି : <ol style="list-style-type: none"> ରୋଗର ନିଦାନ ଚିକିତ୍ସା ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ନାମ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ଦିବସ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଆକଳିତ ମୂଲ୍ୟ /ଖର୍ଚ୍ଚ • ଏହାକୁ ନଗଦହାନ ଅନୁଜ୍ଞା ଫର୍ମ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ପ୍ରାରୂପରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ।
<p>ତରଣ 3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • TPA ନଗଦହାନ ଅନୁଜ୍ଞା ଫର୍ମରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନାର ଅଧ୍ୟୟନ କରେ ଏବଂ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଏ ଯେ ନଗଦହାନ ପ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯାଇ ପାରିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଯଦି ଦିଆଯାଇ ପାରିବ, କେତେ ପରିମାଣର ରାଶି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ପ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଏହାକୁ ବିନା ବିଳମ୍ବରେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ସୂଚାତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।
<p>ତରଣ 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • TPA ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ରାଶିକୁ ରୋଗୀର ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା ରୂପେ ରଖି, ରୋଗୀକୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ଵାରା ଚିକିତ୍ସା ଦିଆଯାଏ । ଅଣ-ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଏକ ଜମା ଦେଇ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କୌଣସି ସହ-ଦେଇ) ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସଦସ୍ୟକୁ କୁହାଯାଇପାରେ ।
<p>ତରଣ 5</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ଯେତେବେଳେ ରୋଗୀଟି ଡିସ୍ଚାର୍ଜ୍ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ, ଡାକ୍ତରଖାନା TPA ଦ୍ଵାରା ଅନୁମୋଦିତ ରୋଗୀର ଖାତାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଜମା ରାଶିକୁ ବୀମା ଦ୍ଵାରା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ବାସ୍ତବ ଚିକିତ୍ସା ଚାର୍ଜ୍ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାଞ୍ଚ କରେ । • ଯଦି ଜମାଟି କମ୍ ହୋଇଥାଏ, ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦହାନ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଜମାର ଅତିରିକ୍ତ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରେ । • TPA ତାହାର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରେ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ରାଶିର ସ୍ଵୀକୃତି ଦିଏ ।
<p>ତରଣ 6</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ରୋଗୀ ଅଣ-ସ୍ଵୀକାର୍ଯ୍ୟ ଚାର୍ଜ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ତାକୁ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ୍ ମିଳେ ଦଲିଲୀକରଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ, ଦାବୀ ଫର୍ମ ଓ ବିଲ ରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର କରିବା ପାଇଁ ତାକୁ କୁହାଯାଏ ।

<p>ଚରଣ 7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ଡାକ୍ତରଖାନା ସମସ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ସମେକିତ କରେ ଏବଂ ବିଲ୍ ର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ TPA ପାଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରେ ।
<p>ଚରଣ 8</p>	<ul style="list-style-type: none"> • TPA ଦାବୀର ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବ ଏବଂ ସମସ୍ତ ବିବରଣୀକୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବା ପରେ ରାଶିପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରିବ ।

g) ଗ୍ରାହକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ତା' ପାଖରେ ବୀମାର ବିବରଣୀସବୁ ଅଛି ।

ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ ତାର TPA କାର୍ଡ, ପଲିସୀ ପ୍ରତିଲିପି, ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଯେବେ ଏସବୁ ଉପଲବ୍ଧ ନ ହୁଅନ୍ତି, ସେ TPA କାର୍ଡ, ପଲିସୀ ପ୍ରତିଲିପି, ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ।

- i. ଗ୍ରାହକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ତା' ପରାମର୍ଶଦାତା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ଡାକ୍ତରଖାନାଟି TPA ର ନେଟୱର୍କରେ ଅଛି କି ନାହିଁ । ଯଦି ନାହିଁ, ସେ TPA ସହିତ ଉପଲବ୍ଧ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେଉଁଠି ସେହି ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ ।
- ii. ସେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯେ ପୂର୍ବ-ଅନୁଜ୍ଞା ଫର୍ମରେ ସଠିକ୍ ବିବରଣୀସବୁର ପ୍ରବିଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଫର୍ମକୁ 2013 ରେ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ. ଦ୍ୱାରା ମାନକୀକରଣ କରାଯାଇଛି ଯଦି ପ୍ରକରଣଟି କ୍ଷୁଦ୍ର ନ ଥାଏ, TPA ନଗଦହୀନ ସୁବିଧାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିପାରେ କିମ୍ବା ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇପାରେ ।
- iii. ସେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଚାର୍ଜଗୁଡ଼ିକ ସୀମାଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସୁସଂଗତ ଅଟନ୍ତି ଯେମିତି କି ରୁମ ଉଡ଼ା ଏବଂ ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ ଭଳି ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚିକିତ୍ସା ଉପରେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସୀମା (କ୍ୟାପ୍) ।
- iv. ଗ୍ରାହକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ବିଷୟରେ ଆଗରୁ TPA କୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ସ୍ୱୀକୃତି ଯାହା ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ପୂର୍ବରୁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ, ତାହାକୁ TPA ପାଖକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ରୋଗୀଟି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଅନାବଶ୍ୟକ ରୂପେ ଅପେକ୍ଷା ନ କରେ ।

ଏହା ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ଯେ ଗ୍ରାହକ ଅନୁରୋଧ କରିଥାଏ ଏବଂ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ନଗଦ ହୀନ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଅନୁମୋଦନ ନେଇଥାଏ କିନ୍ତୁ ରୋଗୀଟିକୁ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ । ସେଭଳି ପ୍ରକରଣଗୁଡ଼ିକରେ, ଗ୍ରାହକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ TPA କୁ ସୂଚୀତ କରିବା ପାଇଁ କହିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ନଗଦହୀନ ଅନୁମୋଦନର ଉପଯୋଗ କରାଯାଉ ନାହିଁ ।

ଯଦି ଏହା କରା ନ ଯାଏ, ଅନୁମୋଦିତ ରାଶିକୁ ଗ୍ରାହକର ପଲିସୀରେ ବ୍ଲକ୍ କରାଯାଇ ପାରେ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁରୋଧର ସ୍ୱୀକୃତିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ ।

C. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକରେ ଦଲିଲୀକରଣ

ଏହି ବିଭାଗ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦସ୍ତାବିଜ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ତାର ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ :

1. ଡିପ୍ଲୋମା ସାରାଂଶ

ଡିପ୍ଲୋମା ସାରାଂଶକୁ ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ ରୂପେ ପରିଗଣିତ କରାଯାଇପାରେ ଯାହା ଏକ ସ୍ୱାକ୍ଷ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବାରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ରୋଗୀର ଅବସ୍ଥା ଓ ଚିକିତ୍ସାର ବର୍ଗ ବିଷୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନାର ବିବରଣୀ ଦିଏ ଏବଂ ରୋଗୀ/କ୍ଷତ ଓ ଚିକିତ୍ସାର ବର୍ଗକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରୂପେ ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସ୍ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଯେଉଁଠି ରୋଗୀଟି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଜୀବିତ ରହେ ନାହିଁ, ଡିପ୍ଲୋମା ସାରାଂଶକୁ ଅନେକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ମୃତ୍ୟୁ ସାରାଂଶ କୁହାଯାଇଥାଏ । ଡିପ୍ଲୋମା ସାରାଂଶକୁ ସର୍ବଦା ମୂଳ ରୂପେ ମଗାଯାଇଥାଏ ।

2. ଯାତ୍ରା/ଅନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ

ଯାତ୍ରା ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକ ରୋଗର ନିଦାନ ଓ ଚିକିତ୍ସାକୁ ତୁଳନା କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାନ୍ତି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେହି ସଠିକ୍ ଅବସ୍ଥା ଯାହା ଚିକିତ୍ସାପାଇଁ ପ୍ରୋସାହିତ କଲା ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ସମୟରେ କରିଥିବା ପ୍ରଗତିକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ରକ୍ତ ପରୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ, ଏକ୍ସ-ରେ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ବାୟୋପ୍ସି ରିପୋର୍ଟ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିଶେଷ ଅନୁରୋଧରେ ଏକ୍ସ-ରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଫିଲ୍ମଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରାହକକୁ ଫେରାଇ ଦେଇ ପାରେ ।

3. ସମେକିତ ଏବଂ ବିସ୍ତୃତ ବିଲ୍

ଏହା ହେଉଛି ସେହି ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ଯେ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କ'ଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ । ଯେତେବେଳେ ସମେକିତ ବିଲ୍ ସମଗ୍ର ଚିତ୍ରକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରେ, ବିସ୍ତୃତ ବିଲ୍ ସମ୍ବନ୍ଧ କୋଡ୍ ସହିତ ବ୍ରେକ୍ ଅପ୍ କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବ । ବିଲ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ ମୂଳରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତି କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

4. ରାଶି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ରସିଦ୍

ଏକ ସ୍ୱାକ୍ଷ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀର ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଡାକ୍ତରଖାନା ଠାରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶିର ଏକ ଔପଚାରିକ ରସିଦ୍ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରିବ ଯାହା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବିଲ୍ ର ମୋଟ ରାଶିର ଅନୁରୂପ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ରସିଦ୍ ଟି କ୍ରମାଙ୍କିତ ଏବଂ/କିମ୍ବା ମୁଦ୍ରାଙ୍କିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ତାକୁ ମୂଳରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

5. ଦାବା ଫର୍ମ

ଦାବା ଫର୍ମ ହେଉଛି ଦାବୀଟିକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବାପାଇଁ ଔପଚାରିକ ଏବଂ ବୈଧିକ ଅନୁରୋଧ ଏବଂ ତାକୁ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାକ୍ଷରିତ କରାଯାଏ ମୂଳ ରୂପେ ଦାଖଲ କରାଯାଏ । ଦାବା ଫର୍ମକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ ଦ୍ୱାରା ମାନକୀକରଣ କରାଯାଇଛି ।

ରୋଗ, ଚିକିତ୍ସା ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ସୂଚନା ବ୍ୟତୀତ, ଦାବା ଫର୍ମରେ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଦେଉଥିବା ଘୋଷଣାପତ୍ର ହେଉଛି କାନୁନୀ ଅର୍ଥରେ ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ ।

6. ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ

ଆମ ଜୀବନରେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ଉପଯୋଗ ସହିତ, ପରିଚୟର ସାଧାରଣ ପ୍ରମାଣ ଏହା ସତ୍ୟାପିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଯେ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣେ ଏବଂ ସେହି ଏକା ବ୍ୟକ୍ତି ଅଟନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ପରିଚୟ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହାକୁ ମଗାଯାଇଥାଏ, ତାହା ହୋଇପାରେ ଭୋଟର ପରିଚୟ ପତ୍ର, ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ, PAN କାର୍ଡ, ଆଧାର କାର୍ଡ ଇତ୍ୟାଦି ।

7. ବିଶେଷ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକ ଦସ୍ତାବିଜ

କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାରର ଦାବୀ ଥାଏ ଯାହା ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟତୀତ ଅତିରିକ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ । ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି:

- ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ଯେଉଁଠି ପଞ୍ଜିକୃତ ଥାନା ପାଇଁ FIR କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ଵାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା-କାନୁନୀ, ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।
- ଜଟିଳ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟର ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେସ୍ ଇନଡୋର୍ କାଗଜପତ୍ର ।
- ଡାଇଲିସିସ୍/ କେମୋଥେରାପି / ଫିଜିଓଥେରାପି ଚାର୍ଜ୍ ଯେଉଁଠି ପ୍ରମୁଖ୍ୟ ।
- ଡାକ୍ତରଖାନା ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ଯେଉଁଠି ଡାକ୍ତରଖାନାର ପରିଭାଷାର ଅନୁପାଳନକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥାଏ ।

ସ୍ଵୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ, ଏକ ଆକ୍ସ-ରୋଗୀକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଚିକିତ୍ସାର ବିବରଣୀ ଦେଉଥିବା କେଉଁ ଦସ୍ତାବିଜକୁ, ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ରଖାଯାଇଥାଏ ?

- ଯାଞ୍ଚ/ଅନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ
- ଡିସ୍ଚାର୍ଜ୍ ସାରାଂଶ
- କେସ୍ କାଗଜପତ୍ର
- ଡାକ୍ତରଖାନା ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ସ୍ଵୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 3

ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ଆଧାରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଖାତାରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଦାବୀପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାବଧାନର ରାଶିକୁ _____ କୁହାଯାଏ ।

- ସମୂହକରଣ
- ଆକାଉଣ୍ଟିଙ୍ଗ୍
- ରିଜର୍ଭ୍ କରି ରଖିବା
- ନିବେଶ କରିବା

D. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA) କୁ ଭୂମିକା

TPA ର ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ପୂର୍ବର ଅଧ୍ୟୟନମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । TPA ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସେବାଗୁଡ଼ିକୁ ଜାଣିବା ମହତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯାହା ଫଳରେ ଗ୍ରାହକକୁ ବିକ୍ରମ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ଵାରା ଉଚିତ୍ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

TPA ସେବାଗୁଡ଼ିକର ପରିସର ବୀମା ପଲିସୀର ବିକ୍ରୟ ଓ ଜାରୀ ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । TPA ମାନଙ୍କ ଉପଯୋଗ କରୁ ନ ଥିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେବାଗୁଡ଼ିକୁ ଇନ୍-ହାଉସ୍ ଦଳ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ କରାଯାଏ ।

1. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ବିକ୍ରୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସେବା

- a) ଥରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମଟି ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଗଲେ, ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ।
- b) ଯଦି ଏକ TPA କୁ ପଲିସୀର ସେବା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଉପଯୋଗ କରାଯାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକ ଓ ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନାକୁ TPA କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।
- c) TPA ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନାମାଙ୍କିତ କରେ (ଯେତେବେଳେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ପଲିସୀ ନେବା ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥାଏ, ସଦସ୍ୟ ସେମାନେ ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି) ଏବଂ ଭୌତିକ କିମ୍ବା ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ରୂପେ ହେଉ, ଏକ କାର୍ଡ ରୂପେ ଏକ ସଦସ୍ୟତା ପରିଚୟ ପତ୍ର ଜାରୀ କରି ପାରେ ।
- d) TPA ସହିତ ସଦସ୍ୟତାକୁ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ତଥା ଦାବୀର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ସଦସ୍ୟ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ କିମ୍ବା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପଲିସୀର ସହାୟତା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।
- e) TPA ଦାବୀ କିମ୍ବା ନଗଦହୀନ ଅନୁରୋଧକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ସମ୍ମତ ହୋଇଥିବା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରେ ।
- f) ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଏକ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଧାରଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ପଲିସୀ ଓ TPA ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କରେ ।
- g) TPA ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ଅନୁରୋଧ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସୂଚନା ଆଧାରରେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପୂର୍ବ-ଅନୁମୋଦିତ କିମ୍ବା ଏକ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପତ୍ର ଜାରୀ କରେ ।
- h) ଯେଉଁଠି ସୂଚନାଟି କ୍ଷୁଦ୍ର କିମ୍ବା ଉପଲବ୍ଧ ନ ଥାଏ, TPA ନଗଦହୀନ ଅନୁରୋଧକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିପାରେ । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାବୀକୁ ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଧାରରେ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇପାରେ ।

2. ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଏବଂ ସଂପର୍କ ପ୍ରବନ୍ଧନ

ଯେହ୍ନେତୁ TPA ମାନେ ଦାବୀ ସେବା ପ୍ରଦାନରେ ସଂପୃକ୍ତ ଥାଆନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ପାଖରେ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ଡେସ୍କ ଥାଏ ।

E. ଦାବୀ ପ୍ରବନ୍ଧନ - ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା

ଦାବୀର ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଦିଗଗୁଡ଼ିକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ୍ :

- a) ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦାବୀଟି କରାଯାଏ, ସେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି
- b) ପଲିସୀଟି ଦୁର୍ଘଟଣା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୈଧ ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି
- c) ହାନିଟି ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଅଛି
- d) ହାନିଟି “ଦୁର୍ଘଟଣା” ମଧ୍ୟରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ରୋଗ ମଧ୍ୟରୁ ନୁହେଁ

- e) କୌଣସି କପଟ ପାଇଁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଏବଂ ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ଭାର ଦେବା
- f) ଦାବୀକୁ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରିବା ଏବଂ ତା' ପାଇଁ ରିଜର୍ଭ ସୃଷ୍ଟି କରିବା
- g) ଚର୍ଚ୍ଚାବଳୀର ଗଠନ (ଦାବୀ ସେବା ପ୍ରଦାନ ସମୟ) କୁ ରଖିବା ଏବଂ ଗ୍ରାହକକୁ ଦାବୀର ବିକାଶ ବିଷୟରେ ସୂଚୀତ କରି ରଖିବା ।

1. ଦାବୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ

ଦାବୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ, ଦାବୀର ବୈଧତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ଏବଂ ହାନିର ପ୍ରକୃତ କାରଣ ଓ ମାତ୍ରାକୁ ବାହାର କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇଥାଏ । ଦାବୀ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ଯଦି ଏକ ଦାବୀ ସମ୍ବେଦନକର ଜଣା ପଡ଼େ, ଦାବୀକୁ ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ ଏକ ଆନ୍ତରିକ/ବ୍ୟବସାୟିକ ଯାଞ୍ଚକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ପ୍ରକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶକାର ଉଦାହରଣ:

ସଡ଼କ ଗ୍ରାଫିକ୍ ଦୁର୍ଘଟଣା

- i. ଦୁର୍ଘଟଣାଟି କେବେ ଘଟିଲା-ସଠିକ୍ ସମୟ ଏବଂ ତାରିଖ, ସ୍ଥାନ? ତାରିଖ ଏବଂ ସମୟ
- ii. ବାମିଡ଼ି ଏକ ପଦାତିକ, ଯାତ୍ରୀ/ ପଛରେ ବସିଥିବା ଚାଳକ ରୂପେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ସଂପୃକ୍ତ ଥିବା ବାହନ ଚଳାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲା କି?

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ଗୁଡ଼ିକରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କପଟ ଏବଂ ରହସ୍ୟ ଉନ୍ମାଚନ ର କେତେକ ଉଦାହରଣ :

- i. TTD ଅବଧୂରେ ଅତିରଞ୍ଜନ
- ii. ଅସ୍ପଷ୍ଟତାକୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଉ.ସ୍ୱ. ଘରେ ରିପୋର୍ଟ କରାଯାଇଥିବା 'ପଡ଼ିବା /ଖସିବା' ପରେ ରୋଗ ନିଦାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ପିଠିବ୍ୟଥାକୁ ଏକ PA ଦାବୀକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା

ଡିପ୍ଲୋମା ଭାଉଚର ହେଉଛି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ, ବିଶେଷ ରୂପେ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀରେ ସଂପୃକ୍ତ କରିଥାନ୍ତି । ପ୍ରସ୍ତାବ ସମୟରେ ନାନିତ ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାପ୍ତି କରିବା ମଧ୍ୟ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଏବଂ ତାହା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଏକ ଅଂଶ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

2. ଦାବୀ ଦଲିଲୀକରଣ – ପ୍ରତ୍ୟେକ କମ୍ପାନୀ ଏକ ତାଲିକା ଦେଇଥାଏ

- a) ଦାବୀଦାରର ନାମାତ/ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାକ୍ଷରିତ ଉଚିତ୍ ରୂପେ ପୂରା କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ଫର୍ମ
- b) ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟର ମୂଳ କିମ୍ବା ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି ।
- c) ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରମାଣପତ୍ରର ମୂଳ କିମ୍ବା ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି ।
- d) ଯଦି ଆୟୋଜିତ କରାଯାଇଥାଏ, ଶବ ବ୍ୟବହେଦ (Post Mortem) ରିପୋର୍ଟର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି ।

- e) AML (ଏଣ୍ଟି-ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ୍) ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି – ନାମ ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ (ପାସ୍ପୋର୍ଟ/ PAN କାର୍ଡ/ଭୋଟର ଆଇ.ଡି/ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ), ଠିକଣା ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ (ଟେଲିଫୋନ ବିଲ୍/ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ବିବରଣ, ବିଜୁଳୀ ବିଲ୍/ରାଶନ୍ କାର୍ଡ) ।
- f) ସମସ୍ତ ବୈଧ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଉଚିତ୍ ରୂପେ ହସ୍ତାକ୍ଷରିତ ଏବଂ ନୋଟାରୀକରଣ କରାଯାଇଥିବା ଉଭୟ ଶପଥପତ୍ର (ଆପିଡେପିଟ୍) ଏବଂ ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବଣ୍ଟ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇଥିବା ବୈଧ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର
- g) ବୀମିତର ବିକଳାଙ୍ଗତାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରୁଥିବା ଏକ ସିଭିଲ୍ ସର୍ଜନ କିମ୍ବା କୌଣସି ସମତୁଲ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ପ୍ରମାଣପତ୍ର
- h) ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ବିକଳାଙ୍ଗତାର ପ୍ରକାର ଏବଂ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଅବଧି ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଥିବା ମେଡିକାଲ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଠାରୁ ସଠିକ୍ ଛୁଟି ଅବଧିର ବିବରଣୀ ଦେଉଥିବା, ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଦ୍ୱାରା ଉଚିତ୍ ରୂପେ ହସ୍ତାକ୍ଷରିତ ଏବଂ ମହର ପ୍ରାପ୍ତ ଛୁଟି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ।

ଉପରୋକ୍ତ ତାଲିକାଟି କେବଳ ସାଂକେତିକ ଅଟେ, ଆହୁରି ଅଧିକ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ (କ୍ଷତ ଚିହ୍ନର ଫଟୋଗ୍ରାଫ, ଦୁର୍ଘଟଣା ସ୍ଥଳ ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ), କେସ୍ ର ବିଶେଷ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଆଧାରରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ, ବିଶେଷ ରୂପେ ସନ୍ଦେହ ଜନକ କପଚ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଥିବା କେସ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇପାରେ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 4

- ନିମ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଦାବୀ ପାଇଁ ଦାଖଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ?
- I. ଦାବାଦାର ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାକ୍ଷରିତ ଉଚିତ୍ ରୂପେ ପୂରଣ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ଫର୍ମ ।
  - II. ବୀମା ପଲିସୀର ପ୍ରତିଲିପି
  - III. ବୀମିତର ବିକଳାଙ୍ଗତାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରୁଥିବା ଏକ ସିଭିଲ୍ ସର୍ଜନ କିମ୍ବା କୌଣସି ସମତୁଲ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ପ୍ରମାଣପତ୍ର
  - IV. ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ଫିଟନେସ୍ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରି ଯେ ବୀମିତ ତାର ସାମାନ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପାଦିତ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ ।

F. ଦାବୀ ପ୍ରବନ୍ଧନ – ସମୁଦ୍ରପାରୀ (ବିଦେଶ) ଯାତ୍ରା ବୀମା

ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ବିଷୟରେ ପୂର୍ବରୁ ଉତ୍ପାଦ ଅଧ୍ୟାୟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ଏହି ବିଭାଗ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରେ ଯେ ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ସମୟରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ କିପରି ସଂଚାଳିତ କରାଯାଏ ।

ଦାବୀ ସେବାଗୁଡ଼ିକରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

- a) 24*7 ଆଧାରରେ ଦାବୀ ସୂଚନାକୁ ନେବା;
- b) ଦାବୀ ଫର୍ମ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପଠାଇବା;

- c) ଏକ ହାନି ପରେ ତୁରନ୍ତ କ'ଣ କରିବାକୁ ହୁଏ, ତା' ଉପରେ ଗ୍ରାହକର ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିବା;
- d) ମେଡିକାଲ ଏବଂ ରୋଗ ଦାବୀ ପାଇଁ ନଗଦ ହାନି ସେବାକୁ ବିସ୍ତାରିତ କରିବା;
- e) ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ନିକାସ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା, ଜରୁରୀକାଳୀନ ଅଗ୍ରୀମ ନଗଦ ।

ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ – ସମୁଦ୍ରପାରୀ ଦାବୀରେ ଭୂମିକା

ସହାୟକ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ନିଜର ଅଫିସ ଥାଏ ଏବଂ ସେମାନେ ସାରା ବିଶ୍ୱର ସେଭଳି ଅନ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସହିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଂଯୋଗ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି କମ୍ପାନୀମାନେ ଆକସ୍ମିକତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ବୀମାକମ୍ପାନୀ ମାନଙ୍କର ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି

ଏହି କମ୍ପାନୀମାନେ ଦାବୀ ପଞ୍ଜିକରଣ ଓ ସୂଚନା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଟୋଲ ଫ୍ରି ନମ୍ବର ସହିତ ଏକ 24*7 କଲ୍ ସେଣ୍ଟର ସଂଚାଳିତ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସେବା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେବା ଗୁଡିକ ପାଇଁ ଚାର୍ଜସବୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସହିତ ହୋଇଥିବା ବୁକ୍ସ, ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ଲାଭ ଇତ୍ୟାଦି ଆଧାରରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

- a) ମେଡିକାଲ ସହାୟତା ସେବା :
  - i. ମେଡିକାଲ ସେବା ପ୍ରଦାତା ରେଫରାଲ
  - ii. ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା
  - iii. ଜରୁରୀକାଳୀନ ମେଡିକାଲ ନିକାସର ବ୍ୟବସ୍ଥା
  - iv. ଜରୁରୀକାଳୀନ ମେଡିକାଲ ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନର ବ୍ୟବସ୍ଥା
  - v. ମୃତ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ
  - vi. ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ସାକ୍ଷାତ ବ୍ୟବସ୍ଥା
  - vii. ନାବାଳିକ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହାୟତା/ଅନୁରକ୍ଷଣ
- b) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ସମୟରେ ଏବଂ ପରେ ମେଡିକାଲ ସ୍ଥିତିର ନିରୀକ୍ଷଣ
- c) ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଔଷଧଗୁଡିକର ବିତରଣ
- d) ପଲିସୀର ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ବୀମାକମ୍ପାନୀର ସ୍ୱୀକୃତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି
- e) ଯାତ୍ରା ପୂର୍ବର ସୂଚନା ସେବା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେବା:
  - i. ଭିସା ଏବଂ ଟୀକାକରଣର ଆବଶ୍ୟକତା
  - ii. ଦୂତାବାସ ରେଫରାଲ ସେବା
  - iii. ନିଖୋଜ ପାସପୋର୍ଟ ଏବଂ ନିଖୋଜ ଲଗେଜ୍ ସହାୟତା ସେବା
  - iv. ଜରୁରୀକାଳୀନ ସନ୍ଦେଶ ସଂଚାର ସେବା

v. ବେଲ୍ ବଣ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା

vi. ଆର୍ଥିକ ଜରୁରୀକାଳୀନ ସହାୟତା

f) ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ରେଫରାଲ୍

g) କାନୁନୀ ରେଫରାଲ୍

h) ଓକିଲ ସହିତ ସମୟ ନିୟୁକ୍ତି

a) **ହସ୍ତିତାଲାଭଜେଶନ୍ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ**

i. ଅଧିକାଂଶ ଡାକ୍ତରଖାନା ସମସ୍ତ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ରାଶି ପ୍ରଦାନର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ଥରେ ଯଦି ବୀମିତ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ବୈଧ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କିମ୍ବା ବିଦେଶଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ii. ଡାକ୍ତରଖାନାମାନେ ତୁରନ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି । ଯଦି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଥାଏ, ବୀମା ପଲିସୀ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ କିମ୍ବା ରୋଗୀ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ । ଡାକ୍ତରଖାନାମାନଙ୍କର ଚାର୍ଜ୍ ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ରହିଛି ଯେହେତୁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ ବିଳମ୍ବିତ ହୋଇଥାଏ ।

iii. ନେଟୱର୍କ୍ ହସ୍ତିତାଲାଭ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଟୋଲ ଫ୍ରି ନମ୍ବର ଉପରେ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଏ ।

iv. ଏକ ହସ୍ତିତାଲାଭଜେଶନ୍ ର ଆବଶ୍ୟକତା ଅବସରରେ ବୀମିତ ତା' ବିଷୟରେ କଲ୍ ସେଣ୍ଟରକୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ରହିଥାଏ ଏବଂ ବୈଧ ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ ସହିତ ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଅଗ୍ରସର କରିଥାଏ ।

v. ଡାକ୍ତରଖାନାମାନେ ପଲିସୀର ବୈଧତାକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଏବଂ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାକୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବା ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ କଲ୍ ସେଣ୍ଟର ନମ୍ବରରେ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ/ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ କରିଥାନ୍ତି ।

vi. ଥରେ ଯଦି ପଲିସୀଟି ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଯାଏ ବୀମିତ ନଗଦହାନ ଆଧାରରେ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

vii. ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା କେତେକ ମୂଳଭୂତ ସୂଚନା ହେଉଛି:

1. ରୋଗର ବିବରଣୀ
2. କୌଣସି ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଇତିହାସର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଭାରତରେ ଥିବା ଡାକ୍ତରଖାନା, ସ୍ଥାନୀୟ ମେଡିକାଲ ଅଫିସରର ବିବରଣୀ:
  - ✓ ଅତୀତ ଇତିହାସ, ଚଳିତ ଚିକିତ୍ସା ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭବିଷ୍ୟତର ଯୋଜନାବଦ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ନିମ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଭବିତ ପ୍ରେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ
  - ✓ ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ବିବରଣ ସହିତ ଦାବୀ ଫର୍ମ
  - ✓ ପାସପୋର୍ଟ ପ୍ରତିଲିପି

✓ ମେଡିକାଲ ସୂଚନା ଫର୍ମର ବିମୁକ୍ତି

b) ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣ-ମେଡିକାଲ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ:

ବୀମିତ ଭାରତକୁ ଫେରିବା ପରେ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ତା' ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଏ । ଦାବୀ କାରଜପତ୍ରର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ସାଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସାରେ ଦାବୀକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରାଯାଏ । ସମସ୍ତ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଦାନ ଭାରତୀୟ ଟଙ୍କା (INR) ରେ କରାଯାଇଥାଏ, ନଗଦହୀନ ଦାବୀର ବିପରୀତ ଯେଉଁଠି ରାଶି ପ୍ରଦାନ ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରାରେ କରାଯାଇଥାଏ ।

ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ କରିବା ସମୟରେ, INR ରେ ଦାୟିତ୍ୱ ମାତ୍ରାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ମୁଦ୍ରା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହାରକୁ ହାନିର ତାରିଖ ଉପରେ ଲାଗୁ କରାଯାଏ । ତାପରେ ଟେକ୍ କିମ୍ବା ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ଜରିଆରେ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

c) ମେଡିକାଲ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ରୋଗ ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ଦାବୀ ଦଲିଲୀକରଣ

- i. ଦାବୀ ଫର୍ମ
- ii. ଡାକ୍ତରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ
- iii. ମୂଳ ଭର୍ତ୍ତି/ଡିସ୍ଚାର୍ଜ୍ କାର୍ଡ
- iv. ମୂଳ ବିଲ୍/ରସିଦ୍/ପରାମର୍ଶ ପତ୍ର
- v. ମୂଳ ଏକ୍ସ-ରେ ରିପୋର୍ଟ/ରୋଗ ନିଦାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ/ଯାଞ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରିପୋର୍ଟ
- vi. ପ୍ରବେଶ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ଥାନ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଆଇ ପାସପୋର୍ଟ/ଭିସାର ପ୍ରତିଲିପି

ଉପରୋକ୍ତ ତାଲିକାଟି କେବଳ ସୂଚକ ଅଟେ । ବିଶେଷ କେସ୍ ବିବରଣୀ ଆଧାରରେ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପାଳନ କରାଯାଉଥିବା ଦାବୀ ସମାଧାନ ନୀତି/ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆଧାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ସୂଚନା/ଦସ୍ତାବିଜ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 5

ଅଧିକାଂଶ ଡାକ୍ତରଖାନା ସମସ୍ତ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଦେୟର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ଥରେ ଯଦି ବୀମିତ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ବୈଧ _____ ବୀମା ପଲିସୀ ଯୋଗାଇ ଦିଏ ।

- I. ବୈଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ
- II. କରୋନା ରକ୍ଷକ
- III. ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା
- IV. ଏନ୍ତୁଝମେଣ୍ଟ

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

- ଉତ୍ତର 1 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II
ଉତ୍ତର 2 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II
ଉତ୍ତର 3 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III
ଉତ୍ତର 4 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV
ଉତ୍ତର 5 - ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III

ସାରାଂଶ

- a) ବୀମା ହେଉଛି ଏକ 'ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି' ଏବଂ ପଲିସୀ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ଏକ 'ସାକ୍ଷୀ'। ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ଉତ୍ତର କରୁଥିବା ଏକ ବୀମିତ ଘଟଣାର ଘଟିବା ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ପ୍ରକୃତ ପରୀକ୍ଷା ଅଟେ ।
- b) । ବୀମାରେ ମୁଖ୍ୟ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରକଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଦାବୀ ପ୍ରଦାନର କ୍ଷମତା ।
- c) ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବୀମା କ୍ରୟ କରେ, ସେ ପ୍ରଥମ ହିତଧାରକ ଏବଂ ଦାବୀର ପ୍ରାପ୍ତିକର୍ତ୍ତା ଅଟେ ।
- d) ଏକ ନଗଦହାନ ଦାବୀରେ ଏକ ନେଟୱର୍କ ହସ୍ତିଚାଳ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/TPAଠାରୁ ପୂର୍ବ-ସ୍ୱୀକୃତି ଆଧାରରେ ମେଡିକାଲ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ପରେ ଦାବୀର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ଦାଖଲ କରେ ।
- e) ପ୍ରତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବୀରେ, ଗ୍ରାହକ ତାର ନିଜ ସଂସାଧନରୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ତାପରେ ଦେୟ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/TPA ନିକଟରେ ଦାବୀ ଦାଖଲ କରେ ।
- f) ଦାବୀ ସୂଚନା ହେଉଛି ଗ୍ରାହକ ଏବଂ ଦାବୀ ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କର ପ୍ରଥମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।
- g) ଯଦି ବୀମା ଦାବୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଜାଲିଆତିର ସନ୍ଦେହ କରାଯାଏ, ଏହାକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ପଠାଯାଏ । ଏକ ଦାବୀର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/TPA ଦ୍ୱାରା ଇନ୍-ହାଉସ୍ ରେ କରାଯାଇ ପାରେ କିମ୍ବା ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏଜେଣ୍ଟି ଉପରେ ଏହାର ଭାର ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇ ପାରେ ।
- h) ରିଜର୍ଭ କରି ରଖିବା, ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ଆଧାରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଖାତାରେ ସମସ୍ତ ଦାବୀ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାବଧାନର ରାଶିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।
- i) ଏକ ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଗ୍ରାହକ ପାଖରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପନା ବ୍ୟତୀତ, ବୀମା ଲୋକପାଳ କିମ୍ବା ଉପଭୋକ୍ତା ଆୟୋଗ କିମ୍ବା ଏପରିକି ବୈଧିକ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆପ୍ତୋତ କରିବାର ବିକଳ୍ପ ଥାଏ ।
- j) ଜାଲିଆତି/କପଟ ମୁଖ୍ୟତଃ କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପଲିସୀମାନଙ୍କରେ ଘଟିଥାଏ କିନ୍ତୁ ଜାଲିଆତି ଦାବୀ କରିବାପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷଣ ପଲିସୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଉପଯୋଗ କରାଯାଇଥାଏ ।
- k) TPA ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ଅନେକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଏବଂ ଶୁଳ୍କ ଆକାରରେ ପାରିଶ୍ରମିକ ପ୍ରାପ୍ତି କରିଥାଏ ।